

Benke Dániel – Büki Pálné

Új utakon az olvasók felé

Benke Dániel – Büki Pálné Új utakon az olvasók felé

Benke Dániel – Büki Pálné

Új utakon az olvasók felé

**A nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár
működéséről**

Nagykanizsa 2017

A kötet megjelenését támogatták:
Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata,
Nagykanizsai Városvédő Egyesület,
Netta-Pannonia Kft.,
Halis István Városi Könyvtár,
Könyvtárpártoló Alapítvány Nagykanizsa,
Nagykanizsai Honvéd Kaszinóért Alapítvány

Megjelent a könyvtár névadója,
Halis István (1855–1927) halálának 90. évfordulóján

A szöveget gondozták:
Farkas Tünde
Tábori Imre

Nyomdai előkészítés:
Tábori Zita

ISBN 978-963-9782-58-7

Kiadja:
Czupi Kiadó
8831 Nagykanizsa, Pityer u. 19.
Tel: 93 320 766
www.czupi.hu

Ajánlás
Dénes Sándor
polgármester

„Én mindig eltévedek a könyvtárban. (...) Nem számít, hányszor jártam már ott. Sőt, azt hiszem, minél többet járok oda, annál többször tévedek el. Mintha a könyvtár ismerne, és új átjárókat nyitna meg előttem.”

Rainbow Rowell

Egy könyvtár az univerzumok labirintusa. Véges terében a végtelen emberi tudás rejtőzik: minden könyvborító egy-egy párhuzamos világot tár fel, melyben el lehet merülni és el lehet kalandozni, rálelve újdonságokra, régés-rég elfeledett részletekre és meglepő csodákra.

A könyv ugyanakkor kapcsolatot is teremt a mi általunk ismert és tapasztalt világgal és emberekkel, de természetesen kapcsolatot teremt egy másik könyvvel is. E véges világ azáltal válik végtelen labirintussá, hogy az Olvasója e kapcsolatokat, átvágásokat és áthaladásokat képes felderíteni, mint egy nyomozó, megalkotni az összefüggések rendszerét, és felfedezni, hogy minden összefüggésben van mindennel.

Egy könyvtár azonban első látszatra nem több, mint bizonyos rendben elhelyezett kötetek gyűjteménye, ahol a sorok között sétálva nevek és címek garmadája köszön vissza ránk. Így az első látszat unalmasnak tűnő rendezettségének illúziója és a könyvtár valódi lényegét jelentő végtelen labirintusa között a különbséget a könyvtár szellemisége, az azt éltető könyvtárosok és a gyermeki kíváncsiságát megőrző Olvasó jelenti. Ezért is fontos Isaac Asimov gondolatát újra és újra felidéznünk: *„A könyv megköveteli az olvasó közreműködését. Ragaszkodik hozzá, hogy az olvasó kivegye részét a folyamatból. Ennek során olyan kölcsönhatást tesz lehetővé, amelyet maga az olvasó alakít ki, önnön személyére szabottan – olyan kölcsönhatást, amely a lehető legjobban illik alkatához és gondolkodásmódjához.”*

A Halis István Városi Könyvtárra büszkék lehetnek Nagykanizsa polgárai. Mert szellemiségében az Asimovi közreműködés és a kölcsönhatás folyamatát képviseli kíváncsi Olvasói előtt: új épülete példaadó módon közreműködik a kanizsaiak művelődésében nemcsak kiváló könyvtárként, de mint különleges rendezvények színtere is; őrzi és viszi tovább a múlt hagyományait, de naponként képes megújulni.

Ezt a megújulást tükrözi ez a könyv is, tisztelt Olvasó!

Bemutatja azt a bátor kísérletező kedvet, amely révén a Halis István Városi Könyvtár és elkötelezett munkatársai kiléptek a „poros könyvtárak” sorából, és új utakon, modern módon közelítettek az Olvasókhoz, nemcsak a városunkban, de a térség településein is. Egy olyan világban sikeresek, ahol a digitális kor vívmányai között kell a könyv csendes csodáját felmutatni gyerekek, felnőttek és időskorúaknak is.

Új utakon az Olvasók felé!

E könyv méltó tisztelgés egy nemes intézményről, amely ott-honként szolgál a világra nyitott Olvasónak. Köszönet ezért az alkotóknak: a negyedik kötetét bemutató Büki Pálné Erzsébetnek, aki mindig a városunkról és lakóiról írt vagy végzett szerkesztői munkát (Volt egyszer egy katonaváros..., A XX. század tanúi Nagykanizsán...), és akinek minden írásából – újságcikkeiből is hajdanán – tükröződik, hogy ismeri az itt élőket, szereti ezt a várost. És Köszönet Benke Dániel fiatal, tehetséges könyvtárosnak, aki munkájával bizonyítja, hogy szakmájában elhivatott, és aki számtalan ötlettel, javaslattal járul hozzá ahhoz, hogy a Halis István Városi Könyvtár nemcsak Kanizsán, hanem országosan is jegyzett intézmény.

Kedves Olvasó! Járja be e könyv segítségével a kanizsai könyvek birodalmának izgalmas labirintusát, és alakítson ki *„olyan kölcsönhatást, amely a lehető legjobban illik alkatához és gondolkodásmódjához.”*

Kezdeményezés és megvalósult terv

Czupi Gyula

Kivételes jelenségnek köszönheti születését ez a könyv. Könyvtárunk sokszínű kapcsolatrendszerének egyik jellemzője az, hogy városunk lakói nemcsak használják lehetőségeinket, véleményezik munkánkat, hanem kezdeményeznek is. Az azonban még ezeken a jellemzőkön is túltesz, ha valaki azzal jelentkezik, hogy szeretné bemutatni a könyvtárunk gyakorlatát,

mert megörökítésre érdemesnek találja. Nem csupán a tervet készíti el, hanem társat is választ ehhez a munkához kollégáink közül. Szerzőtársává tesz másokat is. A könyv megjelenésének anyagi támogatását is megszervezi.

Büki Pálné, Erzsike az, aki mindezeket elgondolta és véghezvitte. A címet is ő adta a kötetnek: Új utakon az olvasók felé.

A címből nyilvánvalóvá vált előttem, hogy valami fontosat szeretne megörökíteni törekvéseinkből. A kötet lapjain olvasható nagyszerű beszélgetéseiben olvasóinkkal igen szemléletesen és élményszerűen meg is valósítja elgondolásait. Igazi üde olvasmányok lettek ezek a szövegek.

Meg kellett értenem, úgy tervez hírt adni az itteni munkáról, hogy a leghagyományosabb könyvtári ideált látja megvalósulni munkánkban. Nagyszerű érzés ezt beszélgetőtársainak szavaiból átélnünk.

A leghagyományosabb könyvtárhasználatot fontos értéknek tartjuk. Az olvasás örömeinek megmutatása igen fontos számunkra. Így van ez akkor is, ha ma már nem csupán a könyvek és újságok keltette örömet látjuk fontosnak. Annak a használónak is számítunk az érdeklődésére, aki digitális tartalmaink iránt érdeklődik. Munkánk fontos részét alkotja ez a tevékenységünk is, különösen a helyi újságok, könyvek és mindenféle helyi tartalom közzétételével. Ez a nagyszabású tevékenységünk azonban nem jelenik meg ebben a kötetben, bár arra is nagyon büszkék vagyunk. A mi büszkeségünknel is fontosabb azonban az, hogy a

használóink által is hasonlóan kedveltek ezek a szolgáltatásaink is.

E lapok forgatóját arra kérem, hogy Büki Pálné szép terveinek megvalósulásaként olvassa ezt a könyvet.

Szerzőtársának, Benke Dánielnek pedig úgy olvassák sorait, hogy benne annak a fiatal könyvtáros generációnak a tenni akarása munkál, aki a könyvtárosságban az értelmes alkotómunka lehetőségét látja.

Nagykanizsainak tartom magam – habár Zalaegerszegen születtem. Mindig is itt éltem, itt végeztem az általános- és a középiskolát. A Batthyány Gimnáziumban átlagos fiú voltam, aki keresi önmagát. Szombathelyen történelemből szereztem diplomát, majd elvégeztem az informatikus könyvtáros szakot.

Öt éve dolgozom a Halis István Városi Könyvtárban. Kötelező gyakorlati időszakom után ismerkedtem meg jobban a kanizsai könyvtárral. Legelőször Bognár Csilla keze alá kerültem az akkori mozgókönyvtári rend-

szerbe. Élveztem a munkát, és megszerettem az embereket, akikkel együtt dolgoztam. Ezért jeleztem is, hogy ha a későbbiekben lenne lehetőség a könyvtárban dolgozni, akkor szívesen kipróbálnám magamat hosszabb távon. A szerencse is mellém állt, és nemsokára már szerződéssel tudtak foglalkoztatni az intézményben. Nem voltam akkoriban könnyű helyzetben, nagy szükségem volt a munkára, és végtelenül boldog voltam, hogy sikerült állást kapnom. Nem terveztem, hogy könyvtáros leszek, de amikor idekerültem, akkor beszippantott ez a munka.

Mint említettem már, a könyvtáron belül a mozgókönyvtár volt az első állomáshelyem. A mai napig nagyon szeretek itt dolgozni, és Csilla tanácsai, meglátásai nagyon fontosak a számomra. A könyvtári pályám következő nagy mérföldköve volt, amikor „felkerültem az emeletre”, mint történelem-helyismereti tájékoztató könyvtáros. Későbbiekben a könyvtár vezetésétől megkaptam a lehetőséget arra is, hogy kipróbálhassam magam mint csoportvezető. Komoly megtiszteltetés számomra, de higgyék el, sokszor nem egyszerű feladat. Jelenleg pedig mint szépirodalmi könyvtáros dolgozom – a feleségemet helyettesítem.

Szeretek új dolgokat kezdeményezni, ilyen például az Élő Történelem Teaház, a Könyvfutár, vagy az „iskola városi könyvtárosa” projekt. Ezekre nagyon büszke vagyok. Mindig jó érzéssel tölt

el, ha sikerül valami pluszt adni a könyvtár szolgáltatásaihoz. A vezetők részéről mindegyik ötletem zöld utat és támogatást kapott. De általánosságban is elmondható, hogy a vezetés nyitott az új és innovatív ötletekre.

Véleményem szerint a jó könyvtáros tájékozott a könyvek világában, az általa gondozott tudományterületen, emellett fontos, hogy kommunikatív is legyen. Sok embernek a legnagyobb segítség, ha szólunk hozzá, váltunk vele pár mondatot és ajánlunk számára egy jó könyvet. Mindig arra törekszem, hogy ilyen könyvtáros legyek.

A naprakészség elengedhetetlen ebben a szakmában. Bár sokszor ezt a felgyorsult információ- és könyv kínálatot nehéz nyomon követni. De törekedni kell rá, hiszen különben hiteltelenné válnánk az olvasóink előtt.

Más könyvtárakkal összevetve – meglátásom szerint – a legnagyobb értékeink közé tartozik az épületünkben rejlő lehetőségeink és a dolgozóink ismeretei. Erősségünk, hogy a kollégáink bármilyen munkakörben alkalmazhatóak. Hiszen az itt dolgozóknak minden munkafolyamatot ismerniük, és alkalomadtán használniuk is kell.

Nem meglepő módon szeretem a könyveket és a kultúrát. Azt vallom, hogy kultúra nélkül és kulturált emberek nélkül nem működhet a világ, vagy csak nagyon rosszul. A tudás hatalom, és mi mindent megteszünk a könyvtárban, hogy terjesszük.

Komoly meglepetésként ért, hogy Büki Pálné felkért, legyek a szerzőtársa a könyvénél. Nem akármilyen kihívás volt számomra, hiszen korábban nem próbálkoztam hasonlóval. A könyv írása közben sok tapasztalatot gyűjtöttem. Közelebbről megismertem más hazai könyvtárakat, a hazai könyvtárügy több fontos kérdésével is találkoztam. Reményeim szerint egy tartalmas és olvasmányos könyvet sikerült leraknunk az asztalra. De ezt már Ön dönti el, kedves Olvasó.

Bemutatkoznak a szerzők – Büki Pálné (Büki Erzsébet)

1939-ben munkás családban születtem. Tanulmányaimat a BLG jogelődjében, az Irányi Dániel Általános Gimnáziumban, majd a Pécsi Tanárképző Főiskolán végeztem. A tanítói, tanári végzettség mellé szociológiai diplomát is szereztem. 1962-ben kötöttem házasságot, amelyből egy fiam született.

1958-tól 1996-ig általános iskolai tanító, majd tanár, később úttörőház-, majd iskolaigazgatóként tevékenykedtem. 1989 és 2002 között a Kanizsa TV és a Kanizsa Dél-Zalai Hetilap külsős munkatársa voltam. 2002-től 3 cikluson át Nagykanizsa Megyei Jogú Város Időügyi Tanácsát alelnökként irányítottam. Az utóbbi 15 évben a Honvéd Kaszinó Kuratóriumát segítem. Itt működik irányításommal egy időügyi szervezet, a Hölgklub.

Mint tősgyökeres nagykanizsai immáron több mint ötven éve tevékenyen veszek részt a város közéletében számtalan területen (Város Napja, História Napok, Idősekért Nagykanizsán Ünnepi Hét, stb.). Szerencsésnek mondhatom magam, hogy mindig olyan feladatokkal bíztak meg (kértek fel), amelyben kreatív személyiséget kibontakoztathattam, amelyek során a rám bízott közösség fejlődött, eredményesen tevékenykedett. A szerető és támogató családi légkör is hozzájárult ahhoz, hogy minden pozíciómban sokat és eredményesen tudtam dolgozni. Számtalan kitüntetésem közül a legbüszkébb a „Zala Megye Oktatásáért” és a „Nagykanizsa Városért” elismerő címre vagyok.

A '80-as évek végén mint külsős újságíró a Köznevelés és Pedagógusok Lapja hasábjain két témakörben kezdtem publikálni: könyvtár-pedagógia és iskolai szervezeti rendszerek. E két témában kutatómunkát is végeztem, amit országos és megyei győztes pályázatokban összegeztem. A Kanizsa Újságnál azért is szívesen dolgoztam, mert nagyszerűen tudtam kamatoztatni széleskörű ember- és városismeretemet, jelentős társadalmi kapcsolataimat – amelyeket valamennyi beosztásomban hamar kialakítottam. Öt

civil szervezetben igyekeztem hasznosítani felkészültségemet, városom iránti elkötelezettségemet. Így a Kreatív Klubban, a Régi Jó Egyesületben, a Városvédő Egyesületben és a Honvéd Egyesületben. Idősödve a Honvéd Kaszinó Kuratóriumában megbecsült helyre találtam.

Három könyvem jelent meg eddig, mindig közérdeklődésre számot tartva, mindig társakkal:

2003. Volt egyszer egy katonaváros

(Büki Pálné – Lovrencsics Lajos),

2007. A XX. század tanúi Nagykanizsán

(Büki Pálné – Dezső Ferenc),

2010. Kapuinkat kinyitjuk

(Büki Pálné – Kardos Ferenc).

I. Olvasás és könyvtárba járás

Első emlékezetes olvasmányélményem

Benke Dániel

Maga az olvasás olyan katartikus élményt tud nyújtani, amit szavakba önteni is nagyon nehéz. Az olvasás, szövegértés fontos, hogy ne vesszünk el a világban, meg tudjuk oldani a problémáinkat.

Az olvasás és egy jó könyv segíteni tud nekünk, hogy számtalan emberi érzést megtapasztaljunk, jót és rosszat egyaránt. Szeretjük, gyűlöljük a szereplőket, hiába tudjuk, hogy esetleg kitalált alakokról van szó. A könyvek, regények tanítanak bennünket folyamatosan, minden egyes könyv elolvasásával tapasztaltabbak, bölcsőbbek, erősebbek, érzékenyebbek és talán jobb emberek is leszünk.

Egyik első emlékezetes olvasmányélményem *Erich Maria Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan*. 13-14 éves koromban olvastam el egy barátom ajánlására. Ebben az életkorban a fiatal fiúk sokszor gondolják, hogy a háborúk csodálatos dolgok, egymás elpusztítása hősies feladat, katonának lenni macsó dolog. Én is ezt gondoltam, amikor a barátom a kezembe nyomta ezt a könyvet. Alig vártam, hogy belekezdhessek, és izgatottan vártam, mikor lesz az első csatajelenet leírása. Ahogy oldalról oldalra haladtam, sok minden megváltozott bennem. Elkezdtem azonosulni a főszereplővel, Paul Baumer-rel. Együtt ittam vele a tanár szavait a hazafiasságról, a kötelességről, a hősiességről, a bátorságról, hogy mit is vár el tőlem a hazám. Aztán vele együtt, mellette a lövészárookban megtapasztaltam a fájdalmat, a szenvedést és az értelmetlen pusztulást.

Az eszményképek, a világról kialakított gondolataim elkezdtek összeroskadni. Szervedés, fiatal emberek értelmetlen halála. Ez a háború. Remarque ezt vágja kökeményen az olvasók arcába, hogy ez az, amit nem szabad fiatalon elhinnetek. Nincsen ebben semmi hőroszi, semmi nagy dolog, ez csak egymás értelmetlen elpusztítása. A könyv joggal tartozik a kortalan klasszikusok közé. Sok emberrel elolvastatnám, és nem csak a fiatalabb generációval, hanem azokkal is, akik egy-egy hír hallatán egyből fegyvert ragdnának és vért innának. Nem meglepő módon a *Nyugaton a helyzet változatlan* kitörölhetetlen nyomot hagyott bennem. Olyan

tapasztalatokat, tudást szereztem, ami életem végéig elkísér, és ezt az élményt senkivel nem cserélném el, de annál szívesebben hívom rá fel a figyelmet.

Ennek a meghatározó élménynek köszönhetően most is nagyon sok történelmi regényt és történelemmel foglalkozó szakirodalmat olvasok. Mindig is nagy vágyam volt, hogy minél jobban megismerhessem az emberiség történetét, magát az embert a történelem szemüvegén keresztül. Vágyom rá, hogy megértsem a miérteket. Mert ha ez sikerül, akkor már jobbra is tudjuk tenni a világot. Tapasztalatszerzéssel, tudással, egy jó beszélgetéssel, egy jó könyvvel, olvasással. Mert így tudunk jó és értékes dolgokat magunk után hagyni.

Olvasmányélményeim több stációban

Büki Pálné

Ma már szinte hihetetlen, hogy egy gyerek könyvek, újságok, rádió nélkül nőjön fel. Én így indultam az életbe, ilyen családban nőttem fel. A háború után sokak élete megtorpant, fontosabb volt a napi betevő, meg az a hasáb fa, amit télidőben a hónom alatt cipeltem az iskolába. A könyv csak az olvasókönyvet jelentette, amit az UNRRA (az Egyesült Nemzetek segélyező szervezete 1943–1947 között) csomagból kapott kis barna kabátkám mellett akkor a legnagyobb értéknek tartottam. Persze a vagyonukat átmenteni tudó kanizsai polgári családoknak voltak könyvei – mi több, tele könyvespolcai –, láttam is ilyesmit, de nem igazán foglalkoztam vele.

Talán 10-12 éves lehettem, amikor rádöbbsentem, hogy vannak olyanok, akik folyamatosan könyvet olvasnak. Mégpedig a szomszédban lakó anya és felserdült lánya, akik telente tüzelő hiányában naphosszat a dunya alatt a könyveket bújták. Amit elolvastak, azt tovább adták nekem. Ekkor kaptam rá az olvasás ízére. Elrejtőzve házunk padlásán faltam a Courths-Mahler-regényeket. Mit tudtam én, hogy ez álromantika, hogy a gróf úr a valóságban – ha megszerette is – soha nem veszi feleségül a nevelőnőt. Hogy hány ilyen regényt olvastam el? Tízet? Százat? Nem tudom, de nagyon sokat. S nem csak sokat, de gyorsan is. Ez a tulajdonságom a mai napig megmaradt.

Hogy van másfajta irodalom is, arra csak később döbbsentem rá, akkor, amikor gimnazista koromban új magyar tanárt kaptunk. Harkány László a kötelezőnek tartott irodalom mellett Ibsent olvastatott – mi több, dramatizáltatott! –, s az analitikus dráma nagy mesterének életművét boncolgattuk is. Mondhatnám, ez volt a második stáció olvasóvá válásom útján.

A harmadik a Nagykanizsa-Pécs vasútvonal kocsijaiban játszó-dott le. Ekkor már biztos tudtam, hogy tanár leszek, és kacskarin-gók után levelező tagozaton az akkori pécsi főiskola magyar-történelem szakát végeztem. A vonat zötyögése közben rendre végighallgattam Pék Pál, Takács László és Büky László évfolyamtársaim fejtegetéseit Baudelaire és Verlaine költészetéről, a francia romantikáról, a modern versírás lényegéről. Ezekről a

dolgokról vajmi keveset tudtam, de hamar pótoltam. Verses kötet azóta is szerepel olvasmányaim között. De igazán olvasóvá a főiskola elvégzésekor lettem. 1964-ben az államvizsgán irodalomból különleges, de nehéz tételt húztam. Legalábbis akkor úgy éreztem! „Csehov élete és művei”. Ma is fel tudom idézni azt az elégedettséggel teli örömet azért, hogy a híres orosz drámaíró szinte minden művét elolvastam. Még a novellákat is! Megdöbentő erővel hatott rám, hogy a tudás mekkora hatalom, s ennek a hatalomnak a megszerzésére és megtanítására a legkiválóbb eszköz az olvasás. Pedig akkortájt nem volt éppen könnyű az életem. Anyai örömek elé néztem, házat építettünk, egyszóval eléggé lekötött a családalapítás és az otthonteremtés.

Az olvasás útjának, az élményszerzésnek ez a négy stációja indított el saját olvasóvá nevelésem útján. Azóta a könyvtár számomra – már a régi ferences kolostorban is – egy igazán „jó hely” lett. A ma 15 éve működő új intézmény pedig architektúrájával, belső rendjével, állományával és dolgozóival különösen az. Régen tanítványaimat könyves világban neveltem, jelenlegi idősekből álló környezetemet is folytonosan olvasásra ösztönzőm. A stációkkal bejárt könyves utak eredményeként megszoktam, hogy egyszerre több könyvet olvasok. Ezen sorok írásakor éppen befejeztem Nyáry Krisztián Festői szerelmek című munkáját és sokat tanultam Kelly McGonigal A stressz napos oldala új típusú megközelítéseiből. Persze a frissen megjelent skandináv krimik is mindig várnak rám.

A jövő vegyésze

Büki Pálné

Ferencz Orsival a lehető legjobb helyen találkoztunk. A városi könyvtárban éppen kedvenc könyvét kölcsönözte. A BLG kisgimnazistájával öröm volt beszélgetni, hiszen a 13 éves kislány nyitott, kedves egyéniség, szabatos mondatai jó érzéssel töltik el a hajdani pedagógus szívét.

– Orsi! Mi ez a vastag könyv a kezében? – indítottam a beszélgetést. A válasz meghökkentett.

– Alan Bradley: Flavia de Luce rejtélyei c. könyve. 11 évesen olvastam először, s évente egyszer biztosan visszatérek hozzá. A többrészes mű első kötete ez, amiben a 11 éves Flavia, a hősnő nyomoz. Régi kastélyban, régi könyvek közt kutakodik, s közben rálel egy elfelejtett laborra. A 340 oldalas könyv minden lapja élvezetes, lenyűgöző olvasmány. Különösen azért, mert a laborban minden anyaggal lehet kísérletezni, vegyszerekkel éppen úgy, mint a kert növényi anyagaival.

– Orsika! Én mindenre gondoltam, amikor elkezdtünk beszélgetni, csak arra nem, hogy laboratóriumi technikákkal traktálsz.

– Engem nagyon érdekel a kémia. Törökszentmiklósi nagymám – apukám édesanyja – néhány éve kezembe adott egy könyvet, vegyészetről szolt, s az nagyon felkeltette az érdeklődésemet. Azóta az ifjúságnak szóló irodalomban is a kémiát keresem. Ha felnövök, lehet, hogy vegyész leszek.

– Ez ugye már több éves vonzalom. De azért mást is olvasol?

– Igen. Becsülettel végigolvastam a kötelező és az ajánlott irodalmat, de mindig igyekeztem, hogy egy új és újabb könyv lapja in kalandos utazásokat tegyek. Emlékezetes, hogy Vidra Gabriella Fekete kő titka c. könyve mennyire érdekfeszítő volt. Nemcsak az „obszidián-sztori”, hanem a piramisok világa, egyáltalán Egyiptom, a maga sokszínűségével.

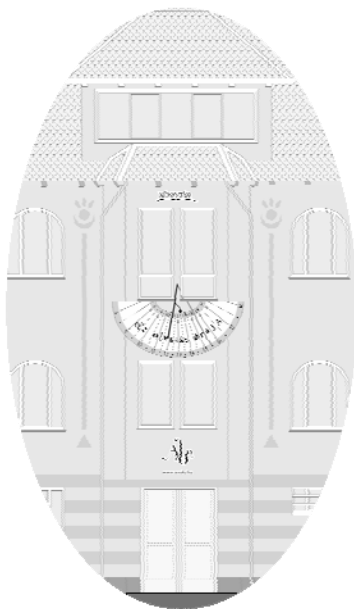
– És mióta nevezed magadat igazi olvasónak?

– Szüleim elmondása szerint, amikor első osztályos lettem, már elég jól olvastam. Ha visszagondolok, senki nem kényszerített olvasásra, érdeklődésből vettem kezembe a könyveket. De igazán talán negyedik osztályos koromban éreztem meg az olvasás szépségét. Ez az igen jó érzés azóta is tart. A Bogyó és Babóca – a

csigafiú és a katica lány története – éppen úgy lenyűgözött, mint később a Szent Péter esernyője, avagy a Szent Johanna gimi. Könyvtárba járni, az nekem olyan élmény, mint sok gyereknek az okostelefon vagy a pizzázás.

– Azt hallottam rólad, hogy tízpercekben, tanítás előtt, és egyáltalán mindig, te egy afféle „éjjel-nappal” olvasó gyerek vagy.

– Hát azért éjjel-nappal nem, de délután 4 óra körül, amikor a matek, az olasz, avagy a kémia szakkör illetve fakultáció után hazaérek, én rögtön olvasni kezdek. Mivel a tanórákon nagyon figyelek, ezért otthon erre kevesebb időt kell fordítanom, mint a legtöbb gyereknek. Pihenésként mindig valamilyen különleges olvasnivalóhoz nyúlok. Barátnőim is pont ilyenek, mint én, inkább olvasnak. Szüleim mindketten orvosok, eszmélésem óta azt látom, hogy szabadidejüket főleg olvasással töltik.

Máté 14 éves. Ezen sorok írója négy évig tanította az édesanyját, így találtak egymásra. A fiú korához képest nagyon magas, sovány, afféle „tudós” kinézetű. Sorsa az utóbbi években tragikusan alakult. Az általános iskola alsó tagozatát Nagykanizsán végezte, majd egy csapásra véget ért a nyugodt gyermekkor. Szülei válása után hol itt, hol ott élt. Két évig kanizsai nagyszüleinél, majd apjánál fél évet Londonban. Jelenleg Budapesten egy neves gyakorló iskola 8. osztályos tanulója, apai nagyszülei felügyelete alatt. A fiú az ő érdekükben – mert közismert emberek – kéri, hogy inkognitóban maradjon. Szintén az ő kérése volt, hogy a londoni olvasmányélményekkel kezdjük.

– A Harry Potter könyvek ott évek óta nem tudnak kikopni. A nyolcadik kötetért – mondja Máté csillogó szemmel – nagy volt a harc. A Harry Potter és az elátkozott gyermek 3 nap alatt elfogyott. Mivel nem tudok elég jól angolul, ezért úgy gondoltam, majd megvárom az itthoni kiadást. Sokat álldogáltam kirakatok előtt, s azt láttam, ott inkább a képeskönyvek a favoritok. Mostani irodalom tanárom véleménye szerint is a magyar gyerekek inkább több mesére, szövegre vágnak.

– Kanizsán mindig megtaláltad azokat a könyveket, amelyeket olvasni szerettél volna? – tértünk vissza a szülőhelyre és a város könyvtárára.

– A Halis István könyvtár nekem otthonom volt. Hiába élek Pesten, most is benézek. Iskola után sokszor mentem oda. Emlékszem, hogy David Williams Gengszter nagyí című könyvét a gyerekekkel szinte egymás kezéből kapkodtuk ki. Mivel nagyon érdekelt, ezért már tizenéves koromban eljutottam lélektani vagy társadalmi kérdéseket feszegető ifjúsági könyvekhez, mint például Kalapos Éva D.A.C. sorozata, illetve Massza című elemzése, ami a netes zaklatásokról szól. Nagyon tetszett nekem Bódis Kriszta Carlo Párizsban című műve, illetve Jay Asher Tizenhárom okom volt... című regénye. Az öngyilkos lány történetéből értettem meg igazán azt, hogy mennyire fontos egy-egy elejtett vagy ki nem mondott mondat. Amikor láttam a Saul fia című filmet, azonnal rátaláltam a Számláld meg a csillagokat című holokausztt-

ról szóló kiadványra. Ezek a könyvek kitágították előttem a világot. Nagyzolva azt is mondhatnám, hogy nem hagytak időt arra, hogy családi problémáimmal foglalkozzak. Egyébként attól a pillanattól fogva, hogy már jól tudtam olvasni, a mesék világa rabul ejtett, s később is, most is a könyvekhez menekülök.

Hallgatom Mátét, s nem hiszek a fülemnek. Csak 14 éves, s öszszefogottan, éretten beszél olvasmányairól, könyvtári ellátásról, könyvekhez való viszonyáról, de sorsáról is. Nincs szó közöttünk a netes világról, semmiféle kütyük használatáról. Úgy érzem, nem központi kérdés ez nála. Van azonban egy dolog, ami nem hagy nyugton. Rá is kérdezek.

– Máté! Én erre a beszélgetésre úgy készültem, hogy a kötelező olvasmányokkal indítok – próbálom a hajdani irodalom tanár enemet elővezetni.

– Egy egész osztályfőnöki órát fordítottunk arra – irodalom tanárunk jelenlétében –, hogy kell-e 10-14 éves gyerekeknek kötelező olvasmányt feladni. Úgy hallottam, szülők is panaszolták, hogy miért nincs – válaszol a fiú okosan erre a kérdésemre is összeszedetten. Az Egri csillagokat meg a Szent Péter esernyőjét mi is elolvastuk, de például az A kőszívű ember fiai bonyolultságától már távol tartottak minket. Viszont sok olvasmányajánlatot kaptunk mindig nyárra. Móricz, Tersánszky, de Turgenyev Apák és fiúk-ja is ajánlott volt. Én úgy gondolom, hogy az a fontos, hogy az iskolában megszeressük az olvasást, a könyvek segítségével fejlődjön a gondolkodásunk.

Természetes, hogy feltettem a beszélgetés végén azt a kérdést, hogy most mit olvasol. Újra meglepetés ért. Egy kreatív munkafüzetet láttam magam előtt, Keri Smith Nyírd ki ezt a naplót című kiadványát. Ahogy hallottam, most ez a „menő” a tizenévesek között.

Könyvtártól könyvtárig

Büki Pálné

Szabó István, a VIA Kanizsa műszaki igazgatója azzal az állításával keresett meg, hogy ő bizony sok könyvtárat „bejárt” olvasó. Nocsak! Hogy Kanizsa utcáit, tereit – munkájából kifolyólag – már sokszor megjárta, azt igen, elfogadom. De azt, hogy élete során megismert több könyvtárat, ezt a tényt bizony beszélgetésünk során fel kellett fednie.

– Hány éves korában lett elkötelezett könyvtárlátogató? – kérdeztem, hogy felfejthessük a könyvtártól könyvtárig történetét.

– Tíz éves korom óta vonzott ez a világ. A Hunyadi Iskolában Radics Anna magyar tanár nagyon odafigyelt arra, hogy olvasunk. A könyv drága volt, a kötelezőket meg nem lehetett mellőzni. Így hamar a Sugár utca 3. alatt – a városi könyvtár akkori helyén – találtam magam. Engem minden szó szerint elvarázsolt: a nagy falitükör, a recsegő padló, a zenei részleg bakelitlemezei, a fejhallgatók, az olvasótermi csönd. Ma is fel tudom idézni azt a nyomógombos készüléket, amelyen akkor a könyvtárosok nyomon követték a könyv és az olvasó útját. A könyves világ hétfelé húzott. Mivel 7 éves korom óta tanultam trombitálni – sok kedves élmény fűződik Bogáti József úttörő zenekarához –, meg repülőmodellező szakkörbe is jártam, így olvasmányaimban erre is, arra is orientálódtam. Ez a tény még ma is visszaköszön, hiszen egyszerre olvasom a Queen együttes történetét, fellépéseikről szóló riportokat, meg a digitális fényképezés technikai bravúrait.

Forgalomszámláló, a „nyomógombos készülék”

– No de a kanizsai könyvtártörténet sok helyszínhez kötődik.

– A zárdaépületben elhelyezett könyvtár erősen a szükségesség bélyegét hordozta magán. Egyáltalán nem volt olvasóbarát hely. Szűk folyosók, erősen tagolt belső tér, zsúfoltság, sok keresgélés után fellelt olvasmányok. Ehhez képest a jelenlegi könyvtár épülete kiváló körülményeket teremtett. Belépés után azonnal szembejön a rendezettség, az igazi könyvtári célra tervezett épület-belső, a munkahelyek jó elrendezése. Ez egyformán vonatkozik könyvtárosra, olvasóra. Talán az egyterűség az, ami számomra egy kicsi hiányérzetet okoz. Az intimitást azonban egy ekkora, modern intézetben talán nem kellene számon kérnem. Gyermekeimnek – akik mindketten tagok a Halis István Városi Könyvtárban – természetesen ez a belső tér nagyszerű élményt nyújt, pláne a sok kiegészítő programmal. A kiállítások mellett ők hívták fel a figyelmemet az „Utazó ládára”, ami a maga nemében egy nagyszerű ötlet. Kisebb korukban családi beszélgetés tárgya volt, hogy mi köze a gólyalábnak a könyvtárhoz. Hogy a névadó emlékét úgy is lehet ápolni, hogy várostörténeti kezdeményezését egy könyvtár feleleveníti.

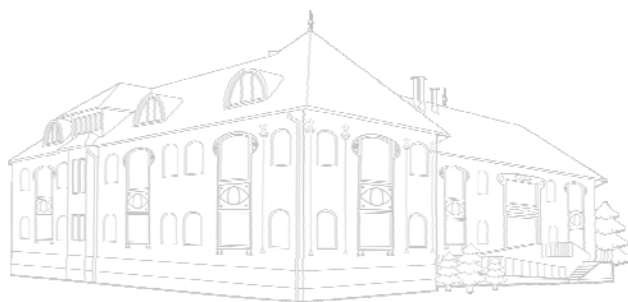
– Felsőfokú tanulmányai során bizonyára megfordult más könyvtárakban is.

– Győrben végeztem a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán. Érdekes, hogy sem a városi, sem a főiskolai könyvtára nem hagyott bennem mély nyomokat. Talán azért, mert az én generációm valóban nagyon tanult, pláne, hogy a diploma két végzettséget is adott: gépészmérnök és műszaki tanár. No, de Miskolc! Győr előtt, mint előfelvételis, egy évig sorkatonai szolgálatot láttam el ebben a nagy, gyönyörű borsodi városban. 1983-at írtunk! Ekkortájt épült az Avason egy hatalmas, modern könyvtár. A 19 éves elmém pallérozására nagyszerű lehetőségeket nyújtott ez az intézmény.

– Összeszámoltam: tehát hat, azaz hat könyvtár alapozta meg az igényt, tette olvasó emberré Szabó Istvánt.

– Ugyan már középkorú vagyok, de megtartottam a „minden-evő” olvasói státuszt magamnak. Ahogy gyermekkoromban az autókról, motorokról faltam a sorokat, úgy a zenetörténet is a polcomon volt. Jelenlegi munkám jó ellátásához a közúti forgalom-szervezés kézikönyvei fontos olvasmányok, de a különleges szakácskönyvek, a lakberendezés, az útikönyvek, a híres emberek

életrajza mindig kézben van. A könyvtár ki tudja elégíteni az igényeimet. Azért vannak „szívszerelmeim.” Most éppen egy 1890-ben íródott Arany Bibliát lapozgatok esténként. Családi örökség, nagyon vigyázok rá.

Az „okleveles” olvasó

Büki Pálné

Az ember életében nagyon sokat jelent, ha elismerésben részesül. Pláne, ha olyan rangos kitüntetést kap, mint a tehetségevelésért járó „Bonis Bona – A nemzet tehetségeiért” díj. Laskiné Spingár Éva nyugalmazott tanárt ez a megtiszteltetés érte.

– Mintegy tíz év távlatából is érzem azt az örömet, ami akkor kapott el, amikor megkaptam a kitüntetésről szóló hírt. Pedig erre az időre már nem is akármilyen díjak birtokosa voltam. Közöttük olyan nagyszerű elismerése, mint a Zalai gyermekekért-díj – utalt Éva a nevezetes kitüntetésekre.

– Akkor a városi könyvtár alapítása 60. évfordulója tiszteletére átadott EMLÉKLAP eltörpül ezek mellett a rangos elismerések mellett – kérdeztem Laskiné Spingár Évát, régi ismerősömet, akire azon túl, hogy kollégák voltunk, tanítványomként is emlékszem.

– Ne hidd ezt! Az a 2011. május eleji nap is emlékezetes lett az életemben. Az a rengeteg meghívott ember, aki megtöltötte a könyvtárat! Meg az a megható ünnepség! – válaszolt Éva. Ott szembesültem azzal, hogy milyen sok nagykanizsai ember szereti a könyvet, könyvtárosokat, s ezen túlmenően aktív olvasó is. Igaz, hogy főként nők részesültek ebben az elismerésben.

– Azt mondják, hogy a gyermekkorból sok minden eredeztethető.

– Ha arra akarsz kitérni, hogy „könyves” családban nőttem-e fel, akkor az a válaszom, hogy igen. Pedig végtelenül egyszerű emberek voltak a szüleim. Anyámtól kaptam a mesekönyvek szeretetét, amit aztán mostanában a Németországban élő kicsi unokámnak próbálok továbbadni. Amikor ugye lehetőségem van találkozni vele. Apukám kezében esténként mindig ott láttam a „Filléres” könyvek valamelyik kötetét. Már 5. osztályos koromban Nagy Világatlaszt ajándékoztak nekem, amit aztán irigyeltek is a gyerekek. Sok-sok könyvet ajánlottál te is a Hunyadi Iskolában, mint történelem tanárom. Különösen 7-8. osztályos koromban kaptam rá az olvasásra, amikor már túl voltam Benedek Elek meséin s a Pöttyös és Csíkos sorozatokon is. Ennek az olvasó családnak és kisiskolás világomnak köszönhetem, hogy tanár lettem, húgom pedig – Tárnok Marica néven – neves bábművész.

A 60 éves évforduló a díjazottakkal

- És a középiskola? Hogyan hatott rád?
- Leginkább Szalai Istvánné osztályfőnökömnek köszönhetem, hogy folyamatosan olvasó és zenehallgató emberré váltam. Igaz, hogy ekkor már a biológia és a testnevelés felé kacsingattam, e szakokból diplomáztam később a pécsi főiskolán. Visszatérve a Landler Gimnáziumbeli 4 évre, hálásan gondolok Szalainéra, az irodalom óráira, ahol mindig volt „csemege”. Nagyon belém ivódott például dr. Marék Antal könyve, az Így élt Albert Schweitzer, aminek a kapcsán megértettem, hogy az ember bárhova kerüljön is, nagyon fontos, hogy ott helytálljon. Szalai Sanyi bácsi ifjúsági vonószzenekarában muzsikálni pedig egy serdülő lánynak akkor igazán dicsőséges és élvezetes volt. Most, hogy a középiskolás éveim olvasmányairól beszélgetünk, az is eszembe jutott, hogy tanárnőnk mennyire odafigyelt világirodalmi műveltségünkre, többek között hogy az orosz irodalmat is megismerjük. Én szabályosan rabja lettem az orosz népmeséknek. Ez azonban nem gátolt abban, hogy az akkori sikerkönyveket, például Dallos Sándor Aranyecset című regényét, meg a folytatását, a Nap szerelmését ne faltam volna.
- Nyugdíjas vagy, most aztán van elég időd olvasni – vettem fel a búcsú témát.

A kapott emléklap reprodukciója

– Nem egészen úgy van, ahogy gondolod – felelte Éva. Régi iskolámban, Szepetneken, ahol 40 évet töltöttem el, óraadó tanár vagyok. Az a furcsaság állt elő, hogy az országban nincs elég biológia tanár. Így hát néhány órában tanítok, meg elegendő időt tudok áldozni testnevelői szívem kedvencére, a lábtoll-labdára. 30-40 fős szepetneki csoportommal – gyerekek, felnőttek – öröm foglalkozni. Persze azért jut időm olvasásra is, legalább kétheten- te megfordulok a könyvtárban. És nemcsak azért, hogy James Bourne kalandjait mind elolvassam. Ezekben a rettenetesen hideg napokban pedig a karácsonyra kapott Kisgyörgy Éva: Világutazók kézikönyvével álmodozom egy különleges nyári utazásról.

Hogyan lehetnénk boldogabbak?

Büki Pálné

Gyakran találkozok a könyvtárban Keglovics Gabriellával. Ő ráérne, csak én sietek nagyon. Arra azért mindig szakítok időt, hogy néhány percre leüljünk, s közös hajdani munkáinkról beszélgessünk, azokról az időkről, amikor fiatalok voltunk, mindketten nemcsak szociológiai végzettséget szereztünk, hanem alkalmunk volt ezen a téren is dolgozni. A könyvtárban nemcsak az hangzik el: „hogyan vagy?” hanem az is: „mit olvasol?”.

Gabi Bagdy Emőke könyvét mutatja nekem. Visszakérdezek a címben feltett kérdésre: akkor hát „hogyan lehetnénk boldogabbak?”

– Én most újra olvasom ezt a könyvet – mondta Gabi –, mert újra és újra erőt merítek ezekből a gondolatokból. Soha nincs semmire sem késő, bármikor érdemes bármit elkezdni, nincs kor- és időhatár. Ajánlom másik könyvét is neked: „Álmok, szimbólumok, terápiák”. Feltétlenül olvasd el!

– Szavaidból az tűnik ki, hogy olvasmányaid a szokottnál is nagyobb hatással vannak rád.

– Hogy mások miért olvasnak, azt nem tudom. Azt sem értem, hogy sokan az értékes könyvet cserélik fel a virtuális kultúrára. A könyv nekem mindig az, amibe kapaszkodni tudok. A könyv a lelkemet is jobbá, szebbé teszi, nemcsak örömet ad, hanem mindig van rám „ideje”. Így boldogabb lehetek. Ajánlanám azoknak az időstársaimnak, akik olyan sokat panaszkodnak buszon, orvosi rendelőkben: ez a legjobb gyógyszer a magány ellen, betegség idején, depresszió esetén, családi problémák közepette. Az olvasmányaim segítségével én még a kudarcot is könnyebben el tudtam viselni, a lelkemet is szebbé, jobbá tudtam tenni.

– Amikor így beszélsz, akkor egy igen régi kapcsolat belső tartalmát feded fel.

– Jól gondolod. Abban a pici fakospusztai otthonban, ahol rácsodálkoztam a könyves világra, nem volt villany, de a rokonok között körbejárt néhány könyvet rongyosra olvastuk, még a lapokat sem dobtuk el. A sokgyerekes családokban a nagyoknak dolgozniuk kellett, általában a középsők jártak iskolába – több kilométert gyalogolva reggel-este –, s ők tanígtatták az otthonmaradt

kisebbséget. Törekvő családban nagyapámnak volt tekerős gramofonja, édesapám pedig az elsők között vett telepes rádiót. Vasárnaponként, mise után volt zenélés, mesélés, rádiózás. Elmondhatom, a nehézségek ellenére boldog gyermekkorom volt.

Már középiskolásként átéreztem annak a szolgáltatnak a nagyságát, amit az olvasás tett nekem. Az új könyvtárépület meg olyan nagyszerű adottságokkal rendelkezik, annyi jót tud nyújtani mindazoknak, akik ezt igénylik. Én nagyon boldogan vettem át 2011. május 1-én azt az EMLÉKLAP-ot, amellyel elismerték a könyvhöz és könyvtárhoz való kötődésemet.

– Többször találkoztunk már különféle regeneráló és egészségügyi programon is. A könyvek tereltek erre? Vagy fordítva történt?

Esterházy Péter 2008 tavaszán volt könyvtárunk vendége

– Nem is tudom pontosan. Azt viszont igen, hogy ahogyan időszedtem, egyre jobban kezdett el két dolog érdekelni. Az univerzum világa és az emberi test csodája. Nem tudtam letenni J. Richard Gott–Robert J. Vanderbei Az Univerzum feltérképezése

című alkotását. Mert ugye a kozmosz méreteinek titkai ma már nem tabukérdések.

Kíváncsi vagyok az agy és a test működésének csodájára is. Arra különösen, hogy mi adhatja az életerőt életfogytig, s mi mozgathat egy embert a kortalan test, időtlen tudat felé.

– Ezek a könyvek, folyóiratok nagyon komoly lelki és testkarbantartást tételeznek fel egy embernél – reagálok Gabi mostani olvasmányaira.

– Ezért is iratkoztam be jóga tanfolyamra, hogy szellemem és fizikumom a nyolcvanadik életévemben se hagyjon cserben. Persze ne azt képzeld, hogy naphosszat csak ilyen irodalommal foglalkozom. Pihenőhelyem mellett ott vannak a Kanizsai Antológia kötetei is, meg Esterházy Péter nekem dedikált Semmi művészet c. könyve. Természetesen szociológusi múltamat sem tagadom meg. Éppen a minap olvastam ki tudja már hányadszorra Ferge Zsuzsa Nádtetős szocializmus című könyvét. Ez a szociográfiai mű nemcsak azért kedves szívemnek, mert a külsős munkákban (felmérések) jómagam is részt vettem, hanem azért is, mert döbbenetes, hogy a professzor asszony évtizedekre előre látta és látatta a magyar valóságot – fejezte be Keglovics Gabriella a beszélgetést.

A történelmi könyvek rajongója

Büki Pálné

Kellemes beszélgetőtárs Uzsoki Lászlóné. Örültem, hogy végre nem mentünk el egymás mellett, időt szakítottunk a beszélgetésre egy kávé mellett. Kapcsolatunk régi, hiszen életünk egy szakaszában szorosan együtt dolgoztunk, mi több együtt is gondolkodtunk. Most arra is kíváncsi voltam, hogy közel 50 év távlatában egy egészen más közegben és más témában van-e mondanivalónk egymásnak. Volt!

– Gyakran látom, hogy nem rohansz a könyvtárban, inkább nézelődő olvasó vagy.

– Szívesen járok a könyvtárba. Nem csak kölcsönözni, hanem olvasgatni, bogarászni szoktam a könyvek között. Hetilapokat, szaklapokat nem vásárolok, inkább a könyvtár szolgáltatását veszem igénybe – válaszolt Uzsokiné.

– Lapozom a művészeti, történelmi albumokat, antológiákat, ismerkedem az új pedagógiai, pszichológiai, történelmi, földrajzi kiadványokkal. Megnézem a könyvtárosok által ajánlott köteteket is. Előfordul, hogy találok közöttük kedvemre valót. Például így akadtam nemrégén egy megrendítő könyvre: Randy Pausch: Az utolsó tanítás a címe. Randy Pausch az amerikai Carnegie Mellon Egyetem (CME) informatika tanára volt. Az Egyetemen hagyományosan felkértek oktatókat, képzeljék el, milyen lenne, ha utolsó előadásukat tartanák az egyetemen. Randy Pauscht is felkérték, ám neki nem kellett a szituációt elképzelnie. Gyógyíthatatlan betegként, közeli halálára készülve tartotta meg utolsó előadását „Hogyan érhetjük el gyermekkori álmainkat?” címmel. Megrendítő előadása világhírűvé vált. Randy Pauscht 2008-ban beválasztották azon száz ember közé, akik akkoriban a legnagyobb hatást gyakoroltak a világra. Engem is sokáig a hatása alatt tartott.

A másik könyv, amelyet megemlítek, különös jelentőségű számomra. Fenyves Márk: A Tánc reformja a mozdulatművészet vonzásában címet viseli (Orkesztika Alapítvány 2016).

Fenyves Márk nagykanizsai. A Péterfy-iskola egykori növendéke. Mozdulatművész, koreográfus, pedagógus, a Magyar Mozdulatművészeti Társulat művészeti igazgatója, a Dienes Valéria és Gedeon hagyaték gondozója. A 2016-ban megjelent táncelméleti szöveggyűjteménye sok mindenről: mozdulattudományról, filozó-

fiáról, pszichológiáról, pedagógiáról, művészetelméletről szól, bevezetőjében pedig bemutatja Dienes Valéria életét, munkásságát.

A gyönyörű fotókkal illusztrált reprezentatív könyv nagy kincs számomra. Lexikoni mélységű ismerethordozó, a zene és a tánc iránt fogékony olvasóknak élmény a lapozgatása. Azért is hozom szóba, mert úgy látom, a fiatal generációnak lételeme a zene és a tánc. Szép példán keresztül ismerhetik meg a két művészet egy különös, magas szintű összekapcsolódását. Hiányérzetem van Tüskés Tibor, az egykori kanizsai piarista diák munkásságával kapcsolatban is. Tudom, hogy a piarista iskolában például ajánlott olvasmány a Szülőföldünk a Dunántúl című könyve, mégis azt gondolom, szélesebb figyelmet és nyilvánosságot érdemelne. Talán köztudott, hogy hamvai egy részét a kanizsai temetőben őrzik.

*Tüskés Tibort Balogh László és Czupi Gyula faggatta
nagykanizsai emlékeiről 2008 őszén*

– Ahogyan látom, történelmi könyvekkel „fegyverkeztél” most fel – mutatok az asztalon lévő kötetekre.

– Mostanában a magyar történelem régi évszázadairól olvasok szívesen. Örömmel látom a kortárs szerzők jobbnál jobb regényeit a könyvtár polcain. Az általam olvasott írásokban jellemzően kevesebb a fikció, annál több a kutatást igénylő, tiszteletre méltó mennyiségű adat. Mindez nem szorítja háttérbe a cselekményes-

séget, a szép stílust. Első kötetétől kezdve olvasója vagyok a Kecskeméten élő és alkotó Bán Mór Hunyadi-sorozatának, mely jelenleg a nyolcadik köteténél tart (Gold Book 2016). A regényfolyam hatalmas ismeretanyagot hordoz. Szinte napi részletességgel kísérhetjük végig Hunyadi János különös, történelemformáló életét, sorsát. Figyelhetjük ifjúvá, majd érett felnőtté válását, személyiségének fejlődését, erkölcsi dilemmáit, hőstetteit. Megismerhetjük hazájáért mindent feláldozó elszántságát, bátorságát, vitézségét, szilárd jellemét, Zsigmond királyhoz és Vlad Dracul vajdához fűződő különös kapcsolatát, nem utolsósorban Szilágyi Erzsébetet és gyermekeit. Gyönyörű jellemrajzokon, félelmetes csaták részletes leírásán keresztül olvashatunk a korabeli Magyarország dicsőséges és vérzivataros éveiről.

– Elismerésre méltó, ahogyan nyomon követed egy-egy szerző műveit, egy-egy történelmi kor tükröződését a könyvkiadásban.

– Nagyon várom Bán Mór kilencedik kötetének megjelenését, de szeretném a közeljövőben elolvasni Bökös Borbála Sárkányos Rend trilógiájának második kötetét, és Ugron Zsolna Hollóasszony című, Szilágyi Erzsébetről szóló regényét, mely a közelmúltban jelent meg. Bökös Borbála Nagyváradon él és tanít. A Gold Book Kiadó gondozásában jelent meg trilógiájának első kötete A sárkánygyík ébredése címmel. Luxemburgi Zsigmond és felesége, Cillei Borbála által alapított Sárkányos Rend történetén keresztül emberi közelségbe hozza az uralkodó párt. Nem csak mint különös történelmi alakokat, hanem mint hús-vér embereket mutatja be őket. Hallatlanul izgalmas olvasmány.

– Ugye az olvasás utáni vágy is általában gyermekkorból eredeztethető? – készítem újabb „vallomásra” Uzsoki Marikát.

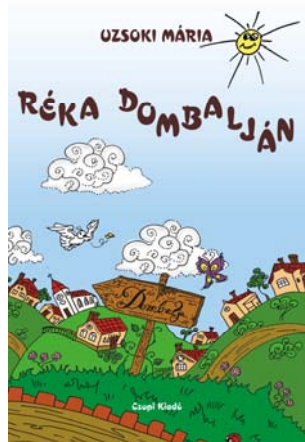
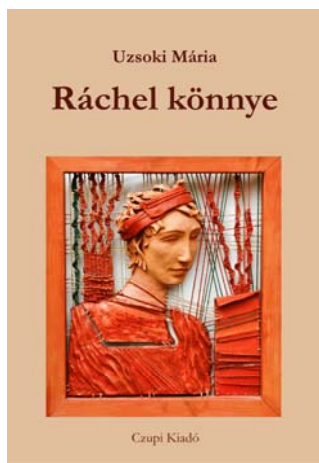
– Amíg nem ismertem a betűket, a szüleim naponta meséltek, de már akkor kezembe adták a könyvet, amiből a meséket, legendákat, mondókat, verseket, történelmi eseményeket ismertették meg velem és testvéreimmel. Mély, felejthetetlen nyomot hagytak bennem. Ezért történhetett meg, hogy amikor kis unokámmal a svábhegyi Jókai villa kertjében jártunk és elsétáltunk az Istenhegyi útra, az ódon villák, ősi fák között hirtelen eszembe jutott anyám meséje az istenhegyi székely leányról, Jókai Mór tollából. Utána újra olvasni kezdtem Jókait. Apámnak teljes sorozata volt, kamaszkorban szinte a teljes sorozatát végigolvastam, most mégis örömmel vettem ismét a kezembe egy-egy kötetét. Szóval újra

olvasok meséket is, éppen Benedek Elek által összegyűjtötteket. Közben nem tudom nem szóba hozni a székely nép irigylésre méltó „Elek apó” kultuszát. Megrendítő szeretettel ápolják az emlékét, nincs gyermek, aki ne ismerné az életét, ne olvasná gyönyörű meséit. Vajon idehaza hány családban hány kisgyermek polcán találhatók meg ezek a csodálatos olvasmányok?

– A Honvéd Kaszinó Hölgyklubjában szokássá vált, hogy az érdekes könyveket továbbadjuk, javasoljuk egymásnak. Mostani olvasmányaid közül mit ajánlanál erre a célra? – teszem fel ezt a nem szokványos beszélgetést záró kérdést.

– Nehéz egy könyvre koncentrálnom, de megpróbálom. Legyen ez Gróf Bethlen Istvánné Mária-úton Boldogasszonnyal című kötete. A könyv egy zarándoklat után keletkezett, de nem csak útleírás. Annál sokkal több. Önvallomás egy asszony lelki fejlődéséről, élményeiről, hazaszeretetről, a gyökerek tiszteletéről. Rohanó világunkban figyelmeztet, hogy mennyire fontos a természettel való közvetlen kapcsolat, a lélek csendje, a szép befogadása.

„...Aki kirándul, kikapcsolódik,
Aki zarándokol, bekapcsolódik,
Aki sétál, nézelődik,
Aki zarándokol, befelé figyel...” – Írja a szerző könyvének bevezetőjében.

Uzsoki Mária maga is könyvek szerzője

– Végül, mint a Múzeumpártoló Alapítvány Kuratóriumának tagja, mit javasolsz a könyvtár és a múzeum együttműködésével kapcsolatosan?

– A város múzeumával való kapcsolat nagy lehetőségeket rejt. Mindkét intézmény vezetői és dolgozói a legalkalmasabbak arra, hogy megtalálják a módját, formáját, miként lehetne egyelőre raktáron, vagy a könyvespolcok mélyén őrzött értékeiket, dokumentumaikat, leleteiket közkinccsé tenni. Hiszen ők a legjobb ismerői a gyűjteményeknek.

Minden ez irányú törekvéseiket a magam módján szívből támogatom.

Örvendetes, hogy az utóbbi időben egyre nagyobb figyelmet kap a város és története. Sok kanizsai polgár vágya, hogy ez a törekvés gyümölcsöző legyen. Remélem, hogy a könyvtár és a múzeum összefogása ezen a téren is tartalmaz, eredményes, sikeres lesz.

II. Könyvtár és működése

Az 50-es évek hangulata az új könyvtárpalotában. A 60. évfordulóra készülve a könyvtár működésének kezdetét idéző bútoraink egy része a földszintre került a Wlassics-teremből

A Halis István Városi Könyvtár története helyett

Benke Dániel

Egyre többször kapom el nyilvános helyeken beszélgető emberek félmondatait arról, hogy „most megyek a Halisba” vagy „találkozunk a Halisban”. Halis neve nemes egyszerűséggel összefonódott a könyvtárral röpké 16 év leforgása alatt.

Az 50-es évek hangulata. Régi bútorok az új épületben 60 éves születésnapunk alkalmából

Sokat gondolkoztam azon, hogy vajon az emberek tisztában vannak vele, hogy többek között egy emberről is szó van? Nem vagyok meggyőződve róla. Pedig mi, kanizsaiak nagyon sokat köszönhetünk neki. Illés Mária szakdolgozatát olvasva kirajzolódtott bennem egy kép Halis Istvánról. Egy igazi polihisztor, aki érzékeny volt a kultúrára, a szép és értékes dolgokra és az emberi érzésekre. Szívvel-lélekkel a városáért, az itt élő emberekért dolgozott. Aki még az egyik legnagyobb tragédia, az első világháború alatt is próbálta az emberekben tartani a lelket és a kultúra

morzsáit elhinteni a Zalai Krónika hasábjain. Majd nyugalmazott tanácsosként ismét egy nemes feladat elé került: ő lett a város első könyvtárosa és múzeumőre.¹

Feladatokat szinte a nulláról sohasem könnyű elkezdni. Nem szívesen tesszük, mert nem látjuk a végét, nem látjuk az eredményét előre, ezt egyikünk sem szereti. Halis belevágott, mert tudta, hogy a kulturális értékek megőrzése nélkül sokkal szegényebb a világ. Hittel és becsülettel felépített egy remek intézményt, ami lehet, hogy kezdetben csak az ő dolgozószobájából állt, de ez lett az alfája mindennek, napjaink kanizsai könyvtárának is. 1927-ben végleg megpihent a kultúra embere, maga után komoly kulturális örökséget hagyva.

2001-ben az ő nevét vette fel az új épületet kapott könyvtár, amelyet a mai napig büszkén visel az intézmény.

Jegyzőkönyv

Készült Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése 2001. június 26-án (kedd) 9.00 órakor tartott soros üléséről.

Az ülés helye: a Hevesi Sándor Művelődési Központ kamara-terme (Nagykanizsa, Széchenyi tér 5-7.)

Jelen vannak: Antalics Dezső, Balogh László, Dr. Baranyi Enikő, Bicsák Miklós, Birkner Zoltán, Böröcz Zoltán, Budai István, Cserti Tibor, Dr. Fodor Csaba, Dr. Göögös Péter, Gyaló-kai Zoltán, Györek László, Dr. Horváth György, Dr. Kalmár Béla, Kelemen Z. Pál, Kiss László, Marton István, Mayer Ferenc, Röst János, Tarnóczy Attila, Teleki László, Tóth László, Tóth Zsuzsanna, Töröcsik Pál, Tüttő István, Zsoldos Ferenc képviselők

Tanácskozási joggal megjelent: Szabóné dr. Csányi Mariann jegyző, Dr. Gyergyák Krisztina aljegyző, Beznicza Miklós, Dr. Pintérné Grundmann Frida, Simánné Mile Éva osztályvezetők, Burján Emese, Vukné dr. Kálovics Marianna kabinetvezetők, Dr. Müller János irodavezető, Kámán László, Göcze Gyula intézményvezető, Gáspár András, Schmidt László ügyvezetők

¹Illés Mária: Halis István 1855-1927 szakdolgozat. http://www.hivk.hu/kincseslada/helytort/halis_istvan/index.htm [2017.03.02]

Megjelentek: Bakonyi Zsóka a Kanizsa Dél-Zalai Hetilap munkatársa, Marton Györgyi a Zalai Hírlap munkatársa, Lukácsa Zsuzsanna a Zala Rádió munkatársa

15. Javaslat a Városi Könyvtár elnevezésére (írásban)

Előadó: Marton István ad hoc bizottság elnöke

Tüttő István: Kérem a véleményüket.

Marton István: Ebben a nagyon rövid előterjesztésben megpróbáltuk azért leírni az előzményeket. Az összes törvényi feltételnek eleget téve, gyakorlatilag másfél éve folyik ez az elnevezés körüli felmérés, és ez elég jól be van szabályozva törvényileg. Itt ugye megemlítettük, hogy több mint 50 oldalnyi anyag érkezett a város polgáraitól, amit itt ezen a helyen köszönök mindenkinek, aki vette magának a fáradságot, hogy hajlandó volt foglalkozni a város életével. Nagyon köszönöm mindazoknak, akik vették maguknak a fáradságot, hogy írásban is véleményüket adták, hogy hogyan hívják a továbbiakban a város könyvtárát, mert ezt a könyvtárat értelemszerűen egy várost reprezentáló névvel kell ellátni, azoknak is, akik két alkalommal az érveik szóbeli előadására is vállalkoztak. Mindent egybevetve, bár az az érzésem, hogy azért ez elég sokakat nem fog kielégíteni, de talán az összes ajánlónak mintegy felét ez a két név tette ki, konkrétan a Halis István és a Wlassics Gyula. Még azt el kívánom mondani, hogy a bizottságon belül többeknek volt kitüntetett személye a kettő közül valamelyik, de a bizottság szándékosan végül is úgy foglalt állást, hogy a kettő közül egyiket sem javasolja első helyre sorolni, hanem ahogy dönt a tisztelt testület, mert mind a kettő megfelelő, méltó arra, hogy elnevezzük róla városunk könyvtárát.

Balogh László: Az OKSB, mint néven nevező szakbizottság, állást foglalt. Pro és kontra voltak érvek, nem szeretnék ebbe belemenni, a végeredményt ismertetném csak. Tehát az OKSB 7 igennel, 2 nemmel amellet foglalt állást, hogy „Halis István Városi Könyvtár” legyen az új könyvtárunk neve.

Tarnóczy Attila: Véleményem szerint mindkét névadás elfogadható. Sőt fontos, hogy a nevet kiválasszuk, tehát azt kérem, hogy ha valaki nem elfogultan csak az egyiket hajlandó megszavazni, akkor az első név bukása után legyen szíves megszavazni legalább a másodikat is, hogy legyen neve a könyvtárnak.

Tüttő István: Lezárom a vitát.

Czupi Gyula: Kérte tőlünk az osztály, hogy a Városi Könyvtár, és ezt a jogszabály is előírja, foglaljon állást a névadásban. A Városi Könyvtár dolgozóinak túlnyomó többsége Halis István nevét támogatta.

Tüttő István: Kérem, az “A” változat: “Halis István Városi Könyvtár” névvel illetnénk a könyvtárunk. Kérem, aki ezzel egyetért, illetve nem ért, szavazzunk.

A közgyűlés 14 szavazattal, 1 ellenszavazattal és 8 tartózkodással a javaslatot elfogadja és a következő szavazatot hozza:

205/2001.(VI.26.) számú határozat

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése a Városi Könyvtár elnevezése tekintetében a “Halis István Városi Könyvtár” elnevezés mellett foglal állást.

Határidő: 2001. augusztus 20.

Felelős : Tüttő István polgármester

Az épület avatásának örömteli pillanatai 2001. augusztus 20-án

Sokszor teszem fel magamnak a kérdést, hogy vajon elégedett lenne a könyvtárral? Így képzelte el? Bizom benne, hogy pozitívan értékelné a munkánkat. Mi mindent megteszünk, hogy méltók legyünk emlékéhez.

Egyik kedvenc történetem Halis Istvántól a „Kis ember nagy bottal”. Ebből a munkájából van egy kedvenc idézetem, ami így hangzik: „Te nagyon tartalmas ember vagy Jóska, s azért sohase fogod kihasználni a szerencsédet. A nehéz ember mindig alatt marad.”² Úgy gondolom, hogy minden a kulturális szférában dolgozó ember, beleértve a könyvtárosokat is, „nehéz ember”.

A Halis István Városi Könyvtár története fejezetünknek a címe. De mi is egy intézmény története? Évszámok és események halma vagy annál több? Véleményem szerint ennél sokkal több. Nem beszélhetünk úgy egy könyvtár történetéről, hogy ne ismer-nénk, ne tudnánk azokról az emberekről, könyvtárosokról, akik megtöltik élettél a könyvtárat. Mondjuk ki, egy intézmény történetét a benne élő, alkotó emberek hozzák létre, ez egy könyvtár története, ez a Halis története is.

A történelemben is évszámokkal próbáljuk jelölni a nagyobb mérföldköveket. A könyvtárunk életében is léteznek ilyen mérföldkövek. Ezek sok helyen, sok formában megjelentek már, többek között a *Halis-év-könyv* vagy *A könyvtár – Kapu a világra* oldalain. Az egyik első számon tartott évszám 1951. május elseje, amikor hivatalosan megalapult a nagykanizsai nyilvános könyvtár.³ Majd jelen történetünknek fontos évszáma 2001. augusztus 20-a, amikor is átadták a könyvtár új korszerű épületét, amely napjainkban a város egyik meghatározó épületének számít.

Ritkaságszámba megy a mai napig, hogy egy könyvtár egy teljesen új építésű épületet kap a feladatainak ellátására. Gondoljunk csak bele, ameddig nem létezett ez az új épület, milyen helyeken fordult meg a könyvtár (Ady utca 1. 1951–1956, Sugár út 3. 1956–1988, ferences rendház 1988–2001)!

De nemcsak külsejében, hanem tartalmilag is folyamatos megújulásra törekszik a könyvtárunk. Természetesen az alapfeladataink és a használóink a számunkra, de emellett

² Halis István: *Kis ember nagy bottal*. Zala és Gyarmati, 1921. 33 p.

³ Czupi Gyula (szerk.): *A könyvtár – Kapu a világra*. Halis István Városi Könyvtár, Nagykanizsa, 2003. 97 p.

mindig igyekszünk valami újdonsággal előrukkolni a város közönségének. Minden év elején kijelöljük, hogy az adott évnek mi a legfontosabb mondanivalója, mi mit tartunk fontosnak az adott évben. 2009–2010 a HALISKOLA és a HALISKOLÁSOK éve volt. A gyerekeket és az iskolákat kívántuk minél jobban bevonni a könyvtárba. Megtanítani őket, hogy mit és hogyan lehet keresni és megtalálni a könyvtárban, milyen jó könyvtárba járni és milyen jó a könyvtár aktív használójának lenni.

2012-ben a *Könyvtár minden időben* volt az év szlogenje. Többek között megjelentek a minden napon és a nap 24 órájában elérhető katalógusunkban a könyvekről rövid tartalmi leírások, és a könyveknek a borítója is láthatóvá vált. A 2014-es év is egy nagyon komoly év volt rengeteg kihívással. Ekkor zajlott az *Olvasni jó!* program, amely a www.azolo.hu oldal segítségével népszerűsíti az olvasást, játékos kérdőívek segítségével. Több környékbeli iskolát sikerült bevonnunk a programba és megismertetni velük ezt a szolgáltatásunkat. 2015-ben HALIS 160 lett a tematikus évünk jelmondata, nem véletlenül, hiszen ebben az évben ünnepeltük Halis István születésének 160. évfordulóját. Ebben az évben leginkább az életműve előtt kívántunk tisztelegni és felhívni a figyelmet a munkáira. Munkái online a honlapunkon olvashatók, könyveinek kölcsönözhető másolatai is elérhetőek a könyvtárunkban.

Emellett a városkörnyéki településekről sem feledkezünk meg, hiszen ők alapból hátrányból indulnak könyvtárhasználati lehetőségek ügyében a városlakókkal szemben. Ezt a szakadékot is folyamatosan csökkenteni próbáljuk a város környékén lévő 45 településen. A KSZR (Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer) segítségével az összes szolgáltatásunk elérhető számukra.

Megyünk, dolgozunk, szolgáltatók. Fontos, hogy ne egy hamis könyvtárkép lebegjen a város lakói előtt, példának okáért, hogy mi egész nap olvasgatunk és elmélkedünk a könyvtárban. A feladatunk egészen más. Megrendeljük az új könyveket, feldolgozzuk őket, kiszolgáljuk az olvasóinkat, rendezvényeket szervezünk, új szolgáltatásokat hozunk létre – köztük rengeteg interneten elérhető. Az igényes szolgáltatás létrehozásáról szólnak a mindennapjaink. Tesszük mindezt a jelenlegi és a jövő generációi érdekében. Munkánk nem látványos, de annál fontosabb. A kultúra szolgálói és közvetítői vagyunk. Aki könyvtáros lesz, azt szen-

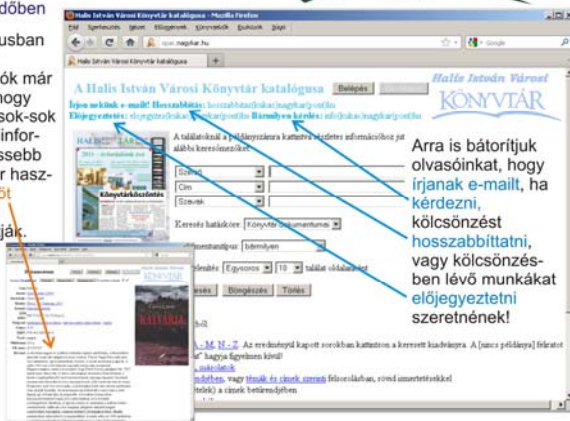
vedélyből, elhivatottságból teszi, ha nem, akkor jobb, ha gyorsan pályát változtat. Amit pedig ma megosztok Önökkel, holnap már a könyvtár történetének egy apró kis darabkájává válik.

Halis István Városi KÖNYVTÁR

2012 – könyvtár minden időben

Új megjelenítés a katalógusban

A katalógusunkat használók már eddig is megszokhatták, hogy rengeteg könyvünkről és sok-sok folyóiratunkról naprakész információt kaphattak. A legfrissebb könyveinkről azonban már hasznos és tartalmas **ismertető** olvashatnak, és a kötetek **borítójának képét** is láthatják.

www.hivk.hu

facebook.com/nagykanizsa.konyvtar

www.nagykar.hu

Halis István Városi KÖNYVTÁR

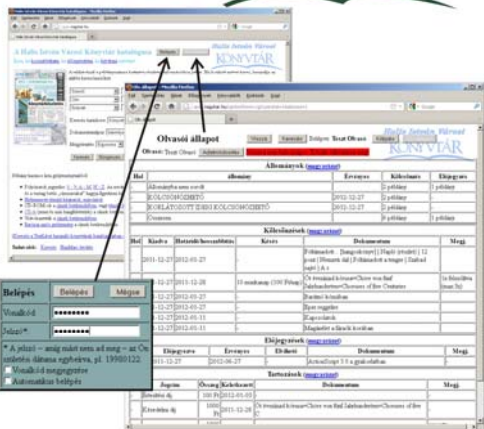
2012 – könyvtár minden időben

Új év, új könyvtári szolgáltatások:

Kedves Olvasó!

2012 januárjától már azt sem tudja effelent, hogy mit kölcsönzött, és meddig érvényes a kölcsönzése. A katalógusunkban a gyűjteményünk mellett megnevezheti olvasói állapotát: opac.hivk.hu Belépés a nyolc jegyű olvasói vonalkódra és saját jelszavával (ami első belépés kor az Ön születési dátuma egybeírva, pl. 19980125).

Bejelentkezés után az Olvasói Állapot gombot megnyomva részletes listát kap beiratkozásának érvényességéről, kölcsönzéseiről és azok határidejéről, előjegyzéseiről, esetleges tartozásairól.

www.hivk.hu

facebook.com/nagykanizsa.konyvtar

www.nagykar.hu

A Magyar Kultúra Napjára készült táblák az aktuális tematikus évről

Kistérségi könyvtári ellátás – A nagykanizsai kísérlet (részletek)

Czupi Gyula – Kardos Ferenc

Ha a kistelepülések könyvtári ellátását tervezzük, akkor nem egyfajta „kulturális ínségkonyhára”, hanem a kor színvonalát képviselő eszközökre és tartalmakra kell gondolnunk. A legfőbb eszköz az internet, a tartalom pedig digitális vagy digitalizált abban a szisztémában, amelyet a Halis István Városi Könyvtárban „főztünk ki” a nagykanizsai kistérségben élők számára, és ebben a „szép új világban” ők maguk is meg tudnak mutatkozni. Reméljük, más kistérségi szolgáltató könyvtárak is meglátják benne könyvtáruk és térségük lehetőségeit. (...)

A Halis István Városi Könyvtár több évtizedes módszertani, hálózatgazdászati tevékenységében sokrétű kapcsolatrendszer alakult ki a településekkel. Ez tette lehetővé, hogy a kistérségi könyvtári ellátás mint kistérségi feladat kialakításának és fejlesztésének első lépéseinél összehangoltan tudjuk megfogalmazni elvárásainkat. (...)

A nagykanizsai kistérség szerves egysége a központi településnek és a vonzáskörzetében lévő 47 kisebb településnek; ez a szerves egység már régóta létezik. A Nagykanizsai Kistérség Többcélú Társulása által létrehozott Nagykanizsai Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (Nk-KSZR), az abban megjelenő könyvtári és információs elgondolás pontosan felöleli és a térségen kívüli világ számára is megjeleníti ezt a szerves egységet, felerősíti a térségi összetartozás, kooperáció, identitásépítés folyamatait.

A www.nagykar.hu a kistérség mindegyik településén hozzáférhető, így a kistérség valamennyi könyvtára a szolgáltató könyvtár speciális olvasóterme; ezen keresztül a településen lakók a szolgáltató könyvtár szolgáltatásainak nagy részéhez hozzáférnek. A kistérségi könyvtári ellátás két alrendszerből épül fel: www.nagykar.hu, állandóan működő virtuális – de valóságos dokumentumforgalmat bonyolító és szolgáltatásokat nyújtó – rendszerből, vala-

mint a települések könyvtárainak és könyvtári szolgáltatóhelyeinek hálózatából. E kettő szerves és szoros együttműködése adja a nagykanizsai kistérség könyvtári szolgáltatását.

Mit jelent mindez a kistérségben élők számára? Azt, hogy a kistérségben lakó ma minden településen, a legkisebbeken is, az egész kistérség könyvtári állományából választhat és kérhet dokumentumot, sőt a szolgáltató könyvtáron keresztül az ODR szolgáltatásához is hozzáfér. (...)

A Halis István Városi Könyvtár (...) ellátórendszer is működött (ma ez talán a legismertebb mozgókönyvtári ellátási forma), és bevezetett egy új szolgáltatást is, a „teljes könyvtárellátási szolgáltatást”. Ezt azok a könyvtárak igényelhetik, amelyek nem tartanak fenn nyilvános könyvtárat, hanem könyvtári szolgáltatás megrendelésével látják el településük könyvtári feladatait, és erre a kistérség a mozgókönyvtári normatívát igényli utánuk. A nagykanizsai kistérségben 2006-ban nyolc, többnyire nagyon kis létszámú település élt ezzel a lehetőséggel.

E településekkel a megrendelt könyvtári szolgáltatás tartalmát együttműködési megállapodás rögzíti. A könyvtárak heti nyitvatartási idejének egy részében (legkevesebb heti két órában) van jelen a „teljes könyvtárellátási szolgáltatás” a településen. (...) A nyitvatartási idők kölcsönös megállapodás alapján, a település igényeinek messzemenő figyelembevételével alakultak ki. (...)

A nyolc településen 2006-ban 11 920 könyv, videokazetta, CD-ROM, DVD és 3680 folyóiratszáma, azaz 15 600 friss dokumentum fordult meg kínálatként. A folyóiratok nem voltak kölcsönözhetőek, a többinek viszont a felét kölcsönözték is. A rendszeres nyitvatartás, az olvasók gyakori könyvtárhasználata könyvtári szolgáltatóhelyeinket valóságos közösség-szervező helyé tették. (...)

A kistérségi könyvtári ellátásnak ez az új, intenzív szolgáltatási formája új feladatokat is ad a könyvtárosoknak a hagyományos teendők (szerzeményezés, nyilvántartás, szállítás) mellé. A kialakult gyakorlat leírása az egész, eddigiekben leírt folyamatot teszi „megfoghatóvá”.

A könyvtáros felkészül a szolgáltatásra

Áttekinti az előző heti nyitvatartáskor rögzített és az azóta beérkezett kéréseket. Ennek megfelelően válogatja ki a könyvtár állományából a kiszállítandó dokumentumokat (könyveket, audio-

cd-eket, CD-ROM-okat, videofilmeket, folyóiratokat, másolókat). Ha szükséges, elindítja a kért dokumentum archiválását, a könyvtárközi kölcsönzést. Nemcsak egyedi dokumentumokat, hanem bizonyos témákat is megjelölnek az olvasók – a téma irodalmának válogatását is összegyűjti, internetes tartalmakból is ajánlatot állít össze, felhasználja a területért felelős tájékoztató könyvtáros kollégája javaslatait is. Ilyenkor a szolgáltató könyvtár teljes állományából még sokféle, az érdeklődésnek megfelelő további ajánlatot is válogat. (...)

A könyvtáros utómunkálatai

A könyvtáros, miután visszaérkezik a szolgáltató könyvtárba, visszasorolja a dokumentumokat a könyvtári rend szerinti helyükre, hogy újra elérhetők legyenek az egész térség könyvtárhasználóinak. Megkezdí a felkészülést a következő nyitvatartási időszakra. A szolgáltatás feltételezi, hogy a könyvtárosok egy részének legyen jogosítványa, és hogy a közlekedéssel járó teendőket is el tudja látni. A szolgáltatásban dolgozók munkarendje a települési könyvtár nyitvatartási idejéhez igazodik.

Összegzés

A kistérségi könyvtári ellátás nagykanizsai kísérlete legfőbb eredményének azt tartjuk, tarthatjuk, hogy a kistélepülés könyvtárhasználója lakóhelyén veheti igénybe a kor színvonalának megfelelő összes könyvtári szolgáltatást. Reméljük, törekvéseinkből látható, hogy Nagykanizsa kistérségének vezetői, a szolgáltató könyvtár vezetése elsősorban a kistérség igényeihez igazodva határozzák meg a könyvtári ellátás módját, feladatait. Nem csupán egy jelenkori könyvtári ellátást szeretnének megvalósítani, hanem a kistérség informálódási, kommunikációs, közösségszervezési, identitásépítési tevékenységének olyan sokrétű formáját akarjuk létrehozni, amelynek helye és kerete, így legfontosabb intézménye a könyvtár, amely szolgáltatásaival el is tudja érni ezeket a célokat.

A Tudományos és Műszaki Tájékoztató (TMT) című könyvtár- és információtudományi szakfolyóirat 2007. 5. számában megjelent tanulmány részletei.

Itt vagyunk a 21. század elején, és a könyvek még mindig velünk vannak. Sokan sokfélét mondtak, írtak már róla. Elavult, a technika teljesen háttérbe fogja szorítani, idejétmúlt. Gondolják, ahogy a könyvek ideje le fog járni, ugyanúgy fog lejárni a könyvtárak ideje is.

Én viszont nem látom ilyen sötéten a könyvek életét, jövőjét. Most következzen az én szubjektív véleményem a könyvekről.

Kimondva, kimondatlanul mindenki szeretne hős lenni, legalább csak egy napra, vagy akár egy pillanatra. Ha erre nem is vagyunk alkalmasak, a könyvek lapjain megjelenő hősök mi vagyunk, belebújunk a bőrükbe, és velük együtt megyünk végig egy kijelölt úton. Együtt fejlődünk, változunk, tanulunk, hogy a történet végén boldogan vagy szomorúan búcsút vegyünk egymástól és elinduljunk egy új kalandra. Hasonlít az életre, nem?

Az olvasás mindenhogy jó és nagyszerű. Tehetjük online és nyomtatott formában is, a lehetőségeink napjainkban szinte végtelenek. Ha gyorsan informálódni szeretnék, érdekel egy pár soros cikk, akkor a neten gyorsan elolvasom, és már robogok is tovább.

De mi a helyzet a könyvekkel? Ha ma ránézek a könyvespolcra és meglátok egy könyvet, még mindig megmozdul bennem valami, hogy micsoda történet, micsoda tudás van elrejtve benne, mint valami kincses ládák, csak arra várnak, hogy valaki felfedezze őket. Természetesen egy jó elektronikus könyv is képes lehet minderre.

A könyveknek illata, gyönyörű külleme, különleges élete van. A könyv az emberi kultúrának az évezredek által formálódott szimbóluma. Velünk vannak az otthonunkban, az ágyunk mellett, egy nyaraláson, a táskánkban. Nem hivalkodnak, nem kérkednek, szépen csendben várják a sorukat, hogy valami újat mutassanak nekünk. Mindig is az egyik hitvallásom volt, hogy az olvasó embereké a világ. Megtanulják használni a fantáziájukat, kritikai gondolkodásra lesznek képesek, és ne feledjük, hogy aki megtanul értőn olvasni, az a világot is egy kicsit jobban fogja érteni.

Az olvasás az egyik eszköze az emberi kultúra elsajátításának, és ennek nagyszerű és mindig lehetséges közvetítője a könyv.

De mit gondol egy könyvtáros a könyvtárról? Mintha folyamatos megfelelési kényszerben élnénk, mi vagyunk a társadalom azon tagjai, akik mindenáron bizonygatni akarják a létjogosultságukat. Vannak, akik látják, milyen összetett munkáról van szó. Kell ide teherbírás, szociális érzék, szervezőképesség, kitartás, kommunikáció. De elsősorban embernek kell lenni.

Egy könyvtárnak máig az egyik legfontosabb feladata, hogy a teljes magyar könyvkiadást áttekintve könyveket szerez be, feldolgozza őket, majd szolgáltatja (pl. kölcsönzi) az olvasónak. A könyvekkel értéket közvetít.

Sok fajta változás is megfigyelhető egy könyvtár életében, elsősorban a szociális funkció növekedését látom. Az idősebb generációk keresik a kapcsolatteremtés lehetőségeit. Segítséget kérnek, ami lehetőséget biztosít arra is, hogy pár percet beszélgethessenek. Kicsit kiszakadjon a napi rutinból, egy jó könyv után érdeklődjön, majd a történetet tovább lehet fűzni.

A fiatalabb generációkon azt látom, hogy önállóan mutatják magukat, simán elnavigálják magukat a mobil eszközökkel, de a természetes kapcsolatoknál mintha már nagyobb gondjaik lennének. Nehezen szólítják meg a könyvtárost, nem szívesen kérnek segítséget, mert valahogy hiányzik az a bizonyos kezdő mondat.

A folyamatos változás az emberi lét természetes velejárója. A könyvtárak is követik a trendeket, de megőrzik az értékeiket is. Ha az újtásra való hajlam és a hagyományok szerencsés arányban vannak jelen egy könyvtár életében, akkor szerintem egy modern intézményről beszélhetünk.

De miben is változtunk az elmúlt évekhez képest itt a Halisban? Megpróbáltunk még nyitottabb intézménnyé válni. Például 2016-ban próbálkoztunk először azzal, hogy megjelenjünk a helyi iskolákban is, közelebb kívántunk kerülni a fiatalabb generációkhoz. Az ötlet az volt, hogy miért ne lehetne az iskolai könyvtáraknak saját városi könyvtárosuk, aki hidat képez az iskola és a városi könyvtár között. Gondoljunk csak bele, azok az alsós diákok, akiket a szüleik nem hoznak be a könyvtárba, nekik esélyük sincsen megismerni a könyvtár szolgáltatásait és lehetőségeit.

A Zrínyi-Bolyai Általános Iskolát választottuk, ahol az iskolai könyvtárossal együtt dolgozva hoztuk közelebb a diákokat az olvasáshoz és a könyvekhez. Az iskolai könyvtáraknak jelenleg minimálisak a lehetőségeik az új gyermek- és ifjúsági könyvek

beszerzésére. Ezért az, hogy a városi könyvtár új, friss könyveket vitt hozzájuk, jelentős eredményeket hozott. A 2016-2017-es tanévben 627 különböző könyvet vittünk ki a suliba, ebből 1027 kölcsönzést generáltunk. 188 olyan tanuló van az iskolából, aki beiratkozott tagja a könyvtárnak, ebből 63-an e program részeként iratkoztak be. Jövőre is szeretnénk az együttműködést folytatni, hiszen az eredmények az mutatják, hogy van létjogosultsága.

A Könyvfutár szolgáltatásunk szintén egy idei kezdeményezésünk, amiben elsősorban olyan embereket szeretnénk megszólítani, akik testi vagy lelki problémáik miatt nem mernek, nem tudnak eljutni hozzánk, de mégis igénybe szeretnék venni a könyvtári szolgáltatásokat.

Ebben a szolgáltatásban a könyvtár vállalja, hogy havi egy alkalommal eljuttatja a résztvevőknek a könyveket.

Vannak olyan olvasóink is, akik vállalják, hogy a körülöttük élő embertársaiknak segítenek, és ők viszik el nekik a könyveket.

Több olvasó jelentkezett már nálunk, hogy szívesen segítene és önkéntese lenne a szolgáltatásnak. Higgyék el, nincs ennél fantasztikusabb érzés!

Jelenleg (2017 szeptembere) a könyvtár hét olvasóhoz jár a Könyvfutár szolgáltatással, amiért az igénybevevők nagyon hálásak. Sokat köszönhetünk a nagykanizsai Mozgáskorlátozottak Egyesületének, hiszen nélkülük nem találtunk volna rájuk.

Ezért is jó könyvtárosnak lenni, rengeteg segítőkész, jólelkű embert lehet megismerni, öröm velük együtt dolgozni, ez minden fáradságot megér.

Korábban már említettem, hogy a Halis könyvtárosai 45 különböző településre járnak Nagykanizsa környékén. Könyveket szállítunk, programokat szervezünk, eszközöket és dokumentumokat szerzünk be. Koordináljuk a települési könyvtárosok munkáját. Olyan ez a szolgáltatás, mint a könyvtár a könyvtárban.

Nem aggodom a könyvtárak jövőjéért. Mi, könyvtárosok, információs szakemberek vagyunk, akik a végsőig elmennek egy adatért, információért. Ismerik ugye a híres „könyvtáros” filmet, a Titkok könyvtárát? A film főhőseihez hasonló lelkesedéssel dolgozunk, jelentős felkészültséggel és tapasztalattal, csak éppen nem annyira látványos a mi munkánk, bár igyekszünk belőle minél többet bemutatni a média és az internet segítségével. (Erről tanúskodik a működésünkről összegyűjtött híradások végtelennek

látszó sora honlapunkon, a www.hivk.hu-n.) Egy könyvtáros szin-
te mindenhez ért egy picit, és ha tájékoztatni, olvasói kérdésekre
válaszolni, információigényt kielégíteni kell, akkor mindent meg-
tesz annak érdekében, hogy az olvasó elégedetten távozzon.

Ha nem lennénk ennyire nyitottak és nem próbálkoznánk fo-
lyamatosan, akkor nem tudnánk újabb és újabb városlakókat,
különösen fiatalokat megnyerni a könyvtárhasználatnak, nem
tudnánk fejlődni, és csak egy helyben topognánk. Természetesen
meg lehet tenni azt is, hogy csak az alapfeladatainkkal foglalko-
zunk, és panaszkodunk, hogy milyen kevés ember érdeklődik a
hagyományos könyvtárhasználat iránt. Vagy lehetünk nyitottak és
előrettekintőek, akik folyamatosan megújulnak, és éreztetik az
emberekkel, hogy fontosak nekünk, nekik akarunk jobbnál jobb
szolgáltatásokat nyújtani. Folyamatosan próbálunk „új utakon”
közelíteni az olvasók felé. Ehhez kellenek a jó szakemberek és
könyvtárosok, én ebben látom a 21. századi könyvtár jövőjét.

A könyvtár – kapu a világra (Részletek a 2003-ban megjelent könyvből)

A könyvtár különleges helye ízekre szabdalt világunknak: kapu a munka, a tanulás, a kapcsolódás és a társadalmi érintkezés világára. Az ember tevékenységének sokféleségében lehet jelen nálunk.

A könyvtárról kialakult kép mégis valami más. Mit tud rólunk a felhasználó? Mit tud rólunk a társadalom? Mit engedünk megmutatni magunkból?

A könyvtárat és a könyveket bújó könyvtárhasználó képe rögzült a társadalomban.

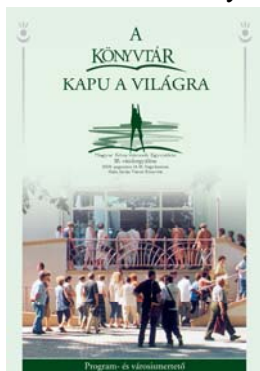
A könyvtárról kialakult kép túlzottan a könyvekhez köti – nevéből adódóan is – a könyvtár használatát, sőt, ez sokszor még azzal is torzul, hogy valamiféle szépirodalmi tárház és széplelkű emberek kedvenc helye. Ezzel szemben van egy másik, általunk is sugallni kívánt kép. Ez pedig az információs központ képe. Itt meg mintha valami különleges technikai ügyességet, számítógépes fiatalok trükkjeit sugalló, a technikai eszközök használatát megkívánó és ezért sokakat távol tartó képről volna szó. Egy nagyon tradicionális és egy szupermodern kép, közöttük pedig ott a valóság.

Nézzük a felhasználót! Kisebbik részük nem a könyvhöz, hanem a szakmájukhoz és a tevékenységükhöz vonzódik, a könyvtárat mint ebben segítőt találja meg. Bátran kérdezik a világ mindenféle dolgáról a könyvtárat és a könyvtárost.

A társadalom többsége számára az ilyen használat lehetősége nem egyértelmű, nekünk, könyvtárosoknak számukra kell nyilvánvalóvá tenni, hogy értük és az ő érdekében is működik a könyvtár. Ez a reálisabb könyvtárkép elvezet a természetesebb és általánosabb használathoz.

*

Ez a szöveg ugyancsak a Halisban született. Egy korábbi generáció jövőbe vetett hitét fogalmazza meg. A könyvtár 21. századi működése hiteles illusztrációja az ezerefordulón megfogalmazott gondolatoknak. (A szerkesztő.)

Az épület és használói, beszédes számok

Büki Pálné

Megpróbálok úgy érkezni a Halis István Városi Könyvtárba, mint aki először vetődött ide. Tóth Karolina személyében „nézdegélő” társam is akad. Karolina nemrégén költözött a városba, számára új az épület, mostanában ismerkedik a szolgáltatásaival. Olyan ez a ház kívülről – mondja –, mint egy cifrapalota. Faldíszei, színézése üdítőleg hat a betérőre.

Zalaváry Lajos Kossuth-díjas építész a 4000 m² alapterületű épületet úgy álmodta meg, hogy minden szint jól beleilleszkedik az épület egészébe, s egyben a célnak megfelelően funkcionál. A könyvtárpalotát szépen gondozott zöld felület és parkolók övezik. Elérhető közelségben a városközpont, helyi járatú autóbuszokkal könnyedén megközelíthető. Karolina hallott róla rokonaitól, hogy voltak az új épület helykiválasztásának ellenzői. Szerinte pont jó helyre építették, a város szívében van, de nem zajos, s a négy közeli iskola léte is a könyves világot erősíti.

A könyvtárlátogatók számára közvetlenül két szint szolgál. 1. szint: itt található a szépirodalom, a köleszőnő pult, a gyermekkönyvtár, folyóirat olvasó, kávézó, gyermekfoglalkoztató, ruhatár. A két olvasói szintet összekötő lépcsősor mögött Kustár Zsuzsa iparművész üvegablakai láthatók. 2. szint: szakirodalmi könyveknek, a zenei részlegnek, a Wlassics Gyuláról elnevezett és a helyismereti gyűjteménynek helyet adó teremnek, a Pék Pál – Takács László teremnek, az internetezők terének és az olvasóteremnek a szintje.

A legalsó, a 0. szint a raktár, az irodák, az étkező és szociális helyiségek szintje. Itt folyik a hivatali és a könyvtári háttérmunka, hogy a felette levő két szinten az olvasó már a kész könyvtári szolgáltatást vehesse igénybe.

A legmagasabban található 3. szint a konferenciatermet tartalmazza, mely a kisebb és nagyobb rendezvények, díszesemények színhelye. Az összes szintet lépcsőház köti össze, mely liftet is tartalmaz.

Most nézzük mindezt egy látogatásban elmesélve! Ha belépünk, a ruhatáros köszönt bennünket, kéri el cuccunkat, nagyobb táskánkat. Két oldalt az olvasók számára kínált, nem könyvtári állományba tartozó könyvek sorakoznak, melyek olyan újabb olva-

sókra várnak, akik hazaviszik őket. Itt böngészhetők plakátokon, szórólapokon a legaktuálisabb hirdetések kanizsai programokról, városi eseményekről.

A kölcsönző pult előtt jobbra fordulva érünk az olvasói térbe, az opeion (egy kör alakú tér) széléről a gólyalábazás nagykanizsai rajzos története (Ferkovics József grafikus, festőművész alkotása) és Halis István képe köszönt, időszakonként pedig hosszú csíkokban lógó függőleges kiállítás, amit úgy lehet görgetve olvasni, ahogyan az internetet. Ha még nem akarok belépni ebbe a térbe, mert pl. várok valakit, akkor a pult mellett balra ülök le a kávézó kényelmes székeire, láthatóan többen beszélnek meg ide találkozókat. Itt gyakran valamilyen kiállítás is látható. Én is itt szoktam nyugdíjas társaimra várni, de voltam itt már irodalmi esten is.

A kölcsönző pult után balra a szépirodalmi könyveket kereshetem, sok-sok ajánló polccal, szemben a tájékoztató könyvtáros ül, őt kérhetem, hogy segítsen szükség esetén. Jobbra a folyóiratok övezete, a 2. szintre vezető lépcső oldalán a hetilapok, napilapok, a gólyalábas kapun áthaladva pedig a gyermekkönyvtárba jutunk. Az emeletre vezető lépcső mellett a belső udvar fényében élvezhetjük Kustár Zsuzsa homokfűvott üvegablakait, melyeket népművészeti motívumokból komponált.

Az emeleten található a szakirodalmi állomány. Itt mindenki – én is – azt a polcot és utat ismerem legjobban, ahol az érdeklődési körömnek megfelelő könyvek sorakoznak. A lépcső a zenei tájékoztató pulthoz vezet fel, attól balra találhatóak az olvasói internetes helyek és egy olvasóterem. Most egy kislányt látok épp nagyapjával, meg egy roma családot (a könyvtáros szerint ők rendszeresen ide járnak), az olvasóteremben pedig egy csapat középiskolás tanul felnőttel. Az internetes térből balra nyílik a Pék Pál – Takács László emléktér, ahol Pék Pál költő hagyatékából sorakoznak könyvek és hanglemezek, az ő íróasztala, széke, lámpája, kávézóasztala, könyves állványa társaságában.

Tovább haladva, balra tartva érünk el például a szakácskönyvekig, egészségügyi könyvekig, természettudományos könyvekig, majd a történelem és földrajz következik. Ez a polc sor vezet be a Wlassics terembe, ahol helyismereti gyűjteményünk várja a kutatókat, és olyan tárgyak, melyek a régi könyvtáráépületekből valók, a könyvtár történetének emlékei. A teremből kísértálva jobbra tovább sorolódnak a szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek sok-

sok érdekes, izgalmas irodalommal. Szeretek a polcok közt csak úgy járkálni, mert mindig megakad a szemem egy váratlanul érdekes címen, furcsa témán vagy rég olvasott szerzőn.

Pék Pál Szélcsond és újra szél című kötetének bemutatója a könyvtárban, 2006-ban. Pék Pál éppen dedikál, Baloghné Harákány Judit odafordul egy diákjával, szemben – kezében kötettel – Kerecsényi Erzsébet, jobbra Balogh László

A legtöbbször csak berohanok az első szintre valamilyen olvasnivalóért, de szeretek böngészni a másodikon az interjúkötetek, vagy épp szakácskönyvek között.

A harmadik szinten van egy nagy konferenciaterem, ahol voltam már előadáson.

A bejáratától balra, az első szinten is van egy előadó terem, ide a filmklub vetítésére járok leginkább.

Ebből a teremből nyílik egy kisebb, a gyermekkönyvtárosok gyermekfoglalkoztatónak hívják, de például ide járnak idősek internetet tanulni középiskolás fiataloktól.

Amikor a könyvtárba látogatok, akár 10 könyvtárossal, itt dolgozóval is találkozom a ruhatárban, a kölcsönző pultnál, a szép-irodalmi könyveknél, a gyermekkönyvtárban, a folyóiratoknál, a

szakkönyveknél, az internetes és zenei pultnál, s ha a következő héten is jövök, akár újabb 10 könyvtárossal találkozok. Megkérdeztem egyszer egyiküket, hogy hányan is dolgoznak itt. Összesen 32 dolgozója van a könyvtárnak, ebből 28 könyvtáros, akik a fiókkönyvtárakban és a mozgókönyvtárban is dolgoznak, nem csak itt, a főépületben. Többségük úgy dolgozik, hogy az egyik héten találkozhatom vele, a másikon azonban a háttér munkákat végzi, akkor tehát a „párjával” találkozom.

Aki a könyvtárban zárásig marad, az egy kedves, nyugodt hangú férfi elkészülő szavait is hallhatja.

A könyvtárosoktól kértem néhány statisztikai adatot az utóbbi évekre vonatkozóan, mert kíváncsi voltam, milyen tendenciák látszanak, az idősök hogyan és mennyire használják a könyvtárat.

A Halis István Városi Könyvtár önkormányzati intézmény. Fenntartója Nagykanizsa Megyei Jogú Város. Ebből a tényből következik, hogy az ellátandók körének zömét a város népessége adja, bár a városkörnyék településeiről is sok olvasó érkezik. Sajnos Nagykanizsa lakossága egyre csökken. 1998-ban több mint 52 ezer lakost számolt a város, 2016. január 1-jén már 48 ezer alatt volt. 2011-ben volt az első év, amikor a város lakossága 50 ezer alá csökkent. De csökken a városkörnyék lakosságának száma is. A fejlett világot jellemző öregedési folyamat Magyarországon és azon belül Nagykanizsán is érzékelhető.

A könyvtárhasználók száma az utóbbi öt esztendőben a csökkenő népességszám ellenére nem változik, 7000-8000 fő között ingadozott. A valószínű könyvtárhasználói szám ennél minden bizonnyal több, 9000 fő körülire becsülhető, ugyanis – a kölcsönzési adatokból látszik – több családból csak egy családtag van beiratkozva (leginkább a Nagykanizsára járó diák, vagy a nyugdíjas családtag), és ő kölcsönöz a többieknek is (gyakorta például az egyetemre járó unokának).

A 65 év feletti olvasók aránya szépen alakul. Sokan találtak ide az idősök közül a számítógépes oktatások kapcsán. Más programok is vonzzák őket, ilyen a filmklub, a meridián torna, és unokáik miatt felfedezett újra bennünket egy jelentős csoport.

Az általános iskolás korúak, az ő szüleik és a nagyszüleik korosztálya az átlagnál nagyobb arányban kölcsönöznek könyveket. Egy-egy évben a város népességének 16-17%-a használja a könyvtárat, azaz minden hatodik városlakó 0-100 éves korig.

A legmagasabb arányt az általános iskolás korúak között találjuk. A 6-15 éves korosztály adta a népesség 8,5%-át 2015-ben, a könyvtárhasználók száma 14 éves korig pedig az összes használó 30%-a, ennek a korosztálynak minden második tagja a könyvtárunk olvasója. A 65 év felettiek 80 éves korig a népesség 14%-át adják, de még közülük is minden tizedik könyvtárunk olvasója.

Az olvasók jelentékeny többsége nő. Amíg a népességen belül 53% az arányuk, addig az olvasók között 63%-ot képviselnek.

A rendelkezésemre bocsájtott statisztikák közül számomra az egyik legérdekesebb a könyvtár olvasóinak foglalkozás szerinti megoszlása volt. Ugyan beiratkozáskor nem kötelező ezt az adatot megadni, de a könyvtárosok véleménye szerint kevesen vannak, akik foglalkozásukat titkolják. A listán szereplők között (természetesen név nélkül) találtam szociológust, vezérigazgatókat, táborvezetőt, ügyész helyettest, kormánytisztviselőt, lelkészt, táncpedagógust, magánkereskedőt, ergoterapeutát, viszont véleményem szerint kevesebb pedagógust, mint elvárható lenne. A legfájóbb az időskorúak alacsonyabb aránya volt. Pedig a környezet szép, a ház mindenki számára nyitott, nyáron hűvös, télen meleg, és az időskor egyik karbantartó, segítő eszköze a szellemi frissiséget és közösséget adó könyvtár lehet.

No, az újságolvasási lehetőségek! Bőséges, több mint 300 hetilap, napilap és folyóiratféle jár, és a régebbi számok is elolvashatók! Az egyik könyvtáros így fogalmazott: annak, akinek az olvasás, művelődés iránti igénye nem alakult ki aktív felnőtt korára, idős korára sem támad igénye arra, mikor pedig ideje és lehetősége lenne rá.

Van elég olvasnivaló? Erre egyértelműen igen a válasz. Van elég, évente átlagosan 3-5 ezer kötet dokumentumot szerez be a könyvtár, ráadásul az utóbbi esztendőkből mi, olvasók is kérhetjük a nekünk tetsző könyvek beszerzését. A könyvtár minden könyvet meg tud vásárolni, melyre igény mutatkozik és egy ilyen ellátási körzetű könyvtárban szükséges. Mivel a kanizsai könyvtár egy könyvtári rendszer része, minden magyarországi könyvet be tud szerezni valamilyen módon. Így nemcsak a saját dokumentumgyűjteményre, hanem egy annál szélesebb kínálatra is hagyatkozhat akkor, amikor bennünket kiszolgál.

Évente átlagosan 100-120 ezer kötetet (könyvet, dvd-t) kölcsönöznek a könyvtárból 4-5 ezren (a beiratkozott olvasók egy része

nem kölcsönöz, hanem helyben olvassa a könyveket, internetezik, itt tanul). A könyvtárnak nem az egyetlen, de leghangsúlyosabb szolgáltatása ma még a kölcsönzés, de egyre nő a könyvtárat tanulásra, találkozáskra, idős emberek esetében pihenésre, általános tájékozódásra használók aránya.

Milyen műveket olvasnak manapság leginkább a könyveket kölcsönzők?

Érdekes, hogy a klasszikusok csak kötelező olvasmányként tudtak megjelenni az előző év TOP100-as listáján (egyéb műveikkel – bár gazdag belőlük a kínálat – nem kerültek a TOP100-ba):

Szerző és cím	Kölcsönzések száma
Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	83
Tersánszky J. Jenő: Misi Mókus kalandjai	71
Móra Ferenc: Kincskereső kisködmön	44
Saint-Exupéry, Antoin: A kis herceg	43
Fekete István: Tüskevár	35
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője	42
Gárdonyi Géza: Egri csillagok	38
Kosztolányi Dezső: Édes Anna	38
Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig	38
összesen	432

Ha egy-egy manapság népszerű szerző műveit nézzük, akkor meglepetéssel tapasztaljuk, hogy óriási a fluktuáció. A néhány éve még világszenzációt jelentő Harry Potter sorozat darabjai már nincsenek a TOP100-ban a kanizsai könyvtárban.

A legkisebbeknek szóló Bartos Erika-könyvek közül 4 kötet is szerepel a TOP100-ban, tehát egyenként is jelentős kölcsönzést produkáltak, összességében pedig csaknem a kötelező olvasmányok kölcsönzési számának megfelelőit:

Szerző és cím	kölcsönzések száma
Bartos Erika: Anna és Peti	63
Bartos Erika: Anna, Peti és Gergő	266
Bartos Erika: Bogyó és Babóca	53
Bartos Erika: Bogyó és Babóca buborékot fúj Buborékok Tündérműve	35
összesen	417

Az inkább kisiskolások kedvence, az Egy ropi naplója szerzőjének művei – 9 mű került a TOP100-ba – azonban már összesen jóval több kölcsönzést jelentettek, mint a kötelező olvasmányok:

Szerző és cím	kölcsönzések száma
Kinney, Jeff: A harmadik kerék	49
Kinney, Jeff: A nagy kiruccanás	55
Kinney, Jeff: A rideg való	40
Kinney, Jeff: Az utolsó szalmaszál	39
Kinney, Jeff: Greg Heffley feljegyzései	71
Kinney, Jeff: Kutya egy idő	50
Kinney, Jeff: Négy fal között	46
Kinney, Jeff: Pechszéria	50
Kinney, Jeff: Rodrick a király	52
összesen	452

A nagyobb általános iskolások és a kisebb gimnazisták kedves szerzője, Leiner Laura kedveltsége is imponáló:

Szerző és cím	kölcsönzések száma
Leiner Laura: A Szent Johanna gimi 1., A kezdet	71
Leiner Laura: A Szent Johanna gimi 2., Együtt	60
Leiner Laura: A Szent Johanna gimi 3., Egyedül	46
Leiner Laura: A Szent Johanna gimi 4., Barátok	48
Leiner Laura: A Szent Johanna gimi 5., Remény	42
Leiner Laura: A Szent Johanna gimi 6., Ketten	46
Leiner Laura: A Szent Johanna gimi 7., Útvesztő	38
Leiner Laura: A Szent Johanna gimi 8./1., Örökké	36
Leiner Laura: A Szent Johanna gimi 8./2., Örökké	41
Leiner Laura: Akkor szakítsunk	52
Leiner Laura: Bábel	38
Leiner Laura: Hullócsillag	33
Leiner Laura: Illúzió	44
Leiner Laura: Késtél	55
összesen	650

Csak ebből a néhány adatból is nyilvánvaló lehet, hogy az olvasás megszerettetésének kitűnő lehetőségei lennének. Az éppen kedvelt munkák közötti összetételt nézve pedig mindenki őszinte öröme szolgálhat az is, hogy a három ma népszerű szerző közül kettő magyar. Ha az egész listát nézzük, akkor is meglepően magas a gyermekirodalomban a magyar szerzők aránya. A felnőttek esetében nem ilyen jó a helyzet.

Ferencz Orsolya (BLG) megerősíti a fentieket, hiszen szerinte is a TOP listán szereplő Anna, Peti és Gergő (Bartos Erika), vagy a Bogyó és Babóca (Bartos Erika) a gyerekek között állandó ajánlat tárgya, de ugyanúgy a Szent Johanna gim 1., 2. (Leiner Laura) is igen kedvelt olvasmány lett.

A felnőtteknél más a helyzet. Tóth Karolina úgy véli, hogy a kiemelések asztalkánál történő böngészéseken túl fontos a könyvtáros és a barátok ajánlása, de aki igazán „csemegére” vágyik, az a folyóiratok ajánlásait is folyamatosan böngészi. S mutatja is a Hét Könyveinek listáját (Élet és Irodalom június 23.). Rögtön meg is indokolja, hogy miért választotta olvasmányként a Bukott anygálok (Grendel Lajos); a Szemenszedett bölcsességek (szerk. Kassai Tibor) és a Bélügyek (Enders, Giulia) köteteket a listáról.

A beszédes számok végére már csak egy kis másfajta „nyomkövetés maradt”: a könyv beszerzése után mekkora a „forgási sebesség”? Két könyvet hozott vissza Karolina. Egyik: Észbontó élet (Bánó András). A Nők Lapja mostani ajánlatára olvasta el a Scolar Kiadó 2013-ban megjelent és a Halis István Városi Könyvtár által azonnal beszerzett könyvet, amelynek még 2013-ban azonnal volt 3 olvasója, 2014-ben 1, azután a könyvtári polcon aludva várta az idei első igénylőjét. Mindez nagyszerűen nyomon követhető a könyv végén lévő kölcsönzési szelvényről. Egészen más lett a sorsa a 2016-ban megjelent Világkép (Kepes András) című díjazott sikerkönyvnek, hiszen alig fél év alatt már tizedik olvasója gondolkozhat el a könyvet záró G.B. Shaw szellemes mondatán: „Ha neked van egy almád, és nekem is van egy almám, és elcseréljük őket, mindkettőnknek egy-egy almája marad. De ha neked van egy ötleted, és nekem is van egy ötletem, és elcseréljük őket, mindkettőnknek két ötlete lesz”. A könyvek által bemutatott beszédes számok így is értelmet kaphatnak.

A beszédes számok mögött persze sok olyan folyamat is van, amit nem ismerhet az olvasó. De talán nekünk, olvasóknak nem is

ezzel kell törődnünk, hanem inkább azzal, hogy a meglévő állomány régebben kiadott dokumentumait is ajánljuk egymásnak, használjuk. A könyvtár ezért időről időre különböző módokon kínálja ezeket a régebbi, már nem forgó könyveket is, nekünk csak az a dolgunk, hogy levegyük az asztalokról és beleolvasunk, próbából vigyünk haza, hátha nekünk is élményt jelent az a mű.

Megállító tábla a könyvtár bejáratánál

A könyvtár új épületbe költözése és a számítógépes kölcsönzés kezdete (2001) óta a könyvtárba 2 millió alkalmat meghaladóan lépett be olvasó, akik nem csupán meglátogatták a könyvtárat, hanem egy hivatalos „procedúra” során olvasóinkká is váltak, az ő számuk már meghaladta a 30 ezer főt, a város lakosságának 60%-át.

A könyvtár a Kálvin téri működésének 15 évéről a következő összeállítást készítette. E sorok írásakor az ezeket az adatokat tartalmazó megállító táblát találja az olvasó a könyvtár bejáratánál:

Halis István Városi Könyvtár

8800 Nagykanizsa, Kálvin tér 5.

Infrastruktúránk

Alapterületünk (egy focipálya) 4000 m².

Olvasói tereink légkondicionáltak.

Egyszerre 400 használót tudunk leültetni.

Előadótermünk projektorral és hangosítással ellátottak.

Egyszerre 100 működő számítógép a könyvtári szolgáltatás alapja.

Minden negyedik számítógép közvetlenül az olvasók rendelkezésére áll.

Az elmúlt 15 évben

30 ezer fő beiratkozott olvasónk (a városlakók számának 60%-a)

1,5 millió db könyvet kölcsönzött (minden városlakóra átlagosan 30 könyv kölcsönzése jut)

2 millió látogatónk volt (mintha minden városlakó 40-szer lépte volna át a küszöbünket)

1 millió órát interneteztek a könyvtár számítógépeivel az olvasóink ingyenesen.

100 ezer digitalizált és az interneten közzétett újságoldal Nagykanizsa 1862–1945-ig tartó időszakából

Nyugdíjasok százai nálunk tanulták meg a számítógép és az internet használatát.

A város ifjúságának jelentős része a könyvtár segítségével tanult meg gólyalábazni, mely a nagykanizsai identitás részévé vált, sőt egy gólyalábazó alak lett olvasásnépszerűsítő szolgáltatásunk kabalafigurája is.

A könyvtár alapításának 60. évfordulójára, 2011-re készítettük el a belváros madártávlati képét, mely meghatározóvá vált abban, ahogy ma gondolunk városunkra.

A Nagykanizsa városi monográfia szerzőivel a Kanizsa TV kamerái és sok száz fős hallgatóság előtt adattuk elő várostörténeti munkájuk tartalmát, melyet azóta is láthatnak az interneten, használhatnak az oktatásban.

A város legnagyobb és leggazdagabb helytörténeti honlapja, a holmi.nagykar.hu könyvtárunk internetes felületén érhető el.

Az internetes szolgáltatásainkat a sok-sok helyi tartalom miatt a Nagykanizsán és vonzásában élők használják tömegesen.

„Kincsek” a raktárak mélyén
„Minden könyvnek megvan a maga sorsa”
Benke Dániel

Miközben ennek a fejezetnek a szövegén gondolkoztam és dolgoztam, egy érdekes címen akadt meg a szemem az interneten: „Olvasót hamisított két könyvtáros”⁴. Mindezt tették azért, hogy olyan könyveket mentsenek meg, amiket már régen nem olvasott senki, de ők értékesnek és hasznosnak gondolták azokat a könyveket. Ezáltal el is jutottunk a könyvtáros szakma egyik „ősi” problémájához, a selejtezéshez.

A könyvtárak folytonos gyarapodása miatt gondozás nélkül az állomány nem használt, értékét és érdeklődést veszített könyvekkel terhelődnének, melyek pillanatok alatt a kellemes könyvtári környezetet raktári hangulatúvá tennék, a legnagyobb könyvtár-épületről is kiderülne, hogy alkalmatlan a feladatára, mert nem fér el benne a gyűjtemény. Az olvasó is folyton keseregne, hiszen számára érdektelen könyvhegyen kellene átverekednie magát, hogy számára értékes műre bukkanjon.

A gyűjteményét olvasóira „kihegyező” könyvtár a nulla növekedést választja. Az érdeklődésre számot tartó könyveket vásárolja – könyvtárunk a magyar könyvtermés újdonságainak bemutatásával az olvasók számára lehetővé teszi a szerzeményezésben, a megvásárolni kívánt könyvek kiválasztásában való részvételt is. Másik oldalról könyvtárunk az érdeklődést az idő múlásával elvesztő munkákat pedig kivonja az állományából, ezzel persze megduplázva munkáját azzal a felfogással szemben, mely könyveket nem szívesen selejtez, vagyis megóvja magát az állománygondozás és felelős állománykivonás sokrétű és munkaigényes feladatától.

A teljes magyar könyvtermés tartós megőrzése a magyarországi könyvtári rendszer arra kijelölt könyvtárainak feladata. Tőlük kölcsön tudja kérni olvasói számára a szükséges könyvet a mi könyvtárunk is.

Mikor, mit, hogyan kell egy könyvtári állományból kivonni? Egységes válasz nincsen, szinte valamennyi intézmény maga állít fel egy szabályt, ami alapján a selejtezést végrehajtja.

⁴ Olvasót hamisított két könyvtáros. http://fidelio.hu/plusz/2017/01/04/olvasot_hamisitott_ket_konyvtaros/ [2017.01.06]

Az alapelve az, hogy alapvetően a könyvtárhasználó közösség dönt egy-egy könyv sorsáról azzal, hogy kölcsönzi-e vagy sem a könyvet. A számítógépes kölcsönzés segítségével pontosan követhető egy-egy könyv „karrierje” az olvasók körében. Csak azok a könyvek kerülnek az állományból kivonásra, melyeket hosszabb ideje nem kölcsönzött senki.

Általában 3-5 év között határozzák meg a hazai könyvtárak, mikor egy dokumentumnak végleg búcsút lehet inteni, ha nem kölcsönözték. De figyelembe kell venni az emberi tényezőket és a szakmai tudást. Bízni kell az adott területen dolgozó kollégánkban is, hogy tudja, mit, miért csinál, mert különben statisztikai gyárak leszünk. Selejtezni kell, de kellő empátiával és tudással. A szabályok csak keretet kell, hogy adjanak az ember munkájához.

Vannak módszerek, amelyekkel lehet segíteni a feledésbe merült könyveken. Legrégibb és legegyszerűbb módszer, hogy helyezzük az adott dokumentumot a raktárba, és várjuk, hogy egyszer csak ismét szüksége lesz rá valakinek. Ez vagy bejön, vagy nem. De általában nem. Legtöbbször ezáltal csak meghosszabbítjuk egy könyv élettartamát, de olvasó aligha fogja újra kézbe venni. Természetesen sokszor nincsen más lehetősége a könyvtárosnak, mint a raktárba helyezni a könyveket.

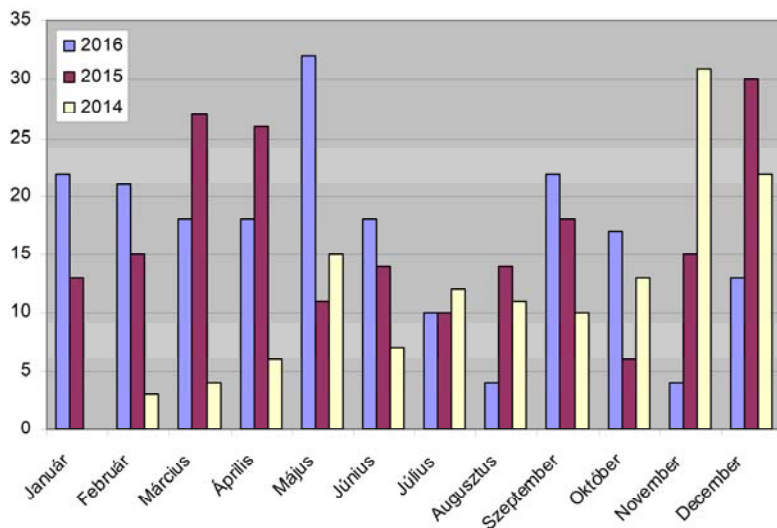
De mi lenne, ha a kevésbé olvasott könyveket megpróbálnánk menedzselni? Lehetséges, hogy újra visszatérnének a körforgásba? A Halisban több kezdeményezésünk is volt az elmúlt években, hogy ezt kiderítsük. Az egyik az általam és Musztács Krisztián által megálmodott *Ezen a napon*⁵ napi könyvajánló beindítása volt. Mindennap összegyűjtjük az adott nap három legfontosabb történelmi eseményét, és ehhez a könyvtárunkban megtalálható történelmi szakirodalmat ajánljuk az olvasóink figyelmébe. A statisztikáink alapján évről évre egyre több kölcsönzést tudunk generálni.

Immár harmadik éve minden nap igyekszünk naprakész történelmi könyveket olvasóink figyelmébe ajánlani.

2015 decemberében a szépirodalmi könyvtáros, Benkéné Osvald Éva útjára indította az „Elfeledett könyvek” ajánlóját. Olyan szépirodalmi könyveket válogatott össze és tett kínálóra,

⁵ Ezen a napon. http://www.kithirlevel.hu/index.php?kh=ezen_a_napon_tortenelmi_konyvek_megforgatasa_a_halis-konyvtarban [2017.01.06]

amik legalább már 2-3 éve nem voltak kölcsönözve, de ő jó szívvel tudja ajánlani az olvasóknak. 2016-ban a kihelyezett 521-ből 420 példányt vittek magukkal az olvasók erről az ajánlóhelyről. Az olvasók ezen kezdeményezésünket is szívesen fogadták. Olyan könyveket is sikerült olvasóink figyelmébe ajánlani, amelyet azelőtt soha senki nem kölcsönzött ki.

Az Ezen a napon könyvajánló könyveiből kölcsönzött könyvek számát mutatja a táblázat

A könyvtár egy kifelé is nyitott intézmény, így rengeteg fontos, jó kapcsolatra tettünk szert az évek folyamán. A Kanizsa TV-vel is kiváló kapcsolatunk van. Ennek eredményeképpen havi rendszerességgel forgatunk együtt Nemes Dórával és csapatával, és ajánlunk könyveket a nagydíjnyertesnek.⁶ Az elkészült anyagokat folyamatosan gyűjtjük a honlapunkon, de a youtube-on is visszaneézhetők, így bárki bármikor nyugodtan meríthet magának ötletet, hogy mit is olvasson.

Más területeken indított kezdeményezéseinken túl (Azolo, az iskola városi könyvtárosa, olvasótáborok stb.) így is törekszünk

⁶ Kanizsa TV és a Halis. http://kithirlevel.hu/index.php?kh=a_marsi_-_konyv_olvasas_konyvtarpromocio_tv-ben_interneten [2017.01.06]

arra, hogy minél több emberrel megszerettessük az olvasást és a könyvtárat, és egyben igyekszünk a kevésbé népszerű, de minőségi könyveket megóvni a feledéstől. Ezek azok az értékek és kincsek, amiket nap mint nap próbálunk belecsempészni a könyvtárlátogatók életébe a raktárak, polcok mélyéről.

III. Új utakon...

A könyvtár vendégei: Leiner Laura, Kaposi Zoltán, Varró Dániel

Rendezvények a könyvtárban

Kardos Ferenc

Már az ezredfordulón, az új könyvtáráépület megvalósulásakor sejtettük, hogy a jó földrajzi elhelyezkedés, infrastruktúra, a terek és az újdonság varázsa miatt a város kedvelt rendezvényhelyszíne leszünk. Tudatosan készültünk is erre a szerepre. Úgy véltük: minél több ember, baráti társaság, közösség jön be valamilyen rendezvény miatt, minél gyakrabban, annál több lehetőségünk van a könyvtári szolgáltatásaink megismertetésére, propagálására, újabb olvasók toborzására. Aki kapcsolatba kerül a könyvtárral, az megszólíthatóvá válik, a könyvtárt megismerve ott hasznos ismerethez, kellemes élményhez jutva az ő véleménye is hozzájárulhat a pozitív könyvtárképhez.

A 2003. évi könyvtáros vándorgyűlés alatt a vendégeket szállító egyik helyijáratos buszsofőrtől megkérdezte pár vonatkozóan érkezett vendég: Hol a könyvtár? Merre kell mennünk? A sofőr így felelt, büszkén: A mi könyvtárunk, arra megyünk, majd megmutatom! A kollégák meglepve mesélték el nekünk. A „mi könyvtárunk” azt jelenti, hogy a sajátunk, ahol otthon érezzük magunkat. Ehhez a könyvtárképhez ad hozzá minden olyan látogató, aki valamilyen rendezvény alkalmával otthonra talál nálunk.

Az új épület birtokba vétele óta ezért igyekeztünk úgy kapcsolatba kerülni a rendezvények során könyvtárba látogatókkal, hogy kiderüljön: van itt olyan számukra megőrzött és elkészített ismeret, tudás, melyet hasznosíthatnak, mely élményt adhat nekik, hozzájárulhat ahhoz a kedvteléshez, hobbihoz, időtöltéshez, ami a könyvtárba vezette őket. Ezért rendszerint kínálunk a rendezvényekhez tematikusan is kapcsolódó könyvtári tartalmakat könyvajánlók, kiállítások, könyvtári séták, internetes könyvtári barangolások, nekik szánt idézetek, könyvjelzők vagy egy-egy programunkra invitáló ismertető vagy szórólap formájában.

Az újonnan megszólított emberek közül könyvtárhasználónak megnyert látogatók a legjobb mediátorok a könyvtár és közösségeik, csoportjaik között, hiszen kalauzolni tudják tár-

saikat, és segíteni a könyvtárosokat abban, hogy a csoport számára fontos olvasnivalók, látnivalók, hallgatnivalók elérhetővé váljanak a gyűjteményben. A filmklubba járok például közösen megnézhessek a nekik kedves filmeket, az egészségügyi előadásokra járok megtalálhassák az előadó által ajánlott olvasnivalót, a város története iránt érdeklődők a honlapjainkról is elérhessenek helyismereti érdekességeket, tudnivalókat. Így válik a könyvtár minden itt találkozó ember számára a „mi könyvtárunkká”.

A könyvtárban megvalósult rendezvények nagyon sokfélék. Különböző szervezetek, csoportok, emberek, intézmények szervezik, hozzák létre, vesznek részt rajta, más és más formában. Azonban minden esetben érvényes szabály, elvárás, hogy a könyvtári szolgáltatásokat nem akadályozhatja egyik rendezvény sem. Ez a kíváncsi egyben lehetőség is arra, hogy a rendezvényt szervező megismerje a könyvtárost, a könyvtárat, a szolgáltatásokban rejlő lehetőségeket az ő rendezvénye szempontjából is.

A könyvtár saját rendezvényei

A könyvtár saját szervezésű rendezvényei elsősorban az életményt adó értő olvasás népszerűsítéséhez, a mindennapi életet segítő hatékony könyvtárhasználat megismertetéséhez és a Nagykanizsához kötődő helyismereti információk összegyűjtéséhez, rendelkezésre bocsátásához és szétsugárzásához kapcsolódnak.

A rendezvényeinkről sokrétűen tájékoztatjuk a város közvéleményét, honlapunkon egész eseményfolyammá duzzadtak a beszámolók, az írásom mellett látható szalag ebből készült.

Az olvasást népszerűsítő rendezvényeink közt vannak a könyvtári világban hagyományosnak számító formák: író-olvasó találkozók (évente 5-6 alkalom, elsősorban az ünnepi könyvhetekre koncentrálódva), általános iskolások számára szervezett olvasótáborok, és vannak új, innovatív kezdeményezések, melyek közül kiemelkedik az AZOLO (Az Olvasás Órája) elnevezésű internetes olvasásnépszerűsítő szolgáltatás, játék.

Az író-olvasó találkozókon az irodalom jelesei közül a kánizsai Pék Pál, Rózsás János és Szoliva János mellett hallgattuk a könyvtárban Bánki Évát, Fésűs Évát, Lackfi Jánost, Nagy

Gáspárt, Nógrádi Gábort, Nógrádi Gergelyt, Péntek Imrét, Szakolczay Lajost, Varró Dánielt, vendégeink voltak szlovéniai magyar költők (Bence Lajos, Zágorec-Csuka Judit, Göncz László). Ünnepi esttel emlékeztünk meg Keresztúry Dezsőről, Orsós Jakabról, Pék Pálról, Takács Lászlóról. Az ünnepi könyvhét nagykanizsai eseményeinek egyik fő szervezője évek óta a könyvtár.

Saját könyvtári évfordulóinkhoz (az új épület átadása 2001-ben, a 60. évforduló 2011-ben, Halis István születésének és halálának emléknapjai) kötődően, illetve a könyvtárak október eleji ünnepi hetén komplex rendezvényeket is szervezünk, sok partner bevonásával.

Uzsoki Mária Réka dombalján című könyvének bemutatója 2016 nyarán

A könyvtár nevét az új épület építése kapcsán felhívás útján nyerte el. A javaslataikat a javaslattevők még a régi, zárdában működő könyvtárban mutatták be nyilvános előadásokon 2000 telén. Halis Istvánt választva ezt követően az ő halálának emléknapján (február 23.) emlékezünk rendszeresen koszorúzással és helytörténeti tematikájú konferenciával. 2011-ben a könyvtár, mint városi intézmény létrejöttének 60. évfordulóján a legaktívabb olvasóinkat díjaztuk.

Kiemelkedő volt a jubileumi rendezvények közül a Halis István születésének 150. évfordulója alkalmából 2005-ben meghirdetett, megszervezett Halis-év ünnepi programsorozata,

melyről a 2006-ban kiadott Halis-év-könyvben részletesen lehet olvasni (letölthető a hivk.hu honlapról).

2016-ban a hármas születésnap alkalmából (65 éves volt az intézmény, 15 éves volt az új könyvtáráépület, és 5 éve született meg a könyvtár kezdeményezésére a város madártávlati térképe, Somogyi Győző alkotása) ünnepi sátoros programsorozattal vettünk részt a Tánc Világnapján.

Az olvasás szeretetét mindenféle formában propagáljuk. Erre volt kísérlet az óvodásoknak szervezett olvasómaraton 2003-ban, vagy a Nagy(Kanizsai) Könyv projekt 2005-ben, ahol az országos Nagy Könyv kínálatához kanizsai kínálatot is összeállítottunk. Részben ennek mintájára hirdettük meg 2015-ben a Halista Olvasási Kihívást.

Az olvasással kapcsolatosan azóta is szervezünk minden évben programokat. A Magyar Népmese Napján az utóbbi esztendőben általános iskolás gyerekek olvasnak meséket óvodásoknak a gyermekkönyvtárban.

A könyvtár Kanizsa híres szülötteinek szellemi és gyűjteményünkbe került tárgyi hagyatékát ünnepi rendezvényeken ismerteti meg a város közönségével évről évre a híresség évfordulóihoz kapcsolódóan. Többek közt Pék Pál, Szoliva János, Takács László költőkre, Rózsás János íróra, Kustár Zsuzsa iparművészre emlékeztünk. A Pék Pál – Takács László Termet, melyet Pék Pál költő hagyatékából alakítottunk ki, 2011. április 11-én nyitottuk meg. A szellemi hagyaték feldolgozott dokumentumait a nagykar.hu virtuális emlék-olvasótermeiben folyamatosan közzétesszük, gondozzuk.

Helyismereti, várostörténeti szempontból a legjelentősebb rendezvénysorozat eddig a Mindentudás Nagykanizsai Egyeteme, ahol a városi monográfia eddig megjelent három kötetének szerzői ismertetik az általuk írt fejezetet középiskolás diákoknak és a Kanizsa TV jóvoltából a város közönségének. Ezen a konferencián adott elő többek közt, talán utoljára, dr. Horváth László régész és dr. Kotnyek István pedagógus, oktatástörténész, azóta már elhunyt nagykanizsai kutatók. Az előadások megtekinthetők a könyvtár honlapján (<http://www.mindentudas.nagykar.hu>).

A szünidőben is nyitva a könyvtár, és ez rendezvényekben is megmutatkozik. Nyaranta két hétre szervezünk olvasótábort

általános iskolás korú fiatalok számára, és egy hetes multikulturális tábort szegénységben élő, de a kultúra iránt érdeklődő roma fiatalok számára.

Folyamatosak a gólyalábasok alkalmai, és minden iskolai helyismereti versenyhez szívesen társulunk, akár saját programelemmel (erre jó példák a Vasember Kupa és a Vasemberke Kupa könyvtári állomáshelyei könyvtári játékokkal).

Ezek a rendezvényeken a szórakozva tanulás, tartalmas és intenzív időtöltés a hangsúlyos. A fiatalok közül többek e rendezvényeken keresztül váltak felnőttkorukra könyvtárhasználókká, illetve van család, ahol ők az első könyvtári „fecskék”.

2016-ban meghirdettük a „Szabad szombat a könyvtárban” sorozatot, ahol elsősorban helyi (nagykanizsai és Kanizsa környéki) értékeinket népszerűsítettük. Ilyen volt Czinki László kendlimajori néprajzi gyűjteménye, Lengyák István ollóvágtája, Lipódi László pince-fotói.

Szilveszterez a könyvtárban! Az utóbbi években a könyvtárban találkoznak szilveszter idején könyvtárosok, olvasók és az év közben is a könyvtárral együttműködő partnerek egy olyan kulturális eseményen, melynek lényege, hogy felajánlásokból, saját ötletekből áll össze.

A könyvtár kiállítótér is. Saját szervezésű kiállításaink elsősorban a könyvtári szolgáltatásokkal és Nagykanizsa történetével kapcsolatosak. Speciális kiállítási módunk a függőleges kiállítás, mely formájában az internetes honlap legördíthető „végtelenjének” élményét nyújtja.

A könyvtárba kerülő hagyatékokból is kiállítunk évről évre, erre talán Nemesi László képeslapgyűjteménye a jó példa, melyből eddig Zala, Vas, Somogy és Veszprém megye településeinek képeslapjait állítottuk ki megyénként. Egy alkalommal pedig Magyarország minden településéről egy-egy képeslapot állítottunk ki. A kiállítás a könyvtár falain a földszintről egészen az emeletig kúszott. A képeslapok többségét iskolai osztályok helyezték el a falakon.

A könyvtár korábbi életét bemutató bútorok, eszközök a Wlassics Gyula helyismereti olvasóteremben láthatók.

A könyvtár saját rendezvényeit is igyekszik partnerek bevonásával létrehozni: az évről évre megrendezett ünnepi könyvhetek programsorozatát a Canissa Kiadó és a Deák Könyves-

ház tulajdonosával, Magyar Tiborral, az olvasótáborokat a Thúry György Múzeum részvételével szervezzük. A könyvtári rendezvényekről a helyi médiumok rendszeresen tudósítanak.

Ünnepi Könyvhét 2010-ben, 2011-ben és 2016-ban

*Diákok nyilatkoznak diákoknak arról az Ünnepi Könyvhét
kapcsán, hogy mit is jelent számukra az olvasás*

[illegible]

Rendszeresen fogadunk kiállításokat, elsősorban a kávézó terében, de akár az egész olvasói térben is.

A kiállítások egy része dokumentumkiállítás, mely ismeretterjesztési céllal készült. Eddig hangsúlyosan a 20. század történelme jelent meg (évfordulókhoz kötődve, mint például az I. világháború eseményeire emlékező tárlatok), illetve helytörténeti témák voltak láthatók (például a mentéstörténeti kiállítás). Ebbe a sorba tartoznak a könyveket, bélyegeket, érmekeket, képeslapokat bemutató kiállítások.

A kiállítások másik része művészeti tárlat: fotóművészek, grafikusok, festőművészek, amatőr képzőművészeti alkotók bemutatkozása. A könyvtárnak magának is vannak művészeti alkotásai, például Kustár Zsuzsa gyönyörű üvegablak-alkotásai, festményei, Haraszi László festményei, de szívesen mutatunk be jó színvonalú amatőr kiállításokat, vagy speciális művészeti alkotásokat (diák- és gyermekalkotások, fogyatékkal élő emberek alkotásai, pszichiátriai gyógyító terápia során létrejövő alkotások).

A könyvtár rendezvényei partnerintézményeivel közösen

A könyvtár és partnere közös rendezvényére olyan esetekben kerül sor, amikor a rendezvény célja és célcsoportja is közös.

A legkézenfekvőbb partnerek az oktatási intézmények. Az utóbbi évtizedben leginkább közös pályázati projektek során valósul meg rendezvény vagy rendezvénysorozat iskolával, óvodával. A kiskanisai, miklósfai, palini, rozgonyi úti és zalakomári általános iskolával, a nagykanizsai, zalakomári óvodákkal már közel tíz éves ez a pályázati kapcsolat. A foglalkozások formája és tematikája sokszínű, az egyszerű könyvtárlátogatástól a könyvtárban megtartott tanóráig. Ezekben az alkalmakon a könyvtárlátogatók azok is megtapasztalhatják, akik számára ez más módon nehezen lehetséges, mert a könyvtártól távolabb lévő iskolába járnak.

A könyvtár szívesen részt vesz városi kulturális fesztiválon kitelepüléssel, sajátos könyvtári utcai kínálattal. A könyv, a könyvtáros, a szolgáltatások egy része ilyenkor a fesztiváli forgatagban, játékosan, a könyvtárhoz kötődő civil csoportok jelenlétével fűszerezve jelenik meg. A Fánkfesztiválon például „könyvekbe öltözve” vonulunk, a Tánc Világnapján 2016-ban

vagy a Kultúr Korzón sátorral települünk ki, könyvvel, idézetekkel, zenével, várostörténeti érdekességekkel kínáljuk meg a közönséget, s emellett gólyalábazunk, sakkozunk, malmozunk, rajzolunk, beszélgetünk az utca közönségével.

Fánkfesztiváli felvonulás 2014 tavaszán

Kultúr Korzó 2016 őszén[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

Nagykanizsa 2005 óta adja ki a Kanizsa Antológiát, melyet minden évben a könyvtárban mutat be adventben. A Pannon Tükör irodalmi folyóirat is szervez évente egy bemutatót nálunk, mely kapcsolódik a Nagy Gáspárhoz, Pék Pálhoz és Szoliva Jánoshoz kötődő kultuszhoz.

*A 2014-ben legtöbbet kölcsönző klubtagokat, Bánfalvi László-
nét, Büki Pálnét és Paál Tibornét Czupi Gyula igazgató kö-
szöntötte*

Speciális esete a partnerségben megvalósuló rendezvényeknek az, amikor a könyvtár épületeinek bérlője, mint házigazda hozza ide rendezvényeit. A könyvtár rendezvényeinek természetes közege. Jó példa erre a Nagykanizsai Civil Kerekasztal Egyesület, ami évek óta segítője olvasótáborainknak, az egészségügyi projektjeiben a könyvtár dolgozóinak egészségi állapotát is folyamatosan méri, s rendszeresen ad dokumentumot a munkája során beszerezett vagy készített kiadványokból, ezzel is gazdagítva a gyűjteményt.

A könyvtárban megvalósuló, de az intézménytől függetlenül szerveződő események

A könyvtártól teljesen független szervezésű rendezvények esetében a szervezők és a könyvtár kapcsolatán és a program

[illegible]

kötöttségén múlik, hogy mennyi terünk van a könyvtári tartalmak megjelenítéséhez. A szervezők egy része a könyvtár terméinek és eszközeinek bérlője (többségük civil szervezet), más része olyan közintézmény (például bölcsőde, óvoda, iskola, művelődési intézmény, rendvédelmi szerv, munkaügyi vagy családsegítő intézmény), mely saját szakmai rendezvényét szervezi a könyvtárba.

A rendezvények legnagyobb hányada valamilyen előadás, ismeretátadás, többségük kulturális témájú (kultúrtörténeti, történeti, helytörténeti, irodalmi, zenei, pedagógiai stb.) vagy egészséges életmóddal kapcsolatos (mozgás, étkezés, szenvedélybetegségek, preventív terápiák stb.).

Ma jellemző előadássorozatok szervezése: a leghosszabb sorozatok közé tartozik a H. N. Adventista Egyház bibliaismere-ti, másfél évig tartó előadássorozata és a már több, mint két évtizede szerveződő Magyar Műveltség Kincsestára előadás-sorozat, amit egy civil közösség szervez, s amelynek tematiká-ja a magyar történelemmel és kultúrtörténettel kapcsolatos.

A bemutatók közt találunk speciális, kulturális tartalmakat is felvonultató termékbemutatókat is. Volt például fodrászver-seny, pénzügyi termékbemutató, esküvői ruha bemutató.

Az előadások elsősorban az I. olvasószint előadótermében, a kávézó terében vagy a III. szint nagy befogadó képességű kon-ferenciatermében kapnak helyet, minden szükséges eszköz (hangosítás, vetítés eszközei) rendelkezésre áll, és a terek aka-dálymentesek.

Konferenciák, szakmai tájékoztató rendezvények

A könyvtár szakmai konferenciák kedvelt helyszíne. Ezek elsősorban a 3. szinten bonyolódnak le, ott alkalmas a tér álló-fogadásra is. Volt már pedagógiai, méhészeti, határvédelem-mel és közbiztonsággal kapcsolatos, egészségügyi, közigazga-tási, helytörténeti konferencia, szakmai rendezvény is épüle-tünkben. Közülük az évi rendszerességgel megszervezett óvo-dai és bölcsődei konferenciák jelentősek, mind a résztvevők létszámát, mind a szakmai kapcsolatokat illetően.

Sajátos típust alkotnak az egyesületi, lakóközösségi közgyű-lések, melyekhez mindig biztosítjuk a szükséges infrastruktú-rát (nyomtatási lehetőségek, kivetítő, wifi). A közgyűlések egy

részen szakmai előadások is elhangzanak (például a méhészek esetében).

Tanulóhely

A tanulás, oktatás folyamatosan jelen van épületünkben. Egyfelől spontán módon, hiszen az olvasók egy része bejár egymást oktatni, segíteni a tanulásban, s ezt az olvasói tereinkben teszik meg nyitvatartási időben. Másfelől oktató szervezet által szervezett módon jöhet létre, erre a legjobb példánk az időskorúak számára szervezett internet-használati oktatások. A 2000-es évek elején maga a könyvtár szervezte és bonyolította ezeket, ma már a város időügyi szervezete, illetve pályázati forrásból oktató intézmények, szervezetek bonyolítják, a könyvtár számítógéppel rendelkező tereit hasznosítva. Legújabbán pedig a kormányzati programmá vált internetoktatásnak, mely a digitális szakadék csökkentését célozza, is a helyszíne vagyunk.

Halis István Városi KÖNYVTÁR

2017 – 90 éve hunyt el névadónk, Halis István, a város és a gólyalábazás megörökítője

Tanulás és tanítás a könyvtárban

Ideális a tanulás és a tanítás a könyvtárban, mert az oktatáshoz szükséges dokumentumokat a polcokon megtalálják, jó a világítás, rengeteg az asztal, az ülőhely és az erre alkalmas tér.
Diák és tanár egyaránt szívesen használja.

www.hivk.hu

facebook.com/nagykanizsa.konyvtar

www.nagykar.hu

A Magyar Kultúra Napjára készült tábla arról, hogy hogyan használják tanulásra olvasóink a könyvtárat

Szintén kormányzati pályázatok révén szerveztük meg korábban az eMagyarország Pontot a Kálvin téri épületben és a

[illegible]

Korábban két keresztény egyházi közösség is tartotta nálunk alkalmait, jelenleg a Krisztus Szeretete Egyház várja az érdeklődőket szombat délutánonként.

Igyekszünk a felekezetnek megfelelő szakirodalommal is segíteni az alkalmakra járókat, remélve, hogy minél többen válnak rendszeres olvasóinkká. Cserébe ők saját szakrális irodalmukat bocsájtják a könyvtár rendelkezésére.

Szabad szombat a könyvtárban. Generációk találkozája Czinki László gyűjteményének bemutatásával

A könyvtárban a rendezvények többségén nincs személyi regisztráció, így csak becsülni tudjuk a rendezvényeken résztvevők mennyiségét. Évente 200 körül mozog a rendezvények száma, és tízezres nagyságrendű az azon résztvevők tömege.

A könyvtár rendezvényei során a város és városkörnyék lakosságának jelentős, és valamilyen módon aktív lakosságával találkozik. Minden rendezvényhez empatikusan és könyvtárosként, szolgáló módon viszonyul, remélve minden résztvevő könyvtárhasználóvá válását. Ugyanis a könyvtárat mindenki számára kapunak tekintjük a világ többi, nem ismert része felé, valóságosan is és virtuálisan is!

Mozi a könyvtárban

Büki Pálné

Kéthetente hétfőn idősök csoportosan igyekeznek a könyvtár földszinti előadótermébe. A 14 órakor kezdődő filmvetítés 2004 óta kedvelt szórakozása az Idősügyi Klub tagjainak. A filmklub kitűnő példája városunkban az intézményi és civil együttműködésnek. A Honvéd Kaszinó Hölgklubjához fűződik az alapötlet, majd a kezdeményezés, ők végzik a szervezés nagy részét, folyamatosan és egyre sikeresebben mozgósítják a nézőközönséget. A Halis István Könyvtár nemcsak otthont ad a klubnak, hanem biztosítja a szakembereket és a technikai feltételeket. A klub tartalmilag elsősorban a könyvtár DVD állományára támaszkodik. Ha a témákat, a cselekmény mozgósító erejét, avagy a főszereplők személyiségét nézzük, nagyon széles a paletta. Kocsis Katalin volt az első szakmai klubvezetőnk.

Zárófoglalkozás az Idősek Filmklubjában (Büki Pálné, Czupi Gyula, Kocsis Katalin)

A klub társadalmi vezetője – aki egyben a Hölgyklubot is irányítja – a megalakulástól kezdve Büki Pálné, titkárai pedig Gőcze Istvánné és Gömöri Zoltánné. Az utóbbi két hölgy anyaklubjában is aktívan tevékenykedik, természetesen tehát, hogy az ott megszokott kreativitást, munkamorált, ügyességet és figyelmességet itt is gyakorolja. Arra kértem a két titkárt, hogy mutassák be a szervezeti életet, majd beszéljenek a tartalmi kérdésekről is.

A Hölgyklub Halis István klubdelutánja a könyvtárban

Gömöri Marika elmondta, hogy a klub mindig október elejétől májusig működik kéthetente hétfőn 14 órai kezdettel. A filmek vetítése előtt a könyvtáros szakmai vezető rövid bemutató elemzést tart, felhívja a figyelmet a cselekmény bonyolultságára, esetleg a szereplők különleges jellemfejlődésére, vagy más érdekes szempontokra. Az első években Kocsis Katalin megszerettette az időskorú nézőkkel az értékes – de nem túl modernkedő – filmalkotásokat. Ugyancsak az ő érdeme, hogy zenei elemzései közelebb hozta hozzánk az operafilmeket is.

A főként nők alkotta klubtagság évente eljuttatta javaslatait a műsor elkészítéséhez, s azt a klubvezetés – ha módja volt rá – el is fogadta. A vélemények érvényesülésének azonban erős gátat szabott az, hogy az igények és az elvárások, de még a kívánságok is eléggé szórt képet mutattak.

Gőczéné Rózsika inkább a „második” időszak – általa és mások által is nagyra értékelt – változtatásairól beszélt. Kocsis Katalin nyugállományba vonulása után a szakmai programot szervező könyvtáros Aranyásné Anda Nóra lett. Megbízását ő is a könyvtár igazgatójától kapta. Aranyásné Nóra félévenként tematikus

programot állít össze. Például a 2017 első félév tematikája a „Nők a háborúban” igen kifejező címet viselte.

Vagy a téma miatt, vagy más okból, de a 30-35 fős közönség között egyre több alkalommal megjelentek férfiak is. Ennek örülünk, hiszen ez filmklub és nem nőklub! Legjobban talán Simon Curtis „Hölgy aranyban” című alkotása tetszett. A nézők végtelenül rokonszenvesnek találták a főszereplő Helen Mirren – aki egyébként a Királynő című filmben nyújtott alakításával lett a klubtagság egyik kedvenc színésznője – játékát Maria szerepében. Maria elindul Amerikából, hogy az új Ausztriából visszaszerezze családi örökségét, a náciak által elrabolt Klimt festményt. A festmény modellje nagynénje volt.

A két klubtitkár véleménye mellé felsorakozott Pappné Erzsi, a Napfény klub tagja is. Erzsi szinte valamennyi filmet megtekinti, saját bevallása szerint nemigen marad le a filmklubról. Társai véleményét is tolmácsolva elmondta, hogy a filmes játékot – az egyes vetítésekhez kapcsolódó megfigyelést próbára tevő kérdéseket – jó néven vették a nézők. Többen viszont jobbnak tartották, hogy Büki Pálné klubvezető – legalább évente egyszer – a nézők bevonásával a vetítés utáni beszélgetésre invitál mindenkit. Legutóbb a Waterloo Bridge című film került sorra. Az 1940-ben készült fekete-fehér filmtörténeti értékű alkotás – figyelembe véve a cselekmény feszességét, a befejezés modernségét, a zenét, a színészi játékot – ma is nagyszerűen élvezhető film.

Pappné zárásként elmondta még, hogy szervezés szempontjából kedvezőnek tartják, hogy a féléves programot az érdeklődők mindig előre megkapják, hogy a témakörön belül mindig vetítésre kerül egy régi vagy egy újabb magyar film is. Megfigyelése szerint Aranyásné Nóra kultúrtörténeti értékű felvezetői gyakran felkeltik az érdeklődést a filmekben bemutatott kort és eseményeket megelevenítő olvasmányok iránt. Így teljesedik ki a mozi a könyvtárban.

A könyvtár nemcsak a könyvek „háza”

Czupi Gyula

Az alábbi beszámoló akkor lesz érthető, ha a tisztelt olvasó megismeri azt a gondolkodást, mely az új épület tervezése idején jellemzett bennünket, és reményeim szerint máig érvényes a működésünkre. A könyvtár alapkövetételekor, 1999. október 25-én elhangzott mondataimat idézem.

„Nagykanizsa és környéke generációinak vágya válik valóra, ha megépül a könyvtár, melynek alapkövét most lerakjuk. Szinte az egész századon végigfut egy eseménysor, melyre azt mondhatjuk, hogy könyvtári elképzelések és álmok sorozata.

Szeretném azt megfogalmazni, hogy mi munkálhat abban, aki könyvtárat akar a városnak.

A könyvtár sokkal több, mint egy épület, sokkal több, mint a könyvek, egyéb dokumentumok rendszerezett és feltárt gyűjteménye. Még a ma szívesen használt információs központnál is több.

A könyvtár agóra és fórum egyszerre, ahol emberek, gondolatok, ismeretek, eszmék, tervek, szellemi műhelyek találkoznak. Nem néha és esetlegesen, hanem folyamatosan, szüntelenül. Mégpedig a találkozások mindenfajta típusát képviselve: felnőtt és gyermek, egymással és életművekkel; generációk eszméikkel; szórakozni vágyók és világmegváltásra erőt gyűjtők nekik szóló könyvekkel.

Otthont adhat egy ilyen könyvtár kulturális eseményeknek, folyóiratok szerkesztőségének és önképző csoportnak, helytörténeteknek és sok-sok középiskolás felkészülésének az érettségizáshoz. Talán egyszer egy helyi főiskola hallgatóinak és a doktori disszertációjukat író tudósjelölteknek is. A példa szinte korlátlanul folytatható.

Ha követhető volt az eddigi gondolatmenetem, akkor most előállhatok a legfontosabbal.

A város és vonzáskörzete – körülbelül százezer ember –, ahol a könyvtár kifejti hatását, több lesz egy új könyvtárpépület által. Több lesz, mert olyasvalamit képes biztosítani ez az új könyvtár az itt élőknek, ami életük minőségét teszi teljesebbé.

Pilinszky Jánosnak mottóként a meghívóra írott mondata így hangzik:

Egy város legalább annyira tudás, tehetség és kegyelem műve, akár egy remekmű. (Egy város ürügyén című írásából való az idézet.)

Nem véletlenül javasoltuk ezt a mondatot, szerettük volna, ha szélesebb közegben értelmeződik az, ami ezzel az építkezéssel velünk történik. Egy város és vonzáskörzete minőségi megformálásának, remekművé válásának egyik állomásaként szeretnénk látni.

Látogassák szívesen

Milliárdos könyvtárépítés alapkőletételi ünnepe

Tüttő István — a körzet honatyaí körében — az alapkőbe kerülő dokumentumokkal

Nagykanizsán az évezred utolsó nagyszabású, közel egymilliárd forintos befektetése a címzett állami támogatásból és helyi önkormányzati önerőből felépülő Városi Könyvtár új épülete, melynek alapkőletételi ünnepségére hétfőn került sor a

Kálvin téren. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumát képviselő dr. Vics Zsolt kulturális helyettes államtitkár köszöntőjében kiemelte: remélhetőleg olyan épület magasodik néhány év múlva, melyet szívesen fognak látogatni nemcsak a kani-

ziaiak, hanem mindazok, akik kíváncsiak arra, hogy mit sikerült az ezredfordulón a kultúra szolgálatában itt létrehozni.

— Nem hiszem, hogy a XXI. század a Gutenberg-galaxis végét jelentené. (Bővebben, hasonló címmel, a 4. oldalon.)

Az alapkőletétel a sajtóban.

Zalai Hírlap 1999. október 26. 1. oldal

Látogassák szívvel

(Folytatás az 1. oldalról.)

— Szükségünk van az olvasásra, a könyvekre — mondta dr. Visy Zsolt. — Ha ez a beruházás három éven belül megvalósul, akkor látni fogják, hogy valóban érdemes volt várni, küszködni érte, mert a kultúra újabb templomát avathatják fel Nagykanizsán.

A könyvtár születésében a kormány jelentős részt vállalt: a több mint 900 milliós beruházási keretből csaknem 90 százalékot — 826 millió forintot — biztosít címzett támogatások révén — említette meg dr. Visy Zsolt, aki után *Túttó István* polgármester hangsúlyozta:

— Nagy örömeinkre szolgál, hogy a sok-sok fáradozás 1999. június 15-én pozitív eredménnyel zárult: a parlamentben elfogadásra került a Kanizsa könyvtárával kapcsolatos javaslat. Örülünk, hogy önkormányzatunk 86 millióval hozzájárulhat a létesítményhez, amely a von-

záskörzetben élők számára is sokat jelenthet.

A könyvtár tervezője, *Zalaváry Lajos*, a fővárosi Közpülettervező Rt. főépítésze elmondta: dolgoznak a kiviteli és berendezési tervek elkészítésén; ezek megvalósításához a helyi cégek magas szintű munkával

Kanizsa új könyvtára a régió értéke lesz

járulhatnak hozzá. *Czupi Gyula* könyvtárigazgató — aki szerint Nagykanizsa és környéke generációinak vágya válik valóra az új könyvtárral — kijelentette:

— Remélem, hogy Kanizsa és régiója szellemi városfalának egyik megjelenése lesz ez az épület, a benne megtestesülő érték pedig biztosíték arra, hogy itt a világ egyetlen szellemi mozdulata sem tud elveszni.

Kelemen Valéria

Dubrovnikről írott gondolatainak bevezetése az idézett mondat. A továbbiakban arról ír Pilinszky, hogy a város, a városfalat védelemül maga köré terítő város sajátos közeg — idézek: *ebben a keretben egyetlen mozdulat se tud igazán elveszni, üres és formátlan hulladékká válni.*

Remélem, hogy Kanizsa és régiója szellemi városfalának egyik megjelenése lesz ez az épület, a benne megtestesülő szellem pedig biztosíték arra, hogy itt a világ, a nemzet, az

*A folytatás. Zalai Hírlap
1999. október 26. 4. oldal*

ország és főként a szűkebb és tágabb régióink és a város egyetlen szellemi mozdulata sem tud igazán elveszni.

Remélem, hogy a használók és mi, könyvtárosok a sors és a sok segítség által előttünk megnyílt tér, az ebben megtestesülő lehetőségek érdemes és méltó kihasználói leszünk.

Kívánom, hogy így legyen!”

Az új könyvtárárpület építése, a majdani ottani működés tervezése közben tehát nagy várakozással gondoltunk az ezredfordulón arra, hogy olyasmiben is részünk lehet, amit korábban nem tehetünk a könyvtárban. Ezek közé tartozott az is, hogy az új épület sokfajta programnak is helyszíne lehet. Olyanoknak is, melyeket nem maga a könyvtár tervez, szervez, hanem más intézmények, cégek, magánszemélyek, egyesületek. Ez azonban még csak tetteletlen elgondolás volt. Lélekben készültünk csupán valami újra és fontosra.

Először a könyvtári beruházásra méltán büszke önkormányzat tartotta itt közgyűléseit néhány éven át. Meglepetésünkre iskolák felújítása során is segítségre alkalmasak voltunk. A korábban a

közgyűlés által is használt 3. szinti rész – szerelhető, mozgatható térelválasztó fallal – változott két tantermes iskolává, úgy, hogy nagytermi része zsibongó lett, a két szélső nyúlványa a térnek pedig egy-egy osztállyá alakult. A Rozgonyi és Bolyai iskola felújítása idején járt a könyvtárba „iskolába” két-két osztály egy-egy évre.

Képeslap-kiállítás megnyitó 2015. május 8-án

A HSMK felújítása idején a 0. (nulladik) szinti nagyobb irodánkba költözött be az egész intézmény. Elmondásuk szerint jól érezték magukat nálunk.

Voltak váratlan érdeklődők is, akik termet szerettek volna bérelni nálunk. Ilyen volt a Hit Gyülekezete nagykanizsai csoportja. Ők hosszú éveken át nálunk tartották istentiszteleteiket. Így lett a könyvtár például egyházi esküvő helyszíne is. Őket később másik csoport követte, a Krisztus Szeretete Egyház nagykanizsai gyülekezete. Szombat délutánonként az ő éneklésük hangja szűrődik ki manapság is az épületből.

A legváratlanabb azonban az egész időszakot illetően az, hogy egyre többen és egyre változatosabb formában kezdeményezik a maguk bemutatkozását, gyűjteményük, alkotásuk megmutatását a könyvtárban.

Nagykanizsai vonatkozású képeslapokat elektronikus formában a könyvtár maga is gyűjt. Valóságos képeslapok tematikus gyűjteményei is bemutatkoztak nálunk, az ország összes települését képeslapokon bemutatni kívánó gyűjtemény pedig sok-sok diák közreműködő részvételével hosszabb ideig díszítette a könyvtár belső tereinek falait.

A képeslapok „ragasztói”

Így születik – egyéni kezdeményezésekre – sok más kiállítás is az épületben. Hol az alkotók vagy gyűjtők, hol az ő csodálóik indítanak el egy-egy beszélgetéssorozatot, melynek eredményeként képzőművészeti, helytörténeti vagy más témájú kiállítások egész sora születik a könyvtárban.

A képzőművészeti kiállítások a legszámosabbak. Szabó Zsolt nemcsak maga mutatkozott be nálunk – sőt nagy méretű madárképei olvasói tereinkben „pihenik” ki a kiállításai közötti időszakot –, hanem fotóstársai gyűjteményes kiállításait is elhozza hozzánk. Lengyák István, aki a képzőművészek igazi kanizsai barátja, sokak bemutatkozását szervezte meg könyvtárunkba.

Volt már nálunk Nagykanizsa mentéstörténetét bemutató, kávé-cukor tasak gyűjtők kollekcióját megmutató, első világháborús relikviákat tartalmazó kiállítás is. Papp János pedig évről évre történelmi témájú kiállítást hoz a könyvtárba.

Mentősök bemutatója a könyvtárban

Megtaláltak bennünket országos kiállítások is pl. az első világháborúról, a Rákosi-korszak déli határvédelmi rendszeréről. Közülük számomra a legemlékezetesebb a Medgyaszay István, az építészet Bartókja, a nagykanizsai mozi és színház (ma Medgyaszay Ház) és Gábor Áron laktanya tervezőjének életmű-kiállítása volt.

A garabonci élménypark egyik jurtája is először könyvtárunkban mutatkozott be

Mielőtt a látóhegyi kápolna restaurált oltára visszakerült volna a helyére, könyvtárunkban igazi szentély hangulatát árasztva bemutatta Tarnóczky Attila, a restaurátor

A könyvtár maga is készít kiállításokat. Hosszú évekre tekint vissza a Magyar Kultúra Napjára mindig megújuló kiállításunk, melynek célja az, hogy a könyvtárat és szolgáltatásait úgy mutassa be, mint a kultúrához való sokrétű hozzáférés formáját. Amikor mi voltunk a városi főrendezvény helyszíne és gazdája a Magyar Kultúra Napján, akkor azt Halis-könyvtár módjára szerveztük. Az épület földszintje egy pódiumelőadás színterévé változott, és a magyar kultúra a legtágabb értelmében került bemutatásra, csupa kanizsai vonatkozásokkal.

A belső tereink átalakíthatósága érdekében már az épület berendezésének megválasztásakor mindent megtettünk. Olyan könyvtári polcaink vannak, melyek könnyen szét- és összeszerelhetők, belőlük lego módjára a mindenkori igényeknek megfelelő polco-

zás alakítható ki a könyvtárban. Végül még arra is sikerült megoldást találnunk, hogy ezek a polcok a könyvekkel együtt mozgathatóvá váljanak. Így lehettünk könyvtári bál helyszíne, a 2003. évi könyvtáros vándorgyűlésen pedig 400 főt befogadó plenáris ülésteremmé alakítottuk a 2. szinti részét épületünknek. A rendszeresen könyvtárba járók pedig időről időre érzékelhetik, hogy az 1. szinti és a 2. szinti tereink hogyan alakulnak át az olvasók igényeinek kielégítése szempontjából minél célszerűbb, szakmai elgondolásainknak leginkább megfelelő terekké.

Halis István Városi KÖNYVTÁR

Magyar Kultúra Napja
2005. január 22.

Kedves Olvasónk!

A szívünkhöz oly közel álló naphoz, a Himnusz „születésnapjához” kapcsolódóan ajánljuk figyelmébe azokat a kulturális értékeket, szolgáltatási újdonságokat, melyek a Halis István Városi Könyvtár jóvoltából, vagy a könyvtár közreműködésével váltak könnyen hozzáférhetővé. Mindezekkel az itt élők kulturális, tanulási, tájékozódási lehetőségei bővültek.

Honlapunk címe: www.halisnagykanyizsa.bibl.hu

Az első „halisos” Magyar Kultúra Napja tabló

A 2003-as vándorgyűlés tanácskozásai, plenáris ülései a polcaink mozgatása miatt teljes egészében a könyvtár épületében zajlottak, klimatizált környezetben. Ez azért is fontos és érdekes kijelentés, mert az országban másutt megrendezett vándorgyűlések úgy valósulnak meg, hogy a programot szervező könyvtárakról a tanácskozók azt sem tudják, hol van abban a városban, mert egészen más épületben vannak a programok.

Természetesen helyi és megyei könyvtárszakmai fórumok helyszíne is a könyvtár, melyek többször a megyei könyvtárral

együttműködésben jönnek létre, gyakran a városkörnyék könyvtárosaainak képzését is szolgálva.

Gondoltuk, hogy író-olvasó találkozóknak továbbra is helyszíne lesz a könyvtárunk, hiszen korábban igazán ezen a területen volt tapasztalatunk. Az azonban, hogy könyvtáron „kívüliek” kezdeményezésére egész előadássorozatok indulnak el fontos kulturális tartalommal, és éveken át folytatódnak is, nem lehetett a gondolatainkban. Pedig a filmklub (erről külön írás szól ebben a kötetben) és a Magyar Műveltség Kincsestára sorozat ilyen lett.

Magyar Kultúra Napja. Halis-könyvtár módjára szervezett megemlékezésünk két pillanata

A könyvtár 2. szintje az ország könyvtárosaival telve 2003-ban

A magyar politikai és közélet elmúlt másfél évtizedének fontos alakjai fordultak meg a könyvtárban. Kisebb-nagyobb regionális tanácskozások helyeként is szerepeltünk, közülük különlegességgel kiemelkedik a kínai informatikai miniszter és jelentős delegációjának látogatása a városban és a könyvtárban, ahol a helyi vállalkozókkal találkoztak.

A ma Aquaprofit Nagykanizsai Tungsram Sakk Klub nevet viselő nagykanizsai sakkcsapat – mely 2017-ben 10. alkalommal nyerte meg az NBI-es bajnokságot – hazai mérkőzéseit könyvtárunkban játssza. Így könyvtárunk neve összeforrt a város és az ország sakk történetével. Ezt a különlegességet tudatosítja az épületünk bejáratánál elhelyezett sakk tábla.

2017. április 9. A sakk tábla avatásakor Galyas Miklós nemzetközi mester és Bodó Norbert, FIDE mester gyors bemutatót is tartott a sakk táblán

1999 októberében csak reménykedhettem abban, hogy minél több szellemi erőfeszítés megörökítésének, megjelenítésének helyszíne lehet az új könyvtárpépület a megújuló könyvtári elgondolásainkkal.

Akkor csak remélhettem, hogy működésünkkel, a használókkal való együttműködésben az előttünk megnyílt teret képesek leszünk kihasználni. Több mint másfél évtizedes működésünk alapján – reményeim szerint a város lakóinak egyetértésével – elmondhatjuk, hogy éltünk a lehetőséggel és igaz, hogy a „könyvtár sokkal több, mint egy épület, sokkal több, mint a könyvek, egyéb dokumentumok rendszerezett és feltárt gyűjteménye”.

IV. A cél közös

A cél közös, különösen az iskolákkal. Ezen a képen az utca túloldalán található Rozgonyi iskola és könyvtárunk olvadnak egy kompozícióvá össze

Olvasóvá nevelés a Zrínyi Székhelyintézmény könyvtárában

Szántóné Izsza Melinda

A Zrínyi Miklós-Bolyai János Általános Iskola Székhelyintézményének a város központjában álló patinás, műemlék jellegű épülete több, mint négyszáz gyermek második otthona, 17 tanulócsoporthoz, 9 napközis és 2 tanulószobás csoport munkahelye. Iskolánk oktató-nevelő munkáját a tradicionális emberi értékekre alapozza, igazodva a folyamatosan változó környezethez, szülői igényekhez. Pedagógiai programunknak megfelelően kiemelten kezeljük a matematika, magyar, idegen nyelv, informatika és sport területeit intézményünkben. Sikereket értünk el a környezetvédelemben, a nemzetközi kapcsolataink fejlesztésében és az esélyegyenlőség érdekében végzett munkánkban is. Biztonságos környezetben, gyermekközpontú szemlélettel, egyéni bánásmóddal, kedvező továbbtanulási esély biztosításával gondozzuk tanulóinkat.

Aktív tábla is rendelkezésünkre áll

1982-ben az épület átépítésekor többek között könyvtárhelyiséggel is bővült az iskola. A Zrínyi Székhelyintézmény könyvtára

négyszéki helyiségből áll. A legnagyobb teremben találhatóak kölcsönözhető könyveink szabadpolcos elhelyezésben: regények, mesék, versek és az ismeretterjesztő irodalom. Itt vannak videokazettáink, ezenkívül video- és DVD lejátszó és aktív tábla is rendelkezésünkre áll. E helyiség előadóteremként is funkcionál: értekezletek, továbbképzések, vetélkedők helyszíne, de alkalmanként befogadta a bábszínházat is. Könyvtárunk mindemellett megmaradt a nyugalom szigeteként is, ahová be lehet térni elmélyült munkát végezni. Társasjátékaink is nagy népszerűségnek örvendenek, amelyekkel a délutáni nyitvatartási időben játszhatnak a gyerekek.

Ehhez a teremhez kapcsolódik egy kisebb iroda, ahol a kézikönyvek (nem kölcsönözhető állományrész), a könyvtáros segédkönyvtára és DVD filmjeink vannak elhelyezve. Külön teremben vannak a tanulók által használt tankönyvek, ugyanitt raktári állomány és idegen nyelvű könyveink találhatóak. Ebben a teremben van öt olvasói internetes kapcsolattal rendelkező számítógép, melyeket a nevelők és a tanulók is használhatnak az iskolai feladatok elkészítéséhez (ehhez külön könyvtári számítógéphasználati szabályzatot készítettünk). Külön teremben vannak a nevelők munkáját segítő kiadványok: a pedagógiai szakirodalom, a tanári kézikönyvek, segédanyagok, tanári tankönyvek.

A dokumentumaink nyilvántartását, kölcsönzését, keresését számítógépes integrált könyvtári rendszer segítségével végezzük. A legutóbbi (2015/2016-os tanévre vonatkozó) statisztika szerint állományunkban 21.719 kötet könyv van, ebből 9.049 a tankönyvek száma, ami a teljes állomány 41,66%-a.

Iskolai könyvtárunk nyitvatartási ideje heti 22 óra. A tanulók és a nevelők is élnek a helyben adott lehetőségekkel: sokan kölcsönöznek, filmeket néznek, használják a kis teremben elhelyezett számítógépeket és a digitális táblát. A tanulók gyűjtőmunka készítéséhez is felkeresik a könyvtárat, a legtöbbször természetismeret, biológia, földrajz, történelem, honismeret, irodalom tantárgyakhoz keresnek kiegészítő anyagokat. A könyvtár nyugodt környezetében a gyerekek szívesen töltik délutáni szabadidejüket. A könyvtár alkalmas arra is, hogy csoportosan kreatív munkát végezzenek: például plakátot készítenek, vagy más feladaton dolgoznak együtt. A legutóbbi (2015/2016-os tanévben) a statisztika szerint az olvasóink száma 427 fő, a kölcsönzések száma 3834 volt.

Az első találkozás az iskolai könyvtárral egy közös könyvtárlátogatás, amikor bemutatom a könyvtár főbb tereit, és megismerkedünk a legfontosabb könyvtárhasználati szabályokkal, a kölcsönzés rendjével. Az első osztályosok általában akkor jönnek, amikor már megtanulták a betűket, de legkésőbb a második osztály elején sor kerül erre az első látogatásra. Ezután a gyerekek örömmel jönnek kölcsönözni, van, aki naponta cseréli a könyveket. Az ő számukra ez még játék: ebben az életkorban szeretik a szabályokat, lelkesen figyelik, hogyan írom a kölcsönzési adatokat a számítógépbe, azonnal szólnak, ha egy könyvben firkálást találnak (hiszen azt is megbeszéltük, hogyan kell vigyázni a könyvekre), használják az őrjegyet. Gyerekenként változó, ki miért szeret ide jönni. Van, aki igényli a beszélgetést, a törődést, a jó szót. Van, aki magát a kölcsönzési folyamatot szereti átélni. Van, aki a barátjával egyforma könyvet választ, mert a szabadidejükben egyszerre olvassák és meg is beszélnek. Van, aki miután megtanulta a betűket, boldogan rakja össze szavakká, és élvezzi, hogy önállóan és egyre ügyesebben tud elolvasni egy könyvet. Van, aki filmes élményeit keresi könyv formában. Van, akit egy téma tényleg komolyan foglalkoztat, nekik egy idő után már nem elég könyvtárunk állománya. Van, aki újra és újra kikölcsönzi és meghosszabbítja, majd visszahozza, és újra kikölcsönzi és meghosszabbítja ugyanazt a könyvet, és miután úgy érzi, nem tud tőle megválni, ezt kéri a születésnapjára. Ez számomra is nagyon örömteli dolog.

Nem meghatározott rendszerességgel, de a felmerülő igényeknek eleget téve tartok könyvtári órákat 1-8. évfolyamon. Ezek egyrészt könyvtárismereti, másrészt könyvtárhasználatra épülő szakórák, melyeken használom a digitális tábla kínálta lehetőségeket is. A könyvtárhasználati órákon a tanulóknak életkori sajátosságait figyelembe véve igyekszem az információkeresés módszereit átadni.

Néhány példa a felső tagozatos órákra: 5. és 6. osztályosok részére magyar óra keretében könyvtárhasználatra épülő órát tartottam, a szólások és közmondások témakörében. Az órához interaktív táblás feladatokat készítettem a gyerekeknek, és használtuk O. Nagy Gábor Magyar szólások és közmondások című könyvét. A 6. osztályban történelem házi dolgozat készítéséhez próbáltam segítséget nyújtani a tanulóknak: a reformkor egy-egy nagy alak-

járól kellett írásbeli munkát készíteniük, amihez könyvtári forrásokat is használhattak. Ehhez gyakoroltuk a lexikonhasználatot, felelevenítettük a raktári jelzettel kapcsolatos ismereteket, irodalomjegyzék segítségével kerestünk könyvet az adott témához. Felhívtam a tanulók figyelmét a hivatkozás és az etikus forrás-használat fontosságára.

Pedagógus kollégáimmal együtt az a célunk, hogy a könyvtárban mint információs rendszerben minden tanuló tudjon legalább alapszinten tájékozódni, felismerje a könyvek logikus elrendezését, s megtapasztalja, hogy az itt elsajátított szabályokat máshol is alkalmazni tudja, majd hogy a könyveken kívül a nem nyomtatott források hogyan és mire használhatók. Fontos, hogy azt is lássák: a számítógép és az internet nem csak játékra való, hanem a tanulmányaikat segítő eszköz lehet, ha megfelelően tudják kezelni azt.

A kép közepén az írás szerzője, Szántóné Izsza Melinda

Az alsó tagozaton könyvtári rendhagyó óra keretében irodalmi vetélkedőket tartunk egy-egy olvasmányhoz kapcsolódóan. Ebben a tanévben 2. osztályban a Grimm testvérek öt meséjét, 3. oszt-

tályban Tersánszky Józsi Jenő Misi mókus című meseregényét kell elolvasniuk a gyerekeknek. Az előző években ilyen formában feldolgozásra került Bálint Ágnes Mazsola, Carlo Collodi Pinokkió és Móra Ferenc Kincskereső kisködmön című könyve is. Célunk, hogy a gyerekek játékos formában mérjék össze tudásukat. A vetélkedőre való felkészülés ösztönzi a gyerekeket a szövegek minél pontosabb megismerésére, fejleszti szövegértésüket, memóriájukat. Megtanulnak csoportban dolgozni, alkalmazták a kooperatív technikákat. A versenyhelyezettel járó izgalom és a játékos, elgondolkodtató feladatok változatosságot hoznak mindennapjaikba. A könyvtáros feladata a vetélkedő előkészítésétől kezdve a megvalósításig nagyon sokrétű: a feladatok kitalálása, sorrendjük megtervezése, a feladatlapok elkészítése, a vetélkedő feltételeinek tisztázása, a csapatok meghívása, a vetélkedő megtartása, értékelés, jutalmazás.

Könyvtárunknak a felsoroltakon kívül nincs különleges olvasás-fejlesztési, népszerűsítési programja, extra kampánya vagy akciója. Egyszerűen csak felkínáljuk a könyveinket, tereinket, felszereltségünket a gyerekeknek, tanároknak, akik eldöntik, élnek-e vele. Lehetőségeink más iskolai könyvtárakhoz hasonlóan korlátozottak, de kiindulási alapot szolgáltatnak a könyves műveltség kialakításához. Az iskolai könyvtár szándékunk szerint lehetőséget teremt a tanulók számára, hogy első lépésként könyvet vegyenek a kezükbe, megtanuljanak azzal bánni. Ezen az úton elindulva ismerhetik fel a későbbiekben, hogy egyéni tanulásuk segítségével milyen szerepe van a könyvtárnak. Nagyon fontos, hogy már az általános iskolában ismerjék meg az alapvető szabályokat és szokásokat, s ennek a tudásnak birtokában bátran lépjék át a hasonló intézmények kapuját.

Az olvasás az ismeretszerzés alapja a mai digitális világban is. Az iskolán belül a könyvtár teremthet lehetőséget minden tanuló számára az információvagyonhoz jutásra, ezáltal biztosítja a dokumentumokhoz és az információhoz való egyenlő hozzáférést. Ezért is fájó, hogy napjainkban az iskolai könyvtárak nehéz helyzetben vannak. Az elmúlt években a tankönyvtárak kialakításán, a tankönyvek vásárlásán kívül nem volt anyagi forrás a könyvek gyarapítására, így az állományok előregednek. Nagyon hiányoznak az iskolai könyvtárak (és nem csak a mi iskolánk könyvtárának) állományából a kortárs gyermek- és ifjúsági könyvek, a friss

pedagógiai témájú szakirodalom, az újabb ismeretterjesztő könyvek, a folyóiratok. Nincs pénz az állagmegóvásra sem. Így az iskolai könyvtárak egyre nehezebben tudják teljesíteni valódi szerepüket, mely szerint az iskolai könyvtár az iskolai nevelő- és oktatómunka információs bázisa, a tanulás, az ismeret- és információszerzés egyik fontos színtere és eszköze kellene hogy legyen.

Erre a helyzetre kínál egyfajta segítséget együttműködésünk a Halis István Városi Könyvtárral, mely 2016 novemberében vette kezdetét. Az együttműködés kezdeményezője a városi könyvtár volt, mi pedig nyitottak voltunk az ajánlatukra. A városi könyvtárból hetente gyermek- és ifjúsági könyveket hoznak iskolánkba, amelyeket rendszeresen cserélnek. Ezeket a könyveket az iskolai könyvtárban lehet kölcsönözni, és ide is kell visszahozni. A tanulókhöz közvetlenül eljuthatnak a legújabb gyermek- és ifjúsági könyvek, ezzel a szülőknek is tudunk segíteni, akik munka után nehezebben tudnák megoldani a rendszeres könyvtárba járást. A kölcsönzéshez a tanulóknak be kell iratkozniuk a Halis István Városi Könyvtárba. A beiratkozás ingyenes, és nagyon jó lehetőség arra, hogy a gyerekek új olvasmányokhoz jussanak.

Az első félévben alsó tagozaton a 2.a, a 2.b, a 3.a, a 4.c, felső tagozaton a 7.b osztályban és a tanulószobás csoportoknál mutatkozott be Benke Dániel könyvtáros, aki röviden ismertette az elképzelést, és könyveket is ajánlott a gyerekeknek, akik a később-

biek folyamán keresték és szívesen választották ezeket olvasásra. A gyerekek nagyon örülnek a változatos könyvkínálatnak, a friss könyveknek. A tanulószobás gyerekek az aktív táblánk segítségével örömmel töltik ki az olvasmányokhoz kapcsolódó tesztfeladatokat, melyek a www.azolo.hu internetes oldalon találhatóak. A kezdeményezés népszerűségét mutatja, hogy novembertől márciusig több mint 600 ilyen kölcsönzést rögzítettünk.

Egyelőre gyűjtjük a tapasztalatokat, amelyek birtokában látjuk majd, mi az, ami jól működik, és min kellene változtatni. *Az elmúlt időszak bebizonyította, hogy a gyerekek olvasnak, de főként kortárs irodalmat.* A trendeket, hogy mi fog tetszeni nekik, mi az, ami népszerű, divatos lesz, sokszor nem lehet előre látni. A népszerűség pedig múlandó: a húsz évvel ezelőtt a tinik körében népszerű Pöttyös, Csíkos vagy Delfin könyvek, majd később a Piknik könyvek sorozatában megjelent kötetek ma már szinte porosnak, idejétmúltnak tűnnek.

A gyerekek arra fogékonyak, arra kíváncsiak, hogy a mai világ problémáival hogyan néznek szembe a fiatalok, fontos számukra a ráismerés öröme: ez velem is így történt, én is pont így érzem, ez nálunk is így van. A rohamosan változó világban a hetvenes-nyolcvanas években megjelent, akkor modernnek számító könyvek tartalma néha magyarázatra szorul: hogyhogya nem volt mindenkinék telefonja? Kik voltak az úttörők? Kézzel írt, postán elküldött levél? A felkapott olvasmányok gyorsan változnak: a néhány évvel ezelőtt keresettnek számító Harry Potter és Berg Judit Rumini könyveinek divatja is kezd lecsengeni.

A gyerekeknek nagyon fontos a könyv kinézete is: a borító, az illusztrációk, akár a tipográfia változatossága figyelemfelkeltők, és „eladják” számukra a könyvet. Nagyon kevés gyerek vesz szívesen a kezébe egy lerongyolódott, apró betűs, húsz-harminc évvel ezelőtt kiadott könyvet, még akkor sem, ha a szülő, a könyvtáros vagy a tanár kitartóan ecseteli annak érdemeit, és akkor sem, ha a könyv valóban értékes mondanivalóval szolgálna számukra. *Ugyanannak a könyvnek az újabb, tetszetősebb, a mai ízlésnek megfelelőbb külsővel rendelkező kiadását szívesebben választják.*

Néhány konkrét példa, mit szeretnek olvasni a mai gyerekek: a Geronimo Stilton, Tea Stilton könyvek és az Egy ropi naplója sorozat abszolút slágerek. Az Egy Zizi naplója, a Titkos királyság

sorozat szintén nagyon kedveltek, nagyobbaknál a Szent Johanna gimnázium, Marni Bates regényei. Az alsósok most fedezték fel Alex T. Smith Claude kutyaéről szóló sorozatát. A fiúknál népszerűek a Star Wars és a Minecraft témájú könyvek. Mindenképpen szükséges, hogy ezeken kívül más könyveket is kínáljunk a gyermekolvasóknak, ajánlatainkkal megpróbáljuk általuk addig ismeretlen, de jó könyvekre is ráirányítani a figyelmet. Az olvasói igényt befolyásolni lehet jól sikerült könyvajánlókkal, erre jó példa Nick Bruel Rossz Cica... sorozata, ami Benke Dániel remek könyvajánlója után nagyon keresett lett.

A jelenleg tanított hagyományos kötelező olvasmányok⁷ nem feltétlenül elavultak, inkább az a probléma, hogy ragaszkodunk ezekhez a régi, hosszú évek óta bevált könyvekhez. Véleményem szerint is fontos, hogy a tanulók minden évben legalább egy hosszú lélegzetű könyvet olvassanak el, de hogy mi legyen ez, azt a

⁷5. osztály: Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk, 6. osztály: Gárdonyi Géza: Egri csillagok, 7. osztály: Jókai Mór: A kőszívű ember fiai, 8. osztály: Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig

differentiálás lehetőségét szem előtt tartva a tanárnak szabadon kellene eldönteni. Szerintem az is elképzelhető, hogy ugyanaz a pedagógus több megfelelő könyv közül a tanulócsoporthoz igényeinek, összetételének, szövegértési szintjének megfelelően akár egy évfolyamon belül a párhuzamos osztályokban, vagy tanévenként személyre (csoportra) szabottan más-más olvasmányt válasszon kötelező olvasmánynak (ami lehetne akár kortárs szerző regénye is).

Az újabb kötelező olvasmányok kiválasztását is elősegítené, ha az iskolai könyvtárakban hozzáférhetővé válna a legújabb ifjúsági irodalom, így a pedagógusok is tájékozottabbak lennének ezen a téren. A nevelőnek is ismernie, olvasnia kellene a „trendi” ifjúsági irodalmat. A jelenleg népszerű, nagyon aktuális dolgok persze hamar avulnak is, ezért az ajánlott, kötelező könyvnek feltétlenül rendelkeznie kell maradandó, időtálló mondanivalóval. A gyerekek igazi olvasmányai, igényei és a jelenlegi kötelező olvasmányok közötti szakadékot mi, felnőttek tudjuk áthidalni úgy, ha mi is elolvassuk az újabb, népszerű könyveket, csak így tudunk irányt mutatni a mi szempontjaink szerint értékeket közvetítő, színvonalas irodalom felé. Ahogy az életben is kézen fogjuk a gyermekeket, úgy az olvasásban is segítenünk kell az úton, hogy a könyvek egész életükön át elkísérjék őket.

Birtalan Ferenc: Míg megnövök

*Engem ne emeljen a magasba senki,
ha nem tud addig tartani,
míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém,
ki nem csak hallani,
de érteni akar,
hogy közel legyen a szívdobogásunk.*

Iskola és könyvtár egy csapatban? Együttműködés Nagykanizsán

Benke Dániel

Ha valaki kezébe veszi Ernest Hemingway Akiért a harang szól című regényét, akkor biztos, hogy találkozni fog John Donne angol költő egyik versével, amelyben elhangzik a következő gondolat: „Senki sem különálló sziget.” Rengeteget gondolkoztam ezen az idézeten, és az egyik hitvallásommá is vált. Legtöbbször az emberi kapcsolatainkra értjük, hogy senki sem lehet egyedül, mindenkire oda kell figyelni, senkit sem lehet magára hagyni. De én egy kicsit tovább gondoltam, és feltettem a kérdést, hogy akkor mi a helyzet az in-

tézményeinkkel. Mennyire életszerű a kapcsolat az olyan városi intézmények között, amelyeknek ráadásul hasonló céljaik is vannak? Gondoljunk csak bele! Minden városban működik városi vagy megyei könyvtár, emellett pedig minden városi iskolának van saját iskolai könyvtára. Tudjuk, hogy kik is a könyvtárosok az iskolai könyvtárakban? Milyen problémákkal küzdenek? Az iskolai könyvtárosok használják a városi könyvtárakat? A legfontosabb kérdés pedig: tudjuk egymásról, hogy létezőnk? Ezek a gondolatok merültek fel bennünk, mígnem eljutottunk odáig, hogy mi lenne akkor, ha rendszeresen megjelenne egy városi könyvtáros az iskolai könyvtárakban, ahol közös célokért dolgoznának.

Alapkonceptió

Az alapkonceptción az volt, hogy heti rendszerességgel eljussunk az iskolákba. Itt a hangsúly a rendszerességen volt, hiszen a célunk egy baráti viszony kialakítása a gyerekekkel, amit az állandó jelenléttel lehet a legbiztosabban fenntartani.

A legfontosabb pedig, hogy új, népszerű könyveket juttassunk a gyerekek kezébe. Az iskolai könyvtárakban ez nem a legjobban

megoldott feladatok közé tartozik. Ha a statisztikákra nézünk, azt gondolhatjuk, hogy nincsen itt semmiféle probléma, hiszen minden évben megvan a kötelező állománygyarapodás. Igen ám, csak hogy ennek az állománygyarapodásnak több mint 90%-a a tartós tankönyvekre vonatkozik. Így nyugodtan kijelenthetjük, hogy a friss, kortárs irodalom darabjai nem, vagy csak nagyon ritkán kerülnek be az iskolai könyvtárak állományába. Az együttműködési gyakorlatunkkal ezen az állapoton is segíteni kívántunk.

Fontos kritériumnak tartottuk a könyvtáros személyét mint állandó tényezőt. Az ötlet nem új, csak új környezetbe van ültetve, itt elsősorban az iskolai rendőröket láttam jó példának. Miért ne lehetne minden iskolának saját városi könyvtárosa? A gyerekek ismerjenek meg minket, foglalkozzunk velük, legyünk a felnőtt barátaik, mutassuk meg nekik, hogy a könyvtár jó dolog, érdemes használni, érdemes olvasni. Beszéljessünk velük – és ha jól tesszük a dolgunk – nem csak az olvasmányélményeikről.

Ezen egyszerű, de fontos alapötletek mentén kezdtük meg a szervezést. Nagyon fontosnak tartom elmondani, hogy az iskolai könyvtárak létfontosságúak a gyerekek fejlődésében és olvasóvá,

értő olvasóvá nevelésükben. Az általános iskolás korú gyerekek nagymértékben függnek a szüleiktől. Ha nem hozzák be őket a városi könyvtárba, akkor nagy valószínűséggel kimaradnak ebből a szolgáltatásból, és jelentős hátránnyal indulnak azokkal a gyerekekkel szemben, akik rendszeres könyvtárhasználók. Vagyis ezek a gyerekek csak az iskolai könyvtárakban találkozhatnak könyvekkel. Ilyen szempontból nézve hatalmas nyomás van az intézményeken.

Kezdetek

Az első iskola, amellyel végigcsináltuk a projektet, a Zrínyi-Bolyai Általános Iskola Zrínyi utcai tagintézménye volt, ahol egy nagyon nyitott, nagy teherbírású könyvtárossal, Szántóné Iza Melindával kerültem kapcsolatba. Az első megkereséstől fogva nyitott volt és várta a közös munkát. Első körben egy „terepszemlét” tartottam a suliban. Látni akartam, milyen is a hely, mire kell felkészülnöm, emellett szoknom kellett az új környezetet. A tervezések után 2016 novemberében tudtunk ténylegesen kezdeni. Az első látogatás után a következő megállapításokra jutottam: az iskolai könyvtár anyaga teljesen elavult, új könyvek szerzeményezésére évek óta nincsen lehetőség. De még így is jelentős kölcsönzés van ebből a szegényes állományból. Az iskolai könyvtár technikailag nagyon jól felszerelt, van egy interaktív táblájuk, 5 darab számítógépük. Ezek a technikai fejlesztések nyilván különböző pályázatoknak köszönhetőek.

A legfontosabb, hogy az iskolai könyvtáros a városi könyvtárosban nem riválist látott, hanem lehetőséget. Ha gondolkodásban el tudunk jutni erre a szintre, akkor nagyszerű dolgokra lehetünk képesek.

Az első látogatások

Az iskolai könyvtárba tett látogatásomra tudatosan készültünk. Osztályokat szerveztünk az iskolai könyvtárba, hogy bemutassuk nekik, hogy egy új szolgáltatás, lehetőség nyílik meg előttük, s ezt egy könyvajánlós órával fűszereztem meg a számukra. Első alkalommal kb. 40-50 darab könyvvel mentem, gondoltam, ez bőven elég lesz. Pozitív csalódás ért, mivel a gyerekek pillanatok alatt szétkapkodták az általam hozott könyveket. Komoly tanulság, hogy a 3-4. osztályos korcsoport nagyon nyitott az olvasásra

és az új, szép gyerekkönyvekre! Már az első alkalom során megjelentek igények, trendek. Nagy népszerűségnek örvendenek a Geronimo Stilton, a különböző Star Wars és a Ropi naplója könyvek. Érdekes tapasztalat, hogy kezdetben volt egy kevés időbeli lemaradás a városi gyerekkönyvtári trendekhez képest. Azok a könyvek, amelyek már nem forogtak olyan nagy számban a városi könyvtárban, azokat nagy örömmel várták az iskolai könyvtár olvasói. Az új könyvek hiányára is visszavezethető ez a tendencia.

De említsük meg az oktatók, pedagógusok fontosságát is. A tanárnő, akivel a legelső alkalommal találkoztam, tudatosan felkészítette a gyerekeket a találkozásra. Több oktató is kereste a lehetőséget, hogy az ő osztálya is eljusson az iskolai könyvtárba és halljon az új lehetőségről. Természetesen túl szép lenne, ha sikerült volna mindenkit megszólítani, a valóságtól ez messze áll. Azoknak az oktatóknak az osztályából, akik semmilyen hajlandóságot nem mutattak, hogy megismerjék az új lehetőséget, sokkal kevesebb gyerek jött be a könyvtárba, és elsősorban „szájhangomány” útján jutott el hozzájuk az információ.

Számomra megkérdőjelezhetetlen a pedagógus szerepe és felelőssége az olvasás terén, mi csak segítő kezet tudunk nyújtani, de azt nagyon szívesen tesszük. Nagyon ideillik az egyik tanárnő gondolata is: „Egy gyereknek azt kell olvasnia, amit szeret. Mindegy, hogy mit olvas, csak élvezze.” Ennek a gondolatnak a kiteljesítésében nem is tudok alkalmasabb partnereket elképzelni, mint a könyvtárakat, hát éljünk ezzel a lehetőséggel!

Akikért érdemes csinálni

Az iskola vezetősége mellett se menjünk el szó nélkül, hiszen el is utasíthatták volna a kezdeményezést. Mondván, köszönik szépen, de „egy nagyon jól működő iskolai könyvtárunk” van. Higgyék el nekem, kaptunk hasonló válaszokat is. A Zrínyi iskola viszont meglátta a lehetőséget és ki is használta. Mindenben támogatnak, és élveztem a teljes bizalmukat.

Sok szó esett már a személyi kérdésekről és a közös munkáról. A feladat az iskolai és a városi könyvtárasra megosztva hárul. Minden próbálkozásnak, ötletnek közösnek kell lennie. Mi is folyamatosan együtt dolgozunk és gondolkozunk. Hetente több e-mailt váltunk, és tervezzük az adott heti programot.

A hatás

A legfontosabb eredmény és tapasztalat, hogy a gyerekek örülnek a változatos könyvkinálatnak, a friss könyveknek. Helyben, iskolaidőben, önállóan válogathatnak és kölcsönözhetnek. Ez számunkra egy kényelmi szolgáltatás, de ne feledjük, sokaknak viszont az egyetlen lehetőség ahhoz, hogy egy városi könyvtár szolgáltatásához hozzájusson. A könyvajánlós órák is hasznosnak bizonyultak, hiszen olyan könyvekre is rá lehet világítani, „amik nincsenek a levegőben”, nem olyan népszerűek (már), vagy egyszerűen kevesebb reklámot kaptak. A gyerekek keresik az általam ajánlott

könyveket, ez fontos tapasztalat, hiszen ezáltal a gyerekek olyan könyveket is kézbe vesznek, amelyeket maguktól nem. Viszont azt is meg kell említenem, hogy úgy nem lehet a gyerekekkel foglalkozni, hogy nem ismerjük és nem olvassuk a nekik szánt irodalmat. Hiteltelenné válunk, ha úgy ajánlunk nekik könyvet, hogy azt mi magunk sem olvastuk. A rendszeres megjelenésnek is meglett a várt pozitív eredménye, hiszen az állandó jelenlétem baráti viszonyt eredményezett a gyerekekkel, és ezt az élményt a világ minden kincséért sem cserélném el.

Eredmények

Az idei tanévben 627 db könyvet vittem ki az iskolába, ebből 1027 db kölcsönzést generáltunk. Jelenleg a Zrínyi iskolából 188 olyan tanuló van, aki aktívan a könyvtárunk olvasója, ebből 63-an a program keretében iratkoztak be a városi könyvtárba. Úgy érzem, a számok magukért beszélnek. Kérdésként vagy félelemként merülhet fel, hogy nem vesznek-e el a könyvek vagy nem teszik-e őket tönkre a gyerekek. A válaszom egyértelmű nem. Egyrészt a városi könyvtárban is előfordulhat, hogy egy könyv nem kerül vissza. Az idei évben a 627 db könyvből kettő maradt kint az egyik olvasónál, egy pedig tönkrement egy kis baleset után. Véleményem szerint ezek tűréshatáron belüli számadatok.

Természetesen a jövő évben is folytatjuk a közös munkát, és reméljük, hogy egyre több iskolai könyvtárat sikerül bekapcsolnunk a projektbe.

Konklúzió

Az igény megvan a gyerekekben az olvasásra, de ezt új, népszerű könyvek nélkül nem lehet fejleszteni! Sok gyerek csak az iskolában találkozik könyvtári környezettel, ezért is elfogadhatatlannak tartom, hogy az új könyvek beszerzésére fordítható összeg 0 Ft! Véleményem szerint csak csapatjátékkal lehet előrébb lépni. Meg kell tanulnunk együtt dolgozni, partnert látni egymásban, mert ez a fejlődés, előrelépés egyik kulcsa. Fontosnak tartom kiemelni, hogy én sem vagyok gyermekkönyvtáros, ennek ellenére nagy örömmel csináltam végig ezt a projektet, egyáltalán nem tartom evidensnek, hogy csak a gyermekkönyvtárosok feladata lenne áthidalni ezt a szakadékot az iskolák és a városi könyvtárak között.

Azt tudom javasolni, hogy az iskolák és könyvtárak fogjanak össze! Legyen saját városi könyvtárosuk!

Megjelent a Könyv, könyvtár, könyvtáros című lap 2017/8. számában a 11-15. oldalakon.

Kitekintés a soproni Széchenyi István Városi Könyvtárba

Benke Dániel

A nyár közepén, a könyvünk írása közben gondoltunk egy nagyot, milyen jó lenne, ha egy hasonló könyvtárral össze tudnánk hasonlítani a nagykanizsai könyvtárat.

Választásom a soproni Széchenyi István Városi Könyvtárra esett, mert az egy hasonló méretű, nem megyeközpont megyei jogú város könyvtára Nyugat-Dunántúlról. Már a kapcsolatfelvételtkor nagyon nyitottak voltak az ottaniak, nagy reményekkel indultam el Sopronba.

A könyvtárban Horváth Csaba igazgató úrral és Németh Péterné osztályvezetővel találkoztam, egy remek és őszinte beszélgetés zajlott le közöttünk.

Nem állíthatom azonban, hogy csupa szép és vidám dologról esett szó a könyvtáruk kapcsán. Jelenleg a város könyvtára a Pócsi utca 25-ben található, kevés helyismeret nélkül is mondhatom, a hely nem képezi a város centrumát. Az igazgató úr elmondása szerint már 2001 óta ez az „ideiglenes épületük”, mely korábban iskola volt. Sajnos az épület jellegéből adódóan nem akadálymentesített, ami az itt dolgozóknak is nagy szívfájdalmuk. Az alsó szinten található a szépirodalom – két „tanterembe” elosztva –, a médiatár, a szakirodalmi részleg és a kölcsönző pult. Az emeleten a gyerekkönyvtár, a helytörténeti gyűjtemény, az olvasóterem, a folyóiratolvasó és a számítógépes terem.

Állománykínálatuk megfelelő, ezt magam is tapasztalhattam. Aki olvasni szeretne szép- vagy szakirodalmat, az biztosan egy folyamatosan frissülő állományból válogathat. Ennek ellenére Horváth Csaba igazgató úr úgy látja, hogy „kimegy a divatból az olvasás, kevés az igény”. Tapasztalataim alapján mondhatom, hogy ő és csapata mindent megtesznek annak érdekében, hogy ezt a negatív tendenciát megfordítsák.

A statisztikák sok mindenre rá tudnak világítani. Nézzünk bele, hogy mit mutatnak a számok Sopronban.

Az állomány nagysága:

Nyomtatott dokumentum: 194076 db

CD: 4052 db

DVD: 4093 db

VHS: 3260 db

Hanglemez: 3575 db

Hangoskönyv: 2081 db

A darabszámok is jól mutatják, hogy a kínálat bőséges, van miből válogatnia a használóknak. Külön felhívnom a figyelmet a hangoskönyvekre. A számuk és a kölcsönzésük is magas, ez elsősorban a városban élő, dolgozó kamionosoknak köszönhető, akik hosszú útjaik során szívesen hallgatnak hangoskönyvet. Emellett általános tendencia, hogy megnövekedett a könnyed romantikus és a krimi irodalom iránti igény. A szakirodalmi könyvek kölcsönzése jelentős arányban csökkent. Itt is tetten érhető, hogy az igényeknek megfelelően alakul a könyvtár állománya.

A *használók eloszlása*: a 2016 év végi adatok alapján 4885 fő iratkozott be a könyvtárba, ebből 4082 fő volt aktív olvasója a könyvtárnak.

14 éven aluliak: 1424 fő

14-65 év közöttiek: 2962 fő

65 év felettiek: 499 fő

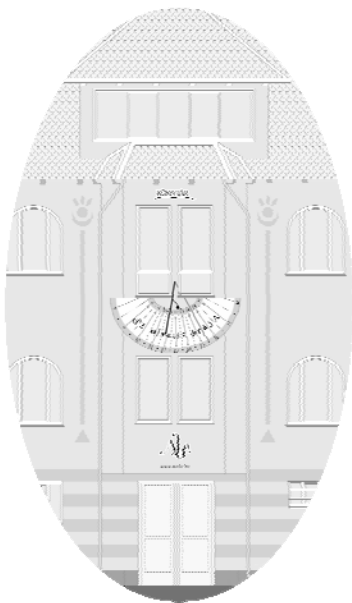
Ennél az utolsó adathoz álljunk is meg egy pillanatra! Országos szinten is megfigyelhető az a jelenség, hogy a nyugdíjas korú könyvtárhasználók egyre kevesebben vannak, és nem lesznek helyettük új olvasók. Ez a szakmánknak az egyik komoly problémája. Emellett megfigyelhető, hogy az internetezők száma jelentős mértékben csökkent. A különböző eszközök tömeges elterjedésének köszönhetően már annak is okostelefonja van, aki nem is akart korábban ilyen eszközt magának. Leginkább a használók ma már inkább az erős és ingyenes WIFI-t keresik, ez általános jelenség a hazai könyvtárakban.

A beszélgetés után Németh Péternével jártam végig a könyvtárat, így az intézmény többi munkatársával is találkoztam, beszélgettem. A beszélgetések folyamán az merült fel bennem, hogy a soproni könyvtárosok is olyanok, mint általában ebben a szakmában dolgozók. Elmondják, mik a problémák, min kellene változtatni, mosolygósak, kedvesek. Bármilyen körülmények között is kell dolgozniuk, tudják a feladatukat. és legjobb tudásuk szerint végre is hajtják. A soproni városi könyvtárban pedig sokszor nem egyszerű, hiszen a könyvtár igazgatójának két év alatt 11 embert kellett elküldenie, mondván nincsen több pénz.

Horváth Csaba igazgató úr szavaival élve: „Egyszerűen a kultúra csinálói nincsenek megbecsülve.” Jelenleg a soproni könyvtár kihozza magából a maximumot, és ez elsősorban a kollégáiknak köszönhető. Ők a legjobb tudásuk szerint minőségi szolgáltatásokat nyújtanak.

Nagyon sok tapasztalatot gyűjtöttem Sopronban, kívánom, hogy könyvtárunk méltó helyet tudjon betölteni a város életében. Köszönöm Horvát Csaba igazgató úrnak, Németh Péterné osztályvezetőnek és a Széchenyi István Városi Könyvtár valamennyi dolgozójának, hogy segítették a munkámat. Erőt és kitartást kívánok nekik további munkájukhoz innen, Nagykanizsáról.

Ez a látogatás is megerősítette bennem, hogy Nagykanizsa polgárai, könyvtárhasználói és persze könyvtárosai is milyen szerencsések, hogy a Halis István Városi Könyvtár adottságaival, lehetőségeivel, szolgáltatásaival élhetnek.

Könyvtárpártoló alapítvány

Czupi Gyula

Az 1989-ben már fortyogó magyarországi közélet a könyvtárakat is megérintette. A nem állami, a szabad elhatározásból születő kezdeményezések megtapasztalásának lehetősége is volt ez az időszak. A könyvtárakban és a kulturális területen dolgozók között általában és ma is létező félelem a költségvetési kiszolgáltatottságtól hozta létre azt a formát, mely az országban, Zalában pedig általánosan alapítványok kezdeményezésében látta meg a lehetőséget. Amelyekről tudomásom van, mind a Könyvtárpártoló Alapítvány nevet kapta, melyhez a település (város) neve csatlakozott. Így lett a mi nevünk Könyvtárpártoló Alapítvány Nagykanizsa. Az alapításra 1990. október 31-én került sor.

Az alapítvány célját sikerült egyetlen mondatban megfogalmazni: „A nagykanizsai Városi Könyvtár szolgáltatásainak és társadalmi kapcsolatainak fejlesztése, támogatása, mint tartós közérdekű kulturális cél.”

A kuratórium elnökének és egyben az első támogatónak sikerült megnyerni a KÖGÁZ akkori vezérigazgatóját, György Pált.

A kuratórium tagjai rajta kívül: Czupi Gyula, Pintér Béla, Rajnai Miklós, Röst János, Tüttő István. Pintér Béla halála miatt később változás történt, Feiszt Ottó került a kuratóriumba.

A várt nagyszabású támogatás sajnos nem indult meg. A helyzetten gyökeres változást jelentett 1996, amikor törvény született arról, hogy az adójuk 1%-át az adózók alapítványunknak is felajánlhatták. A források között máig ez a legjellemzőbb és összességében a legnagyobb támogatási összeg. Egy ideje működési támogatásra is pályázhatunk, több alkalommal sikerült is így forrásokhoz jutni. Egy ideje van rendszeres támogatónk is, egy helyi cég. A legutóbbi időkben önkormányzati támogatásokat is kapunk. A hosszú működési idő ellenére igazi pályázatot 2016-ban nyújtottunk be először, szerencsére sikerrel.

Az éves támogatások összege és az éves költségek sem érték el az egymillió forintot, kivételt a 2003. évi könyvtáros vándorgyűlésre elkészült Kustár Zsuzsa alkotás jelentett. Sokszor néhány százezerről volt szó. A 2017-es év lesz kivétel a nyertes pályázat miatt. Az alapítvány és a könyvtár működésének népszerűsítésére rendszeresen költünk.

Először az alapítvány abban tudta segíteni a könyvárat, hogy bizonyos – költségvetésünkben nem szereplő – kisebb fejlesztéseket valósíthattunk meg belőle. Használt bútorokat vettünk pl. így. A számítógépesítés első időszakában bizonyos hiányzó egységeket ebből tudtunk megvásárolni.

A Városi Könyvtár társadalmi kapcsolatainak és technikai fejlesztésének segítségét vállaló **Könyvtárpártoló Alapítvány Nagykanizsa** köszöni mindazok támogatását, akik személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány javára ajánlották fel.

Az adományok összértéke 674.284,- Ft.

A támogatást vírusölő program, vonalkódyomtató, CD-író, fejhallgató, video, szünetmentes áramforrás vásárlására használtuk.

Ezek az eszközök elengedhetetlen kellékei mindennapi munkánkban és támogatás nélkül nem állna rendelkezésünkre. Köszönjük a segítséget, és bízunk a további támogatásban is, mely már – reméljük – egy új épületben működő, modern könyvtár fejlesztésére lesz fordítható.

Az alapítvány kuratóriuma

Az alapítvány beszámolója a Kanizsa című hetilap 1999. október 28-i számában a 20. oldalon

Később komolyabb fejlesztések kiegészítője lett az, amit alapítványi forrásból tudtunk megvásárolni. Segített az alapítvány 2006-ban abban is, hogy az épület közepén nagyszerű látványt nyújtó bevilágító ablak olyan fóliázást kapjon, mely megakadályozza, hogy a napsugárzás felmelegítse az egyébként klimatizált könyvtári teret. A Halis-év-könyv című, addigi könyvtári tevékenységünket összefoglalni születtett terjedelmesebb kötet is alapítványi segítséggel valósult meg 2006-ban. A várostörténeti táblát is az alapítvány állíttatta a könyvtár bejáratánál.

Az új könyvtárpalotát díszítő Kustár Zsuzsa alkotás, az épület ékességévé vált ablakok elkészíttetése volt hosszú ideig a legnagyobb érték, melyet az alapítvány finanszírozott.

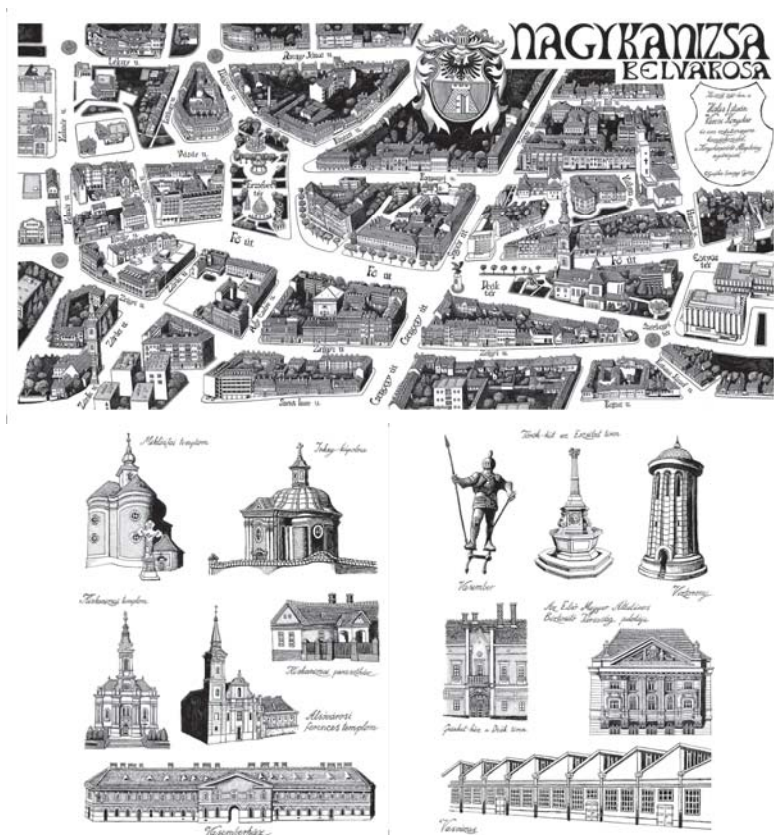

Baloldalt: Kustár Zsuzsa ablakok kívülről. Jobbra: Kustár Zsuzsa alkotása előtt áll

Az első igazán nem csak könyvtári, hanem városi jelentőségű akció 2009-től zajlott le. Egy majdani műalkotásról volt szó, az alkotóval 2010 márciusában jött létre a megállapodás. Az alapítvány lett a kezdeményezője ugyanis annak, hogy 2011-re, a könyvtár alapításának 60. évfordulójára elkészüljön Somogyi Győző alkotása, a Nagykanizsa belvárosa címet viselő madártávlati kép a városról és jelentős épületeiről. Ebben az esetben a város lakói, cégei mellett maga a város is megjelent a támogatók között.

Az alkotás létrejötté mellett elkezdődött annak terjesztése is. A támogatók között több száz példányt osztottunk szét. Az évfordulós rendezvényünk résztvevői, több száz hűséges és aktív olvasónk is ajándékba kapott egy-egy példányt. Nemcsak a 30x100 cm-es változat terjedt és vált irodák és szobák díszévé, hanem városi kiadványok sok ezer példányában is terjedt a városlakók

körében. A legutóbbi időszakokban a városvezetés sajtómegjelenésének háttereként láthattuk. Önkormányzati, állami és céges, valamint iskolai terek nagyméretű díszeként is megjelent. A városban tájékozódni vágyók az Erzsébet téren és a könyvtárunk bejáratánál is találkozhatnak vele. Az eredeti cél, hogy az alapítvány ezzel a képpel a könyvtár társadalmi kapcsolatainak erősítését szolgálja, sokszorosan megvalósult, és büszkén mondhatjuk, hogy a könyvtár születésnapját a városnak adott kedves ajándékkal tettük – máig hatóan – emlékeztetessé.

Az alapítvány ambícióját, hogy a gólyalábazást helyi értéké tegye és ezzel a könyvtár társadalmi kapcsolatait erősítse, a gólyalábások története és könyvtárunkhoz való kapcsolódásuk magyarázza.

Részlet a Nagykanizsai Szuperinfó 25 éves születésnapjára 2016-ban megjelen Értékeinket megőrizzuk c. kötet 38. oldaláról, mely a könyvtárhoz kötődő gólyalábas történetét foglalja össze:

Már 15 éve gólyalábasunk Nagykanizsán
*2001-ben a Város Napján került sor az első gólyalábas játékra.
2004–2005-re létrejött a Nagykanizsai Gólyalábasok csapata.
10 évesek voltak tehát, amikor 2015 decemberében a Nagykanizsai Civil Kerekasztal Egyesület kiűntette a csapatot.*

Az ezredforduló városnapjainak fontos elemévé vált gólyalábas népszerűsítésére álltak össze az akkori fiatalok, hogy Nagykanizsa környékén is ismertté tegyék a falábon járást.

A gólyalábasnak városunkban jelentős hagyománya van. A könyvtár névadója, Halis István egy még a 19. században írt történetében emlékezik meg róla, ő 200 évvel ezelőtti gólyalábas használatra utal egy a piarista diákok ferences szerzetesek ellen elkövetett csínyében. Barbarits Lajos 1929-ben megjelent várostörténetében is említik, nem meglepő tehát, hogy a legmodernebb várostörténeti, már a 21. században megjelent tudományos feldolgozásban, a városi monográfiában is említésre kerül a város sáros utcáin gólyalábbal átkelő városlakó. Ez a város történetébe ágyazottság 2016-ban bővült a város napjára a Deák téren a Suszter alléban elhelyezett – Tarnóczy Attila adománoozta – téglás felirattal, mely utal a gólyalábasra.

A városnapokon való gólyalábas tehát a kanizsaiság érzésének egyfajta megélhetését indította el helyi hagyomány ápolásával. Az egyik városi térképünkön megjelenő hirdetésében maga Nagykanizsa városa nevezi a várost a gólyalábas fellegráának, mely kijelentést ez a csapat alapozta meg.

Az egykor a kanizsai program népszerűsítésére létrejött gólyalábas csoport független életre kelt. Az először csak a városkörnyékre szóló meghívások egyre messzebbre vitték őket. A megye határain túl szinte a Dunántúl minden szegletébe eljutottak. Nyári táborozásokon – Balatonmárián, Kapolcson, a művészek völgyében, Nagyharsányban, az Ördögkatlan Fesztiválon – újabb és újabb virtusokat, műsorszámokat tanultak meg. Minden újabb generáció – most a 4. generációváltásnál tartanak – újabb

lehetőségeit ismeri föl és valósítja meg a kanizsai típusú gólyalábnak. A generációk tehát nemcsak megismerik egymást, nemcsak megtanulják az egymásra figyelést a közös produkciókban, hanem tapasztalatukat is továbbörökítik utódaiknak, akik pedig még tovább bővítik a mutatóanyagok tárházát.

Mindenütt, ahol fellépnek, büszkén beszélnek városukról, hangsúlyozzák, milyen büszkéek arra, hogy a város jó hírét viszik. Felléptek már Romániában, Szerbiában, Szlovéniában, Németországban és Belgiumban is.

A fellépéseik száma évi 30-50 között mozog. Az a százezres tömeg, mely már látta őket, és az a kb. tízezer ember, akit megtanítottak gólyalábazni, kellemes emlékekkel gondol Nagykanizsára.

Maga a város fiatalsága is az elmúlt másfél évtizedben nagy arányban tanult meg tőlük gólyalábazni. Tudunk olyan iskolákról és óvodákról Nagykanizsán, ahol a napi szabadidős játékok részévé vált a gólyalábazás. Működésük hátterét a Halis István Városi Könyvtár biztosítja. Tevékenységükkel beleépültek a könyvtárról kialakult színes képbe. 2015 decemberében a Nagykanizsai Civil Kerekasztal Egyesület a Nagykanizsai Gólyalábasok közössége Nagykanizsa polgáraiért végzett munkáját AZ ÉV CIVIL FIATALJA DÍJ adományozásával köszönte meg.

A gólyalábasok és a gólyalábas árnykép avatása

A pályázat lehetővé tette, hogy a könyvtár egy városi identitá-sunkat erősítő és a könyvtárhoz kötődő programmal megjelenjen az iskolákban. Nyolc városi iskola (4 általános iskola és 4 közép-iskola) összesen 10 osztálya és persze ezeknek az iskoláknak minden diákja közelebb került a gólyalábazáshoz, tömegesen meg is tanultak gólyalábbal járni. Egy várostörténeti kötet megjelené-sét is segítette ez a pályázat, mely mélyebben átélhetővé tette a 1800-as évek első felének Nagykanizsáját, benne a diákok akkori életével és pl. a gólyalábazással.

Nagykanizsa az 1800-as évek első felében

A várostörténeti kötet borítója

Ennek az évadnak az emlékére is gólyalábas árnykép készült közadakozásból alapítványunk kezdeményezésére a Fő úton Tarnóczy Attila kivitelezésében.

Alapítványunk fontos feladatát teljesíti akkor is, amikor ennek a kötetnek a megjelenését biztosítja.

A könyvtárba járók mindennap találkoznak alapítványunk egyik kedves vállalatával. A könyvtárosok ruházataként megjelenő könyvtár feliratú póló ugyanis alapítványunk ajándéka.

Talán nem arcátlanság ezt az összefoglalót azzal zárni, hogy az olvasó figyelmébe ajánlom a támogatás lehetőségét. Ha érdekesnek találta az alapítványt működése alapján arra, hogy támogassa, akkor megteheti azt adója 1%-ával minden adóbevallás idején.

Könyvtárpártoló Alapítvány Nagykanizsa

Adószáma: 19272588-1-20

Alapítványunk számlájára pedig bármikor átutalást kezdeményezhet.

Az alapítvány bankszámlaszáma:

10200768-49310812-00000000

Köszönetnyilvánítás

A szerzők a következő kanizsaiaknak tisztelettel megköszönik a könyv elkészültéhez nyújtott szíves segítségüket:

Antal Gergő
Aranyásné Anda Nóra
Balogh Ákos Tibor
Baráth Yvette
Biczó Istvánné
Cserti Tibor
Czinki László
Czupi Gyula
Dénes Sándor
Ferencz Orsolya
Gőcze Istvánné
Gömöri Zoltánné
Gurdán Jánosné
Halmos Ildikó
Horváth Balázs
Kardos Ferenc
Keglovics Gabriella
Kocsis Katalin

Kovács Józsefné
Laskiné Spingár Éva
Molnár Miklós
Mosdósi Józsefné
Nagy Györgyné
Papp Ferenc
Papp Lászlóné
Pattermanné Farkas Gyöngyi
Szabó István
Szakony Attila
Szántóné Izsa Melinda
Szintai Éva
Sziva Lászlóné
Tábori Imre
Tábori Zita
Tarnóczy Attila
Uzsoki Lászlóné
Varga Tünde

Ajánlás <i>Dénes Sándor</i>	5
Kezdeményezés és megvalósult terv <i>Czupi Gyula</i>	7
Bemutakoznak a szerzők – Benke Dániel	9
Bemutakoznak a szerzők – Büki Pálné (Büki Erzsébet)	11
I. Olvasás és könyvtárba járás	13
Első emlékezetes olvasmányélményem <i>Benke Dániel</i> ...	15
Olvasmányélményeim több stációban <i>Büki Pálné</i>	17
A jövő vegyésze <i>Büki Pálné</i>	19
Máté olvasmányai <i>Büki Pálné</i>	21
Könyvtártól könyvtárig <i>Büki Pálné</i>	23
Az „okleveles” olvasó <i>Büki Pálné</i>	26
Hogyan lehetnénk boldogabbak? <i>Büki Pálné</i>	29
A történelmi könyvek rajongója <i>Büki Pálné</i>	32
II. Könyvtár és működése	37
A Halis István Városi Könyvtár története helyett <i>Benke Dániel</i>	39
Kistérségi könyvtári ellátás – A nagykanizsai kísérlet (részletek) <i>Czupi Gyula – Kardos Ferenc</i>	46
Könyv – könyvtár <i>Benke Dániel</i>	49
A könyvtár – kapu a világra (<i>Részletek a 2003-ban megjelent könyvből</i>)	53
Az épület és használói, beszédes számok <i>Büki Pálné</i>	54
„Kincsek” a raktárak mélyén „Minden könyvnek megvan a maga sorsa” <i>Benke Dániel</i>	64
III. Új utakon	69
Rendezvények a könyvtárban <i>Kardos Ferenc</i>	71
Mozi a könyvtárban <i>Büki Pálné</i>	86
A könyvtár nemcsak a könyvek „háza” <i>Czupi Gyula</i>	89
IV. A cél közös	101
Olvasóvá nevelés a Zrínyi Székhelyintézmény könyvtárában <i>Szántóné Izsa Melinda</i>	103

Iskola és könyvtár egy csapatban? Együttműködés	
Nagykanizsán <i>Benke Dániel</i>	112
Kitekintés a soproni Széchenyi István Városi	
Könyvtárba <i>Benke Dániel</i>	119
Könyvtárpártoló alapítvány <i>Czupi Gyula</i>	122
Köszönetnyilvánítás	130

